

WIJ WILLEM ALEXANDER,
BIJ DE GRATIE GODS,
KONING DER NEDERLANDEN,
PRINS VAN ORANJE-NASSAU,
ENZ. ENZ. ENZ.

Wijziging van de Wet educatie en beroepsonderwijs en een aantal andere wetten in verband met het verbeteren van de aansluiting van het beroepsonderwijs op de arbeidsmarkt (Wet verbetering aansluiting beroepsonderwijs-arbeidsmarkt)

Voorstel van Wet

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is de onderwijsurennorm te vereenvoudigen, meer ruimte voor beroepsopleidingen met een verkort onderwijsprogramma te creëren, de landelijk vastgestelde koppeling van keuzedelen aan kwalificaties los te laten, de artikelen voor niet uit 's Rijks kas bekostigd beroepsonderwijs te herzien en enige andere wijzigingen door te voeren, teneinde de aansluiting van het bekostigd en niet uit 's Rijks kas bekostigd beroepsonderwijs op de arbeidsmarkt te verbeteren;

Zo is het, dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel I. Wijziging Wet educatie en beroepsonderwijs

De Wet educatie en beroepsonderwijs wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 1.1.1 wordt als volgt gewijzigd:

1. In de alfabetische volgorde worden ingevoegd:

beroepsopleiding in de loopbaanbegeleidende leerweg: beroepsopleiding als bedoeld in artikel 11.1.3;

erkende beroepsopleiding: beroepsopleiding waarvoor een erkenning als bedoeld in artikel 11.1.1 is verleend;

niet uit 's Rijks kas bekostigde instelling: instelling of andere natuurlijke persoon of rechtspersoon voor zover door die instelling of andere natuurlijke persoon of rechtspersoon een erkende beroepsopleiding wordt verzorgd;.

2. In onderdeel c van de begripsbepaling van *bevoegd gezag* wordt "een instelling met diploma-erkenning als bedoeld in de artikelen 1.4.1 of 1.4a.1" vervangen door "een niet

uit 's Rijks kas bekostigde instelling of een andere instelling die een opleiding educatie verzorgt als bedoeld in artikel 1.4a.1".

3. In de begripsbepaling van *leerweg* vervalt ", tenzij anders bepaald".

4. De begripsbepaling van *opleidingsdomein* komt te luiden:

opleidingsdomein: opleidingsdomein als bedoeld in artikel 7.1.3, derde lid;

5. In de begripsbepaling van *Registratie instellingen en opleidingen* wordt "artikel 6.4.1, eerste lid" vervangen door "artikel 5.1.1, eerste lid".

5. In de begripsbepaling van *Samenwerkingsorganisatie beroepsonderwijs bedrijfsleven* wordt "artikel 1.5.1" vervangen door "artikel 5.2.1".

B

In artikel 1.3.6, eerste lid, vervalt "De uitkomsten van de beoordeling zijn openbaar."

C

Aan hoofdstuk 1, titel 3, paragraaf 4 wordt een artikel toegevoegd, luidende:

Artikel 1.3.10. Intreden gevolgen van toekennen van rechten na sprongberoep

Indien de uitspraak op een beroep als bedoeld in artikel 2 van de bij de Algemene wet bestuursrecht behorende Bevoegdheidsregeling bestuursrechtspraak strekt tot onderscheidenlijk het toekennen van de rechten, genoemd in artikel 1.3.1, diploma-erkenning als bedoeld in de artikelen 1.4a.1 en 11.1.1, examinering als bedoeld in artikel 1.6.1, of registratie in de Registratie instellingen en opleidingen, treden de gevolgen daarvan in met ingang van het studiejaar dat aanvangt in het jaar waarin de uitspraak is gedaan.

D

Hoofdstuk 1, titel 4, vervalt.

E

Hoofdstuk 1, titel 5, wordt geplaatst in hoofdstuk 5 en wordt vernummerd tot titel 2, onder vernummering van de artikelen 1.5.1 tot en met 1.5.3 tot 5.2.1 tot en met 5.2.3.

F

De artikelen 2.4.1 tot en met 2.4.3 worden vernummerd tot 5.2.5 tot en met 5.2.7 en ingevoegd na artikel 5.2.4 (nieuw).

G

Hoofdstuk 2, titel 4, vervalt.

H

De artikelen 4.3.1 en 4.3.2 worden vernummerd tot 5.2.8 en 5.2.9 en ingevoegd na artikel 5.2.7 (nieuw).

I

Hoofdstuk 4, titel 3, vervalt.

J

Het opschrift van hoofdstuk 5 komt te luiden:

Hoofdstuk 5. Beroepsonderwijs en arbeidsmarkt

K

Na het opschrift van hoofdstuk 5 wordt een titel ingevoegd, luidende:

Titel 1. Zorgplichten en macrodoelmatigheid

Artikel 5.1.1. Registratie instellingen en opleidingen

1. De Registratie instellingen en opleidingen omvat een systematisch geordende verzameling gegevens met betrekking tot de opleidingsdomeinen, kwalificatiedossiers, kwalificaties, keuzedelen en onderdelen van kwalificaties waarvoor toepassing is gegeven aan artikel 7.2.3, eerste lid, instellingen, niet uit 's Rijks kas bekostigde instellingen en exameninstellingen. Onze Minister is belast met de aanleg, het beheer en de bekendmaking van het register en met het verstrekken van informatie uit het register. De bekendmaking en het verstrekken van informatie kunnen digitaal plaatsvinden.

2. De Registratie instellingen en opleidingen bevat de volgende gegevens:

- a. de naam en de code van de opleidingsdomeinen, de kwalificatiedossiers en de bijbehorende kwalificaties, de keuzedelen en de onderdelen van kwalificaties waarvoor toepassing is gegeven aan artikel 7.2.3, eerste lid;
- b. of in een kwalificatiedossier ten behoeve van een kwalificatie of ten aanzien van een keuzedeel of een onderdeel van een kwalificatie waarvoor toepassing is gegeven aan artikel 7.2.3, eerste lid, vereisten zijn opgenomen als bedoeld in artikel 7.2.6; en
- c. of voor een kwalificatie toepassing is gegeven aan artikel 6.1.1, tweede lid.

3. De Registratie instellingen en opleidingen bevat voorts per kwalificatie de volgende gegevens, voor zover van toepassing:

a. de namen van de instellingen:

- 1° die blijkens de opgave van het aantal studenten daadwerkelijk de desbetreffende beroepsopleiding verzorgen;
- 2° waarvan de rechten, genoemd in artikel 1.3.1, met betrekking tot de desbetreffende beroepsopleiding zijn ontnomen op grond van artikel 6.1.4 en de ingangs- en einddatum daarvan;
- 3° waarvan het recht op examinering van de desbetreffende beroepsopleiding is ontnomen op grond van artikel 6.1.5b en de ingangsdatum daarvan; of
- 4° waaraan het alleenrecht, bedoeld in artikel 6.1.1, tweede lid, is toegekend en de ingangs- en einddatum daarvan.

b. de namen van de niet uit 's Rijks kas bekostigde instellingen:

- 1° waaraan een erkenning, bedoeld in artikel 11.1.1, met betrekking tot de desbetreffende beroepsopleiding is verleend;
- 2° waarvan de erkenning van de desbetreffende beroepsopleiding is ingetrokken op grond van artikel 11.1.9, tweede lid, 11.1.21 of 11.1.22 en de ingangsdatum daarvan; of
- 3° waarvan het recht op examinering van de desbetreffende beroepsopleiding is ingetrokken op grond van artikel 11.1.20 en de ingangsdatum daarvan.

c. de namen van de exameninstellingen

- 1° die het recht hebben op examinering van de desbetreffende beroepsopleiding en die niet te kennen hebben gegeven dat zij die examinering niet langer zullen verzorgen; of
- 2° waarvan het recht is ontnomen op examinering van de desbetreffende beroepsopleiding, en de ingangsdatum daarvan.

Artikel 5.1.2. Registratie exameninstellingen

1. Onze Minister beëindigt de registratie bij een kwalificatie van de examinering van de exameninstelling in de Registratie instellingen en opleidingen indien:

- a. het recht op examinering op grond van artikel 6.3.2 wordt ontnomen; of

- b. het bevoegd gezag van de exameninstelling te kennen geeft de examinering van de desbetreffende beroepsopleiding niet langer te verzorgen.
2. De kennisgeving, bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, geschiedt voor 1 oktober van het jaar voorafgaand aan het eerste studiejaar waarin de exameninstelling de examinering van de desbetreffende beroepsopleiding niet meer verzorgt.
3. Onze Minister kan de registratie bij een kwalificatie van de examinering door een exameninstelling ambtshalve beëindigen wanneer er gedurende ten minste één jaar geen studenten een examen hebben afgelegd en de inspectie uit een oogpunt van kwaliteitsbewaking hiertoe aanleiding ziet.

L

Na artikel 5.2.3 (nieuw) wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 5.2.4. Kwaliteitszorg

1. De Samenwerkingsorganisatie beroepsonderwijs bedrijfsleven richt een stelsel van kwaliteitszorg in en draagt er in dat verband zorg voor dat wordt voorzien in een regelmatige beoordeling van de kwaliteit van de uitvoering van de taken op grond van deze wet. De beoordeling geschiedt met betrokkenheid van onafhankelijke deskundigen en belanghebbenden.
2. De Samenwerkingsorganisatie beroepsonderwijs bedrijfsleven maakt regelmatig een verslag openbaar omtrent:
- a. de beoordeling;
 - b. de uitkomsten van die beoordeling; en
 - c. het voorgenomen beleid in het licht van die uitkomsten.

M

In de artikelen 5.2.2, eerste lid, (nieuw), 5.2.5, eerste lid, (nieuw) en 5.2.6, tweede lid, (nieuw) wordt "artikel 1.5.1" vervangen door "artikel 5.2.1".

N

Artikel 6.1.2a wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid komt te luiden:
1. Het bevoegd gezag van een instelling zorgt ervoor dat:
 - a. voldoende keuzedelen worden aangeboden waaruit studenten kunnen kiezen in het kader van de beroepsopleiding;
 - b. de keuzedelen die bij de beroepsopleiding worden aangeboden of die door de student worden gekozen, niet samenvallen met een of meer onderdelen van de kwalificatie van die opleiding, tenzij de keuzedelen gericht zijn op het remediëren van leerachterstand als bedoeld in artikel 7.1.3, derde lid;
 - c. het aanbod van keuzedelen is afgestemd op de beroepsopleiding of de voor die opleiding relevante ontwikkelingen op de arbeidsmarkt; en
 - d. het aanbod van keuzedelen per beroepsopleiding openbaar wordt gemaakt.
 2. Onder vernummering van het tweede lid tot het derde lid, worden na het eerste lid een lid ingevoegd, luidende:
 3. Het bevoegd gezag stelt de studenten voorafgaand aan het moment waarop zij keuzedelen zullen volgen, in de gelegenheid daarin een keuze te maken. Studenten kunnen, naast het aanbod, bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, een keuze maken uit alle keuzedelen die de instelling aanbiedt.
 4. In het derde lid (nieuw) wordt "artikel 1.4.1, eerste lid," vervangen door "artikel 11.1.1" en wordt "artikel 1.4.1, zevende lid" vervangen door "artikel 11.1.15".

O

In artikel 6.1.4b, eerste lid, onderdeel c, wordt "8a.2.2, derde lid, onderdeel k" vervangen door "8a.2.2, derde lid, onderdeel i".

P

Hoofdstuk 6, titel 2, vervalt.

Q

Artikel 6.3.2 komt te luiden:

Artikel 6.3.2 Ontneming recht op examinering exameninstelling; waarschuwing

1. Onze Minister kan een exameninstelling het recht op examinering van een beroepsopleiding ontnemen, indien de kwaliteit van de examens van die opleiding niet voldoet aan de standaarden, bedoeld in artikel 7.4.4. Bij de ontneming van het recht wordt bepaald met ingang van welk tijdstip dit geschiedt.
2. Voordat Onze Minister een besluit als bedoeld in het eerste lid neemt, geeft hij het bevoegd gezag een waarschuwing op grond van zijn bevindingen over de kwaliteit van de examinering onder bepaling van de termijn waarbinnen aan die waarschuwing gevolg moet zijn gegeven. Onze Minister maakt de waarschuwing openbaar.
3. Het bevoegd gezag kan het recht op examinering niet eerder opnieuw verkrijgen dan na verloop van drie studiejaren na de ontneming, bedoeld in het eerste lid.

R

Na artikel 6.3.2 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 6.3.2a. Schorsing examinering bij ernstig vermoeden dat de waarde van diploma's en certificaten in het geding is

1. Onverminderd artikel 6.3.2 kan Onze Minister besluiten dat ten aanzien van een exameninstelling gedurende ten hoogste zes maanden het recht op examinering kan worden geschorst indien:
- a. het bevoegd gezag wat betreft de examinering tekortschiet in de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze wet;
 - b. er daardoor of mede daardoor een wezenlijk vermoeden bestaat dat niet aan alle voorwaarden wordt voldaan om tot diplomering over te gaan of de kwaliteit van de examens in grote mate niet voldoet aan de standaarden, bedoeld in artikel 7.4.4; en
 - c. de inzet van andere bevoegdheden van Onze Minister op grond van deze wet niet kan worden afgewacht.
2. Onze Minister schorst uitsluitend het recht op examinering voor de betreffende beroepsopleiding, of een deel daarvan.

S

Hoofdstuk 6, titel 4, vervalt.

T

In artikel 7.1.2, tweede lid, wordt "onverminderd artikel 1.4.1, lid 1a" vervangen door "onverminderd de artikelen 11.1.2 en 11.1.3" en vervalt "daarbij behorende".

U

Artikel 7.1.3 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het opschrift komt te luiden: Opleidingsdomein, kwalificatie en keuzedeel
2. Onder vernummering van het eerste en tweede lid tot tweede en derde lid, wordt een lid ingevoegd, luidende:
 1. Een opleidingsdomein is een samenhangend geheel van kwalificatiedossiers die zijn gericht op en van belang zijn voor eenzelfde bedrijfstak of groep van bedrijfstakken.
 3. In het derde lid (nieuw) wordt "waar deze bij behoort, dan wel gericht" vervangen door "of".

3. Aan het derde lid (nieuw) wordt toegevoegd: Bij ministeriële regeling kan worden bepaald dat een keuzedeel dat bij een entreeopleiding of basisberoepsopleiding wordt aangeboden, gericht is op het remediëren van leerachterstand op het terrein van de in dat keuzedeel vermelde onderdelen van een kwalificatie.

V

In artikel 7.2.2, tweede lid, wordt "de beroepsopleidende leerweg en de beroepsbegeleidende leerweg" vervangen door "de beroepsopleidende leerweg, de beroepsbegeleidende leerweg en door een niet uit 's Rijks kas bekostigde instelling in de loopbaanbegeleidende leerweg."

W

Artikel 7.2.4 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het tweede lid, onderdeel d, vervalt ", waarbij van elk keuzedeel wordt aangegeven bij welke kwalificatie of kwalificaties het behoort".
2. In het zesde lid wordt ", keuzedelen en de koppeling van keuzedelen aan kwalificaties" vervangen door "en keuzedelen".
3. Het zevende lid komt te luiden:
7. Studenten worden behoudens de tweede volzin opgeleid overeenkomstig de kwalificatie die voor de beroepsopleiding is vastgesteld voor de aanvang van het studiejaar waarin zij met het eerste jaar van die opleiding starten. Nadat de geldigheidsduur van een kwalificatie of een keuzedeel is verstreken, kan een diploma, certificaat of mbo-verklaring op basis van die kwalificatie nog worden uitgereikt dan wel het behalen van een keuzedeel op het diploma, certificaat of mbo-verklaring worden vermeld, gedurende een periode die overeenkomt met de studieduur van de beroepsopleiding, vermeerderd met twee jaren.

X

Artikel 7.2.4a wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid komt te luiden:
 1. Het bevoegd gezag stelt per leerweg van de beroepsopleiding één studieduur vast met inachtneming van de bij of krachtens dit artikel gestelde regels.
 2. In het tweede en vierde lid wordt "opleiding" vervangen door "beroepsopleiding".

Y

Na artikel 7.2.4a wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 7.2.5. Verkorte beroepsopleiding

1. Het bevoegd gezag kan een beroepsopleiding in de beroepsopleidende leerweg of beroepsbegeleidende leerweg verzorgen waarvan de studieduur minder studiejaar bedraagt dan bedoeld in artikel 7.2.4a, derde lid.
2. Aan de toelating tot de verkorte beroepsopleiding stelt het bevoegd gezag naast de eisen, bedoeld in de artikelen 8.2.1, 8.2.2 en 8.2.2a, bijkomende eisen. De bijkomende eisen hebben betrekking op de selectiecriteria en de selectieprocedure voor de toelating tot de verkorte beroepsopleiding en houden direct verband met het onderwijsprogramma van de verkorte beroepsopleiding. Het bevoegd gezag stelt een regeling vast voor de bijkomende eisen en maakt deze openbaar.
3. Bij ministeriële regeling kan worden bepaald welke beroepsopleidingen voor verkorting in aanmerking komen, kan een maximum worden gesteld aan het aantal verkorte beroepsopleidingen in relatie tot het totale aantal beroepsopleidingen dat het bevoegd gezag verzorgt en kan worden bepaald welke studenten in aanmerking komen voor toelating tot de verkorte beroepsopleiding. De bijkomende eisen zijn daarmee in overeenstemming.

4. In afwijking van artikel 8.1.1c weigert het bevoegd gezag de toelating tot de verkorte beroepsopleiding indien niet is voldaan aan de bijkomende eisen of aan het bepaalde in de ministeriële regeling, bedoeld in het derde lid. Artikel 8.1.7a is niet van toepassing op de verkorte beroepsopleiding.

Z

Artikel 7.2.7 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid vervalt "daarbij behorende".
2. In het tweede lid vervalt "en hebben per volledig studiejaar een studielast van ten minste 1600 klokuren".
3. Het derde, vierde en vijfde lid komen te luiden:
 3. Het onderwijsprogramma voor een beroepsopleiding in de beroepsopleidende leerweg omvat voldoende begeleide onderwijsuren en uren beroepspraktijkvorming, indien het bevoegd gezag voor de student een onderwijsprogramma verzorgt dat voor ieder volledig studiejaar van de beroepsopleiding tenminste 1000 klokuren omvat waarvan ten minste 500 klokuren aan begeleide onderwijsuren en, met uitzondering van de entreeopleiding, ten minste 250 klokuren aan beroepspraktijkvorming.
 4. Het onderwijsprogramma voor een beroepsopleiding in de beroepsbegeleidende leerweg omvat voldoende begeleide onderwijsuren en uren beroepspraktijkvorming, indien het bevoegd gezag voor de student een onderwijsprogramma verzorgt dat voor ieder volledig studiejaar van de beroepsopleiding tenminste 850 klokuren omvat waarvan ten minste 200 klokuren aan begeleide onderwijsuren en ten minste 610 klokuren aan beroepspraktijkvorming.
 5. Het onderwijsprogramma omvat alle onderwijsactiviteiten, gericht op het bereiken van de onderwijs- en vormingsdoelen van de opleiding, waaraan door de student wordt deelgenomen onder verantwoordelijkheid en toezicht van het bevoegd gezag. Het bevoegd gezag zorgt ervoor dat de opbouw van het onderwijsprogramma voor een beroepsopleiding past binnen de kaders van het onderwijskundig beleid van de instelling, en dat het onderwijsprogramma onderbouwd is op het niveau van de opleiding.
4. In het zesde lid wordt "De begeleide onderwijsuren, bedoeld in het eerste, derde, vierde en vijfde lid," vervangen door "De begeleide onderwijsuren".
5. Het zevende en achtste lid komen te luiden:
 7. Voor een gedeelte van een studiejaar als bedoeld in artikel 7.2.4a, tweede lid, wordt in het onderwijsprogramma het aantal begeleide onderwijsuren en uren beroepspraktijkvorming, bedoeld in het derde en vierde lid, naar evenredigheid toegepast.
 8. Het bevoegd gezag kan de klokuren, bedoeld in het derde en vierde lid, verdelen over de periode die overeenkomt met de studieduur van de beroepsopleiding en is daarbij niet beperkt tot de periode die overeenkomt met het desbetreffende studiejaar.
6. Het tiende lid vervalt.

AA

In artikel 7.2.8, vierde lid, wordt "artikel 1.5.3" vervangen door "artikel 5.2.3".

BB

Artikel 7.4.4a wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid, wordt "aan een andere instelling als bedoeld in artikel 1.1.1 of 1.4.1" vervangen door "aan een instelling, aaneen niet uit 's Rijks kas bekostigde instelling".
2. In het tweede lid wordt "artikel 6.2.3b, eerste lid," vervangen door "artikel 11.1.20, eerste lid,".

CC

Artikel 7.4.5a, eerste lid, onderdeel f, komt te luiden:

f. het bij de uitslag betrekken van een keuzedeel waarin de student examen heeft afgelegd maar dat niet wordt verzorgd door de instelling of dat niet met goed gevolg door de student is afgesloten.

DD

Artikel 7.4.6a wordt als volgt gewijzigd:

1. In het tweede lid wordt "in afwijking van" vervangen door "in aanvulling op".
2. Na het vierde lid wordt een lid toegevoegd, luidende:
5. In aanvulling op het eerste lid ontvangt de student, ook zonder een daartoe strekkend verzoek, een verklaring van de examencommissie indien het bevoegd gezag met de student is overeengekomen dat de student van een beroepsopleiding in de loopbaanbegeleidende leerweg een of meerdere onderdelen of een deel daarvan heeft gevolgd.

EE

Artikel 7.4.8 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het derde lid wordt "de eisen van artikel 7.2.7, derde, vierde, zesde, zevende, achtste en negende lid" vervangen door "de eisen van artikel 7.2.7, derde, vierde, zesde, zevende en achtste lid".
2. In het vierde lid wordt na "toelating," ingevoegd "waaronder niet begrepen de bijkomende eisen, bedoeld in artikel 7.2.5,".

FF

Artikel 8.5a.11 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid wordt als volgt gewijzigd:
 - a. In de aanhef wordt "artikel 7.2.7, derde lid, onderdelen b, c en d, en achtste lid" vervangen door "artikel 7.2.7, derde en zevende lid,".
 - b. In onderdeel a wordt "1.400" vervangen door "1.200".
 - c. In onderdeel b wordt "2.400" vervangen door "2.200".
 - d. In onderdeel c wordt "2.950" vervangen door "2.700" en "450" door "500".
 - e. In onderdeel d wordt "3.500" vervangen door "3.200" en "900" door "750".
 - f. In onderdeel e wordt "4.050" vervangen door "3.700" en "1.350" door "1.000".
2. Het tweede lid vervalt, onder vernummering van het derde lid tot het tweede lid.

GG

In artikel 8.5a.12 vervalt het tweede lid, onder vernummering van het derde lid tot het tweede lid.

HH

Artikel 8a.2.2, derde lid, onderdeel m, vervalt, onder verlettering van onderdeel h tot onderdeel g, onderdeel j tot onderdeel h, de onderdelen k en l tot onderdelen i en j, en de onderdelen o, p, q en r tot onderdelen k, l, m en n.

II

In artikel 8a.5.1 wordt "artikel 8a.2.2, derde lid, onderdeel l" vervangen door "artikel 8a.2.2, derde lid, onderdeel j".

JJ

Hoofdstuk 10 komt te luiden:

Hoofdstuk 10. Sancties

KK

De artikelen 11.1 en 11.2 worden vernummerd tot 10.1 en 10.2 en ingevoegd in hoofdstuk 10.

LL

In artikel 10.2 (nieuw), eerste lid, wordt na "instellingen" ingevoegd "en niet uit 's Rijks kas bekostigde instellingen".

MM

Hoofdstuk 11 komt te luiden:

Hoofdstuk 11. Niet uit 's Rijks kas bekostigde instellingen

Titel 1. Niet uit 's Rijks kas bekostigde instellingen voor beroepsonderwijs

Paragraaf 1. Aanvraagprocedure erkende beroepsopleidingen

Artikel 11.1.1. Aanvraag en bevoegdheden erkenning

1. Onze Minister kan op aanvraag van het bevoegd gezag van een instelling of op aanvraag van een andere natuurlijke persoon of rechtspersoon een erkenning verlenen voor het verzorgen van een beroepsopleiding.
2. Met een erkenning verleent Onze Minister het recht tot examinering van de beroepsopleiding en het recht op verstrekking van een diploma als bedoeld in artikel 7.4.6, een certificaat als bedoeld in artikel 7.2.3 en een verklaring als bedoeld in artikel 7.4.6a, indien de student aan de daarvoor gestelde eisen voldoet.
3. Een erkenning voor een beroepsopleiding wordt per leerweg aangevraagd.
4. De indiening van een aanvraag vindt plaats op een bij ministeriële regeling vastgestelde wijze. Bij ministeriële regeling worden nadere regels gesteld over de bij de aanvraag te verstrekken bescheiden en gegevens. De nadere regels hebben in ieder geval betrekking op de voorwaarden in de artikelen 11.1.2 en 11.1.3.
5. Onze Minister besluit binnen drie maanden na ontvangst van een aanvraag.

Artikel 11.1.2. Voorwaarden erkenning beroepsopleiding in beroepsopleidende en beroepsbegeleidende leerweg

1. Een erkenning voor een beroepsopleiding in de beroepsopleidende leerweg of beroepsbegeleidende leerweg wordt verleend, indien wordt voldaan aan het bepaalde bij of krachtens:
 - a. artikel 1.3.6;
 - b. artikel 6.1.3a;
 - c. hoofdstuk 7, titels 1, 2 en 4, met uitzondering van het bepaalde bij of krachtens de artikelen 7.1.1, 7.1.4, 7.1.5, 7.2.4a, 7.2.5, 7.4.8, vierde lid, en 7.4.8a tot en met 7.4.11;
 - d. artikel 7.5.3;
 - e. de artikelen 8.2.1 en 8.2.2; en
 - f. de artikelen 8.6.1 en 8.6.3, voor zover sprake is van een samenwerkingscollege.
2. Indien een erkenning voor een beroepsopleiding van een aanvrager is ingetrokken op grond van artikel 11.1.9, tweede lid, onderdeel a, of artikel 11.1.21, eerste lid, onderdeel b, wordt een erkenning alleen verleend indien de aanvrager aantoont dat zodanige verbeteringen zijn aangebracht dat aannemelijk is dat de beroepsopleiding van voldoende kwaliteit zal zijn.

Artikel 11.1.3. Voorwaarden erkenning beroepsopleiding in loopbaanbegeleidende leerweg

Een erkenning voor een beroepsopleiding in de loopbaanbegeleidende leerweg wordt verleend indien wordt voldaan aan artikel 11.1.2, waarbij niet van toepassing zijn:

- a. artikel 7.2.7, eerste lid, laatste bijzin, en tweede tot en met achtste lid; en
- b. artikel 7.4.8 voor zover het de vereisten, bedoeld in artikel 7.2.7, eerste lid, laatste bijzin, en tweede tot en met achtste lid, betreft.

Artikel 11.1.4. Studieduur

Het bevoegd gezag stelt de studieduur van een erkende beroepsopleiding als bedoeld in artikel 11.1.2 of 11.1.3 vast. De studieduur van de beroepsopleiding wordt uitgedrukt in volledige studie jaren of gedeelten daarvan.

Artikel 11.1.5. Keuzedelen

Het bevoegd gezag van een niet uit 's Rijks kas bekostigde instelling zorgt ervoor dat de keuzedelen die worden aangeboden, passen bij de kwalificaties van de erkende of bekostigde beroepsopleidingen die het bevoegd gezag verzorgt.

Artikel 11.1.6. Geldigheid kwalificatie

Voor de toepassing van artikel 7.2.4, zevende lid, op een erkende beroepsopleiding als bedoeld in artikel 11.1.2 of 11.1.3, wordt voor "de studieduur" gelezen "de studieduur, bedoeld in artikel 7.2.4a, derde en vierde lid,".

Artikel 11.1.7. Begeleide onderwijstijd

Voor de toepassing van artikel 7.2.7, zesde lid, op een erkende beroepsopleiding als bedoeld in artikel 11.1.2, wordt voor "onderwijspersoneel als bedoeld in de artikelen 4.2.1 en 4.2.2" gelezen "onderwijspersoneel".

Artikel 11.1.8. Geldigheidsduur erkenning

1. Een erkenning wordt voor onbepaalde tijd verleend.
2. In afwijking van het eerste lid kan een erkenning voor twee jaar worden verleend indien een aanvraag wordt gedaan door:
 - a. een bevoegd gezag dat geen andere beroepsopleiding verzorgt waaraan een erkenning voor onbepaalde tijd is verbonden; of
 - b. een bevoegd gezag dat in de periode van drie jaar voorafgaand aan de aanvraag voor een andere beroepsopleiding een waarschuwing als bedoeld in artikel 6.1.5 of 11.1.23 heeft ontvangen, en uit oogpunt van kwaliteitsbewaking hiertoe aanleiding bestaat.
3. Indien een erkenning voor twee jaar wordt verleend, informeert het bevoegd gezag de studenten en aspirant-studenten daarover en over de mogelijkheden om hun beroepsopleiding elders af te ronden in het geval dat de erkenning wordt ingetrokken.
4. Een waarschuwing op grond van artikel 6.2.3 zoals dat luidde op [dag voor inwerkingtreding van het onderhavige artikel] wordt aangemerkt als een waarschuwing als bedoeld in het tweede lid.

Artikel 11.1.9. Verlengen erkenning voor twee jaar

1. Een erkenning voor twee jaar, bedoeld in artikel 11.1.8, tweede lid, wordt van rechtswege verlengd voor onbepaalde tijd.
2. In afwijking van het eerste lid kan Onze Minister uiterlijk twee maanden voordat de periode van twee jaar is verstreken, besluiten om de erkenning in te trekken indien:
 - a. de beroepsopleiding in de praktijk van onvoldoende kwaliteit is;
 - b. het bevoegd gezag heeft aangegeven geen verlenging te wensen; of
 - c. de beroepsopleiding niet binnen een jaar na de verlening van de erkenning is gestart.
3. Nadat een erkenning verlengd is voor onbepaalde tijd, kan Onze Minister een andere erkenning van het bevoegd gezag die minder dan twee jaar daarvoor is afgegeven, verlengen voor onbepaalde tijd.

Artikel 11.1.10. Verlenen erkenning van rechtswege

1. In afwijking van artikel 11.1.1, eerste lid, wordt een erkenning van rechtswege verleend indien het bevoegd gezag van een niet uit 's Rijk kas bekostigde instelling beschikt over een erkenning van een beroepsopleiding en de van die opleiding deel uitmakende kwalificatie in de Registratie instellingen en opleidingen wordt gewijzigd.
2. Indien het bevoegd gezag beschikt over een erkenning als bedoeld in artikel 11.1.8, tweede lid, wordt de erkenning van rechtswege verleend voor het op dat moment resterende deel van de twee jaar.

Artikel 11.1.11. Vergoeding aanvraag erkenning

1. Indien een aanvrager op het moment van de aanvraag geen erkende of bekostigde beroepsopleiding verzorgt, brengt Onze Minister de kosten die samenhangen met het in behandeling nemen van de aanvraag en de afgifte van de erkenning ten laste van de aanvrager.
2. De bedragen ter vergoeding van de kosten worden bij ministeriële regeling vastgesteld.

Paragraaf 2. Aanbieden onderdelen van opleidingen, overige verplichtingen en samenwerking met niet uit 's Rijks kas bekostigd voortgezet onderwijs

Artikel 11.1.12. Onderdelen van beroepsopleidingen in loopbaanbegeleidende leerweg

1. Het bevoegd gezag van een niet uit 's Rijk kas bekostigde instelling kan in de loopbaanbegeleidende leerweg met een student overeenkomen dat de student van een beroepsopleiding slechts een of meerdere onderdelen of een deel daarvan volgt.
2. Een niet uit 's Rijks kas bekostigde instelling biedt van een beroepsopleiding alleen een onderdeel of een deel daarvan aan indien:
 - a. het een entreeopleiding betreft en het bevoegd gezag ten minste een andere entreeopleiding volledig uitvoert; of
 - b. het een basisberoepsopleiding, vakopleiding, middenkaderopleiding of specialistenopleiding betreft en het bevoegd gezag ten minste een andere beroepsopleiding uit hetzelfde opleidingsdomein volledig uitvoert.
3. Indien een onderdeel van een beroepsopleiding afzonderlijk wordt aangeboden is artikel 6.1.3a, eerste lid, onderdeel c, niet van toepassing.
4. Het bevoegd gezag informeert de aspirant-student:
 - a. of voor een onderdeel beroepsvereisten zijn vastgesteld als bedoeld in artikel 7.2.6; en
 - b. over de mogelijkheden om de beroepsopleiding af te ronden.
5. Het bevoegd gezag draagt zorg voor een voor de student passende mogelijkheid om de beroepsopleiding af te ronden.

Artikel 11.1.13. Beroepspraktijkvorming bij onderdelen van beroepsopleidingen in loopbaanbegeleidende leerweg

1. Indien een onderdeel van een beroepsopleiding in de loopbaanbegeleidende leerweg afzonderlijk wordt aangeboden en beroepspraktijkvorming hiervan volgens het onderwijsprogramma deel uitmaakt, is artikel 7.2.8 van overeenkomstige toepassing.
2. Een onderdeel van een beroepsopleiding kan zonder beroepspraktijkvorming worden aangeboden, mits het past binnen de opbouw van het onderwijsprogramma van de beroepsopleiding en kan worden geëxamineerd zonder onderricht in de praktijk van het beroep.

Artikel 11.1.14. Artikelen van overeenkomstige toepassing op niet uit 's Rijks kas bekostigde instellingen

- Op het bevoegd gezag van een niet uit 's Rijks kas bekostigde instelling zijn van overeenkomstige toepassing de artikelen:
- a. 1.3.8;
 - b. 1.3.9;

- c. 2.5.5a, eerste, vijfde, zesde en achtste tot en met zestiende lid;
- d. 2.5.5e;
- e. 6.1.2a, eerste lid, eerste en laatste volzin, en tweede tot en met vierde lid;
- f. 8.1.1, met uitzondering van de laatste volzin van het eerste lid;
- g. 8.1.1a;
- h. 8.1.8;
- i. 8.1.8a; en
- j. 8.3.1 tot en met 8.3.3.

Artikel 11.1.15. Inlichtingenplicht

Het bevoegd gezag doet Onze Minister jaarlijks voor 1 maart een verslag toekomen met de nodige inlichtingen over diens werkzaamheden voor zover het erkende beroepsopleidingen betreft.

Artikel 11.1.16. Samenwerking met niet uit 's Rijks kas bekostigd voortgezet onderwijs t.b.v. doorlopende leerroute vmbo-mbo en geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding

1. Het bevoegd gezag van een niet uit 's Rijks kas bekostigde instelling kan voor een erkende beroepsopleiding in de beroepsbegeleidende leerweg of de beroepsopleidende leerweg een doorlopende leerroute vmbo-mbo of de geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding als bedoeld in artikel 2.107l van de Wet voortgezet onderwijs 2020 aanbieden.
2. Toepassing van het eerste lid berust op een samenwerkingsovereenkomst, gesloten tussen het bevoegd gezag, bedoeld in het eerste lid, en het bevoegd gezag van een ingevolge artikel 2.66 van de Wet voortgezet onderwijs 2020 aangewezen school.
3. Met dien verstande dat voor "school" wordt gelezen "school aangewezen ingevolge artikel 2.66 van de Wet voortgezet onderwijs 2020" zijn van overeenkomstige toepassing de artikelen:
 - a. 8.4.3;
 - b. 8.5a.2;
 - c. 8.5a.3, met uitzondering van het tweede lid wat betreft artikel 2.107b, tweede lid, onderdeel e, van de Wet voortgezet onderwijs 2020;
 - d. 8.5a.4 tot en met 8.5a.7;
 - e. 8.5a.8, eerste en tweede lid;
 - f. 8.5a.9;
 - g. 8.5a.11;
 - h. 8.5a.12;
 - i. 8.5a.15; en
 - j. 8.5a.17.

Paragraaf 3. Handhaving

Artikel 11.1.17. Last onder dwangsom

Onze Minister is bevoegd tot oplegging van een last onder dwangsom ter handhaving van de leveringsverplichting, bedoeld in artikel 12, eerste, derde en vierde lid, van de Wet register onderwijsdeelnemers en de inlichtingenplicht, bedoeld in artikel 11.1.15.

Artikel 11.1.18. Zeer zwakke opleiding

[GERESERVEERD]

Artikel 11.1.19. Schorsing examinering of diplomering bij redelijk vermoeden dat de waarde van diploma's en certificaten in het geding is

1. Onverminderd de artikelen 11.1.20 tot en met 11.1.23 kan Onze Minister besluiten dat ten aanzien van een beroepsopleiding aan een niet uit 's Rijks kas bekostigde instelling gedurende ten hoogste zes maanden rechten kunnen worden geschorst indien:

- a. het bevoegd gezag wat betreft het onderwijs of de examinering tekortschiet in de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze wet;
- b. er daardoor of mede daardoor een wezenlijk vermoeden bestaat dat niet aan alle voorwaarden wordt voldaan om tot diplomering over te gaan of de kwaliteit van de examens in grote mate niet voldoet aan de standaarden, bedoeld in artikel 7.4.4; en
- c. de inzet van andere bevoegdheden van Onze Minister op grond van deze wet niet kan worden afgewacht.

2. Onze Minister schorst uitsluitend:

- a. het recht op examinering voor de betreffende beroepsopleiding, of een deel daarvan;
- b. het recht om voor die opleiding een diploma als bedoeld in artikel 7.4.6 te verstrekken;
- c. het recht om voor onderdelen van die opleiding een certificaat als bedoeld in artikel 7.2.3 te verstrekken; of
- d. het recht om voor onderdelen van die opleiding een mbo-verklaring als bedoeld in artikel 7.4.6a te verstrekken.

Artikel 11.1.20. Ontnemen recht op examinering

1. Onze Minister kan aan een niet uit 's Rijks kas bekostigde instelling het recht op examinering van een beroepsopleiding ontnemen, indien de kwaliteit van de examens van die opleiding niet voldoet aan de standaarden, bedoeld in artikel 7.4.4. Bij de ontneming van het recht wordt bepaald met ingang van welk tijdstip dit geschiedt.
2. Het bevoegd gezag kan niet eerder dan na verloop van drie studiejaren na ontneming van het recht op examinering dit recht opnieuw verkrijgen. Artikel 1.6.1 is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 11.1.21. Intrekken erkenning beroepsopleiding

1. Onze Minister kan de erkenning van een beroepsopleiding intrekken indien:
 - a. het bevoegd gezag te kennen geeft de beroepsopleiding niet langer te verzorgen;
 - b. gebleken is dat de kwaliteit van de beroepsopleiding ten minste drie maanden onvoldoende is geweest;
 - c. niet wordt voldaan aan het bepaalde bij of krachtens de artikelen 11.1.2 tot en met 11.1.5, 11.1.12 tot en met 11.1.16 of aan de leveringsverplichting, bedoeld in artikel 12, eerste, derde en vierde lid, van de Wet register onderwijsdeelnemers;
 - d. in strijd is gehandeld met artikel 5:20, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht; of
 - e. de niet uit 's Rijks kas bekostigde instelling in staat van faillissement verkeert of ophoudt te bestaan.
2. De kennisgeving, bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, geschiedt voor 1 oktober van het jaar voorafgaand aan het eerste studiejaar waarin de inschrijving voor de beroepsopleiding niet meer openstaat.
3. Onze Minister kan een van rechtswege verleende erkenning als bedoeld in artikel 11.1.10 intrekken zonder waarschuwing als voor de daaraan voorafgaande erkenning een waarschuwing is gegeven en onvoldoende gevolg is gegeven aan die waarschuwing.

Artikel 11.1.22. Intrekken erkenning beroepsopleiding zonder inschrijvingen

1. Onze Minister kan de erkenning van een basisberoepsopleiding, vakopleiding, middenkaderopleiding of specialistenopleiding intrekken indien gedurende ten minste twee jaar geen studenten staan ingeschreven aan de beroepsopleiding, en:
 - a. bij die instelling of niet uit 's Rijks kas bekostigde instelling geen studenten staan ingeschreven aan een andere bekostigde of erkende beroepsopleiding van hetzelfde opleidingsdomein; of
 - b. de erkenning of de rechten van een andere beroepsopleiding van hetzelfde opleidingsdomein wordt of worden ingetrokken op grond van artikel 6.1.4 of 11.1.21.
2. Indien sprake is van een entreeopleiding is het eerste lid van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat in plaats van "een andere beroepsopleiding die

behoort tot hetzelfde opleidingsdomein” moet worden gelezen “een andere entreeopleiding”.

3. Voor de toepassing van het eerste lid, onderdeel b, kan Onze Minister de vaststelling dat ten minste twee jaar geen studenten meer staan ingeschreven aan de beroepsopleiding laten samenvallen met het tijdstip waarop een waarschuwing voor de andere bekostigde of erkende beroepsopleiding is gegeven op grond van artikel 6.1.5 of 11.1.18.

Artikel 11.1.23. Waarschuwing

1. Voordat Onze Minister een beschikking neemt op grond van artikel 11.1.20, eerste lid, geeft hij aan het bevoegd gezag een waarschuwing op grond van zijn bevindingen ten aanzien van de kwaliteit van de examinering, onder bepaling van de termijn waarbinnen aan die waarschuwing gevolg moet zijn gegeven.

2. Voordat Onze Minister een beschikking neemt op grond van artikel 11.1.21, eerste lid, onderdeel b, geeft hij aan het bevoegd gezag een waarschuwing op grond van zijn bevindingen ten aanzien van de kwaliteit van de beroepsopleiding, onder bepaling van een termijn waarbinnen aan die waarschuwing gevolg moet zijn gegeven. De termijn waarbinnen aan de waarschuwing gevolg moet zijn gegeven bedraagt ten minste drie maanden. Onze Minister geeft pas toepassing aan artikel 11.1.21, eerste lid, onderdeel b, nadat:

a. de termijn is verstreken; en

b. Onze Minister aan de hand van een nader onderzoek tot het oordeel is gekomen dat onvoldoende gevolg is gegeven aan de waarschuwing.

3. Voordat Onze Minister een beschikking neemt op grond van artikel 11.1.21, eerste lid, onderdeel c, geeft hij aan het bevoegd gezag een waarschuwing, onder bepaling van een termijn waarbinnen aan die waarschuwing gevolg moet zijn gegeven en desgewenst overleg met hem dienaangaande plaats kan vinden. De termijn waarbinnen aan de waarschuwing gevolg moet zijn gegeven bedraagt ten minste drie maanden.

4. Voordat Onze Minister een beschikking neemt op grond van artikel 11.1.21, eerste lid, onderdeel d, geeft hij het bevoegd gezag een waarschuwing, onder bepaling van een termijn van ten minste tien dagen waarbinnen aan die waarschuwing gevolg moet zijn gegeven.

5. Onze Minister maakt de waarschuwing openbaar.

6. Een waarschuwing op grond van artikel 6.2.3 of 6.2.3b, tweede lid, zoals die luiden op [dag voor inwerkingtreding van het onderhavige artikel] wordt aangemerkt als een waarschuwing als bedoeld in dit artikel.

NN

Artikel 11a.1, eerste lid, komt te luiden:

1. Met het oog op verbetering van de kwaliteit, toegankelijkheid of doelmatigheid van het beroepsonderwijs kan bij wijze van experiment bij algemene maatregel van bestuur worden afgeweken van titel 2 van hoofdstuk 2, artikel 5.1.1, hoofdstuk 6 en hoofdstuk 7 van deze wet.

OO

Na artikel 12.2.5 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 12.2.6. Door Huisdier Kennis Instituut aangeboden onderdelen van beroepsopleidingen in loopbaanbegeleidende leerweg

In afwijking van artikel 11.1.12, tweede en vijfde lid, kan het bevoegd gezag van Huisdier Kennis Instituut in de loopbaanbegeleidende leerweg beroepsgerichte onderdelen van kwalificaties en keuzedelen aanbieden zonder een andere entreeopleiding of beroepsopleiding uit hetzelfde opleidingsdomein volledig uit te voeren

of zorg te dragen voor een voor de student passende mogelijkheid om de beroepsopleiding af te ronden, mits aan die onderdelen een certificaat groen middelbaar beroepsonderwijs is verbonden.

Artikel II. Wijziging Algemene Kinderbijslagwet

In artikel 7, tiende lid, onderdelen a en b, van de Algemene Kinderbijslagwet wordt "artikel 1.4.1 van de Wet educatie en beroepsonderwijs" vervangen door "artikel 1.1.1 van de Wet educatie en beroepsonderwijs".

Artikel III. Wijziging Algemene wet bestuursrecht

In artikel 2 van bijlage 2 bij de Algemene wet bestuursrecht wordt de zinsnede met betrekking tot de Wet educatie en beroepsonderwijs als volgt gewijzigd: 1. "1.4.1," en "6.2.2, 6.2.3, 6.2.3b," vervallen.
2. "en 11.1" wordt vervangen door ", 10.1, 11.1.1, 11.1.9, tweede lid, 11.1.20, 11.1.21, 11.1.22 en 11.1.23".

Artikel IV. Wijziging Leerplichtwet 1969

Artikel 1, onderdeel c, tweede subonderdeel, van de Leerplichtwet 1969 komt te luiden:
2. niet uit 's Rijks kas bekostigde instelling als bedoeld in artikel 1.1.1 van de Wet educatie en beroepsonderwijs;

Artikel V. Wijziging Wet kinderopvang

In artikel 1.6, eerste lid, onderdeel j, onder 3°, van de Wet kinderopvang wordt "een instelling die op grond van artikel 1.4.1 van de Wet educatie en beroepsonderwijs bevoegd is een diploma uit te reiken voor die opleiding" vervangen door "een niet uit 's Rijks kas bekostigde instelling als bedoeld in artikel 1.1.1 van die wet".

Artikel VI. Wijziging Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek

De Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 1.7a, zesde lid, wordt "artikel 1.4.1 van de Wet educatie en beroepsonderwijs" vervangen door "een niet uit 's Rijks kas bekostigde instelling als bedoeld in artikel 1.1.1 van de Wet educatie en beroepsonderwijs".

B

Artikel 7.8a wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt "een andere instelling voor beroepsonderwijs als bedoeld in artikel 1.4.1 van die wet" vervangen door "een niet uit 's Rijks kas bekostigde instelling als bedoeld in artikel 1.1.1 van die wet".
2. In het derde lid wordt "een andere instelling voor beroepsonderwijs als bedoeld in artikel 1.4.1 van de Wet educatie en beroepsonderwijs" vervangen door "een niet uit 's Rijks kas bekostigde instelling als bedoeld in artikel 1.1.1 van de Wet educatie en beroepsonderwijs".

Artikel VII. Wijziging Wet op het onderwijstoezicht

De Wet op het onderwijstoezicht wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 3, tweede lid, wordt als volgt gewijzigd:

1. In onderdeel a wordt "artikel 11.1 van de Wet educatie en beroepsonderwijs" vervangen door "artikel 10.1 van de Wet educatie en beroepsonderwijs".

2. Onderdeel d komt te luiden:

d. voor zover het niet de enige opleiding in zijn soort betreft, een waarschuwing als bedoeld in de artikelen 6.1.5, 6.1.5b, 6.3.2 en 11.1.23 van de Wet educatie en beroepsonderwijs en de artikelen 6.2.3, 6.2.4 en 6.3.1 van de Wet educatie en beroepsonderwijs BES te geven, of een besluit als bedoeld in de artikelen 6.1.4, 6.1.5b, 6.3.2, 11.1.17, 11.1.20, 11.1.21 en 11.1.22 van de Wet educatie en beroepsonderwijs en de artikelen 6.2.1, 6.2.4 en 6.3.1 van de Wet educatie en beroepsonderwijs BES te nemen.

B

In artikel 20, zesde lid, wordt "de artikelen 6.1.4b en 6.2.2a van de Wet educatie en beroepsonderwijs" vervangen door "de artikelen 6.1.4b en 11.1.18 van de Wet educatie en beroepsonderwijs".

Artikel VIII. Wijziging Wet register onderwijsdeelnemers

De Wet register onderwijsdeelnemers wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 1 wordt "1.4.1" vervangen door "1.1.1".

B

Artikel 22 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het tweede lid wordt "op het gebied van arbeid als bedoeld in artikel 33, tweede lid, onderdeel e, van de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen" vervangen door "in het algemeen belang op het gebied van arbeid, inkomen, opleidingsniveau en de voorspelde referentiewaarde indicator".

2. Na het derde lid wordt een lid toegevoegd, luidende:

4. De voorspelde referentiewaarde indicator betreft een berekening op basis van gegevens van het CBS, waarbij op het niveau van een afzonderlijke onderwijsinstelling de meest waarschijnlijke uitkomsten worden bepaald op basis van gegevens die betrekking hebben op kenmerken van de onderwijsinstelling en leerlingenpopulatie.

Artikel IX. Wijziging Wet studiefinanciering 2000

In artikel 2.4, onderdeel b, van de Wet studiefinanciering 2000 wordt "een instelling die ten aanzien van de beroepsopleiding het in artikel 1.4.1 WEB bedoelde recht heeft verkregen" vervangen door "een niet uit 's Rijks kas bekostigde instelling als bedoeld in artikel 1.1.1 WEB".

Artikel X. Wijziging Wet voortgezet onderwijs 2020

De Wet voortgezet onderwijs 2020 wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 2.107h, eerste lid, wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid wordt als volgt gewijzigd:

- a. In de aanhef wordt "artikel 7.2.7, derde lid, onderdelen b, c en d, en achtste lid" vervangen door "artikel 7.2.7, derde en zevende lid,".
 - b. In onderdeel a wordt "1.400" vervangen door "1.200".
 - c. In onderdeel b wordt "2.400" vervangen door "2.200".
 - d. In onderdeel c wordt "2.950" vervangen door "2.700" en "450" door "500".
 - e. In onderdeel d wordt "3.500" vervangen door "3.200" en "900" door "750".
 - f. In onderdeel e wordt "4.050" vervangen door "3.700" en "1.350" door "1.000".
2. Het tweede lid alsmede de aanduiding "1." vervallen.

B

In artikel 2.107i vervallen het tweede lid alsmede de aanduiding "1."

C

In artikel 2.109a, tweede en derde lid, wordt "instelling als bedoeld in artikel 1.4.1, eerste lid, WEB" vervangen door "niet uit 's Rijks kas bekostigde instelling als bedoeld in artikel 1.1.1 WEB".

D

In artikel 8.19, eerste lid, onderdeel c, onder 2°, wordt na "een instelling" ingevoegd "of een niet uit 's Rijks kas bekostigde instelling".

E

In artikel 9.2, eerste lid, onderdeel e, wordt na "hoofdstuk 2, titel 2," ingevoegd "artikel 5.1.1".

Artikel XI. Samenloopbepalingen

PM

Artikel XII. Inwerkingtreding

Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren die zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

De Minister voor Primair en Voorgezet Onderwijs,

CONCEPT

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ALGEMEEN DEEL

Inhoudsopgave

1. Inleiding	20
2. Betere aansluiting beroepsonderwijs arbeidsmarkt door meer ruimte voor andere onderwijsactiviteiten	23
2.1 Probleembeschrijving en doelstelling.....	23
2.2 Voorstel voor wijziging regels rondom urennorm	25
3. Betere aansluiting beroepsonderwijs arbeidsmarkt door verkorte opleidingen	29
3.1 Probleembeschrijving en doelstelling.....	29
3.2 Voorstel verkorte opleidingen.....	30
4. Betere aansluiting beroepsonderwijs arbeidsmarkt door aanbod van actuele en passende keuzedelen	31
4.1.1. Aanleiding	31
4.1.2. Probleembeschrijving en doelstelling.....	32
Beperkte flexibiliteit en responsiviteit van het keuzedelenaanbod	32
4.2 Voorstel loskoppeling keuzedelen	34
Waarborgen	34
5. Betere aansluiting beroepsonderwijs arbeidsmarkt door aanbod onderdelen van opleidingen	35
5.1 Probleembeschrijving en doelstelling.....	35
5.2 Inhoud van het voorstel	37
5.2.1 De loopbaanbegeleidende leerweg een volwaardige positie	37
<i>Mogelijkheden voor het volgen van een onderdeel zonder bpv</i>	38
5.2.2 Aanvraag diploma-erkenning.....	39
5.2.3 Introductie last onder dwangsom voor niet-bekostigde instellingen	41
6. Statistische informatie over aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt	41
7. Toepassing in Caribisch deel van het Koninkrijk	42
8. Verhouding tot hoger recht	43
8.1 Algemene verordening gegevensbescherming	43
8.2 Artikel 23 Grondwet.....	43
9. Gevolgen	43
9.1 Doenvermogen	43
9.2 Regeldruk.....	44
9.3 Financiële gevolgen	46
9.4 ICT-consequenties.....	47
10. Uitvoering	47
11. Toezicht en handhaving	47
12. Advies en consultatie.....	47
13. Inwerkingtreding.....	48

1. Inleiding

"Onze ambitie is om elke mbo-student, jong en oud, aan de start en gedurende de hele loopbaan optimale kansen te bieden om een opleiding te volgen die past bij zijn of haar interesses, talenten, capaciteiten, en die toe leidt naar een kansrijke en duurzame plek, zowel op de arbeidsmarkt als in de samenleving of in een vervolgopleiding. We willen daarbij dat elke mbo-student ook na het behalen van een mbo-diploma zich een leven lang blijft ontwikkelen. Het mbo is een cruciale opleider voor bij- en omscholing in het kader van een leven lang ontwikkelen."

In de Werkagenda mbo 2023-2027 *Samen Werken aan Talent*¹ (hierna: de werkagenda) hebben partijen² deze ambitie uitgesproken en afgesproken zich de aankomende jaren te zullen inzetten voor het verbeteren van de aansluiting van het beroepsonderwijs op de arbeidsmarkt. Het verbeteren van de aansluiting beroepsonderwijs-arbeidsmarkt is een van de drie prioritaire thema's van de werkagenda.

De nauwe verwevenheid tussen de opleiding en de beroepspraktijk in het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) is een groot goed! Met de focus op de beroepspraktijk speelt het mbo een belangrijke rol in de grote maatschappelijke uitdagingen waar we in Nederland voor staan, zoals de energietransitie, de woningbouw, het onderwijs en de zorg. Er zijn veel extra vakmensen nodig om deze uitdagingen aan te kunnen en de arbeidsmarkt van voldoende personeel te kunnen voorzien. Ook klinkt de roep om het bij- en omscholen van werkenden en werkzoekenden luider dan ooit. Via het mbo kunnen volwassen en zij-instromers een nieuw of steviger perspectief op de arbeidsmarkt krijgen. Het is belangrijk om alle mogelijkheden van het mbo om studenten bij- of om te scholen maximaal te benutten en in te spelen op de behoeften van studenten. Een goede aansluiting tussen de opleiding en de arbeidsmarkt en de behoefte van de student is daarvoor van groot belang.

De huidige wet- en regelgeving leidt ertoe dat de aansluiting van een opleiding op de beroepspraktijk en op de behoeften van de student op dit moment niet altijd optimaal kan worden vormgegeven. Het gaat dan om de volgende onderwerpen:

1) *Onderwijstijd*

Om een opleiding goed te laten aansluiten op de arbeidsmarkt leren studenten in toenemende mate met nieuwe leer- en werkvormen in innovatieve en hybride leercontexten. Zo wordt steeds vaker buiten het klaslokaal gewerkt aan vaardigheden als samenwerken door met medestudenten te werken aan een opdracht voor een bepaalde werkgever. De huidige wet- en regelgeving, en dan specifiek de regels rondom onderwijstijd, biedt onvoldoende ruimte om deze leer- en werkvormen een volwaardige plek in het onderwijsprogramma te geven. Met dit wetsvoorstel worden de regels rondom onderwijstijd aangepast, zodat ook nieuwe leer- en werkvormen in innovatieve en hybride leercontexten kunnen worden aangeboden tijdens de opleiding. Zo worden de verplichte uren begeleide onderwijstijd in het eerste studiejaar afgeschaft en wordt mogelijk om meer uren te besteden aan nieuwe leer- en werkvormen in innovatieve en hybride leercontexten.

2) *Verkorte opleidingen*

Ook zijn er op dit moment onnodige drempels bij in- en doorstroom in het mbo voor studenten die al het nodige kennen en kunnen. Het gaat dan bijvoorbeeld om jongeren die vanuit het havo willen instromen in het mbo en een hoger studietempo aankunnen. Ook kan het volwassenen betreffen met de nodige leer- en werkervaring, die na jaren van werken in een sector een overstap willen maken naar een andere beroep. Vanwege de krapte op de arbeidsmarkt en de grote maatschappelijke opgaven waarvoor we staan hebben we alle mbo-opgeleiden hard nodig. Met dit wetsvoorstel wordt het aanbieden

¹ Kamerstukken II, 2022-2023, nr. 35776713.

² De Jongeren Organisatie Beroepsonderwijs (JOBmbo), Beroepsvereniging Opleiders MBO (BVMBO), de MBO Raad, de Nederlandse Raad voor Training en Opleiding (NRTO), VNO-NCW, MKB-Nederland, Vereniging Nederlands Gemeenten (VNG), Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB) en OCW.

van een verkorte opleiding wettelijk geregeld, zodat studenten met leer- of werkervaring via een passende en uitdagende opleiding opgeleid kunnen worden voor de arbeidsmarkt.

3) *Loskoppeling keuzedelen*

Keuzedelen zijn een onderdeel van de beroepsopleiding, waarmee ontwikkelingen op de arbeidsmarkt snel een plek kunnen krijgen in het onderwijsprogramma. Keuzedelen zijn op dit moment nog gekoppeld aan kwalificatiedossiers. Het aanbod van keuzedelen dat een instelling aan haar studenten kan doen, is daardoor begrensd. Met aanpassing van de regels voor keuzedelen in dit wetsvoorstel krijgen instellingen meer vrijheid om te bepalen welke keuzedelen passend zijn bij een opleiding of voor een student. Ook wordt mogelijk dat studenten de keuze voor een keuzedeel gedurende de opleiding maken of aanpassen. Hierdoor kunnen de nieuwste ontwikkelingen op de arbeidsmarkt onderdeel zijn van de beroepsopleiding en wordt de student beter voorbereid op de arbeidsmarkt.

4) *Niet-bekostigde opleidingen*

Het volgen van alleen een deel van een beroepsopleiding kan interessant zijn voor werkenden en werkzoekenden die behoefte hebben aan bij- of omscholing. De huidige regels voor het niet-bekostigd onderwijs bieden al mogelijkheden om alleen een deel van een opleiding te volgen, maar zijn nog niet geheel passend. Met de aanpassingen in dit wetsvoorstel kan het mbo-onderwijs beter aansluiten op de wensen van werkenden, werkzoekenden en werkgevers. Hierdoor kan het mbo een grotere bijdrage leveren aan de aansluiting van het onderwijs op de behoefte aan een leven lang ontwikkelen op de arbeidsmarkt.³ Zo wordt met dit wetsvoorstel de 'andere leerweg', beter bekend als 'derde leerweg', voorzien van een officiële naam: de *loopbaanbegeleidende leerweg (lbl)*. Ook worden een aantal voorwaarden voor de lbl aangepast zodat deze passen bij het aanbieden van een deel van de opleiding. Daarnaast wordt mogelijk om een diploma-erkenning zonder studentinschrijving te behouden en wordt geregeld dat instellingen die over een diploma-erkenning beschikken, bij vernieuwing van die kwalificatie geen nieuwe aanvraag voor een erkenning hoeven in te dienen. Tot slot is de mogelijkheid opgenomen om aan nieuwe organisaties een kostendekkende vergoeding te vragen voor een aanvraag om een diploma-erkenning.

5) *Informatieverschaffing en monitoring*

Om na te gaan in hoeverre het beroepsonderwijs aansluit op de arbeidsmarkt, is statistische informatie over de arbeidsmarktsituatie van studenten na het afronden en verlaten van het mbo van belang. Het CBS publiceert daarover onder andere in een dashboard. Om het onderwijs beter te kunnen laten aansluiten op de arbeidsmarkt is het voor mbo-instellingen nodig dat deze informatie op het niveau van de instelling wordt gepresenteerd.

Voor het publiceren van informatie op instellingsniveau bestaat voor de voornaamste gegevensbron, de polisadministratie van het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV), reeds een wettelijke basis. Voor de monitor van de kwaliteitsafspraken⁴ zijn echter gegevens van het CBS nodig op het niveau van de onderwijsinstellingen gebaseerd op het schoolverlatersonderzoek, de inkomstenbelastinggegevens, de gemeentelijke uitkeringen en de gegevens van de Kamer van Koophandel. Met dit wetsvoorstel wordt voor die gegevenslevering een grondslag gecreëerd. Daarnaast kan er middels een vergelijkbare aanpassing van de wetgeving worden voorzien in een behoefte aan informatieverschaffing en monitoring in het kader van het Nationaal Cohortonderzoek Onderwijs (NCO), gericht op het primair onderwijs (po) en voortgezet onderwijs (vo). Instellingen binnen het po en vo kunnen zich met rapportages uit het NCO goed blijven benchmarken en op basis daarvan werken aan kwaliteitsverbetering. Aangezien beide grondslagen worden verwerkt in hetzelfde wetsartikel⁵, wordt ook de wijziging voor de informatieverschaffing en monitoring voor het NCO meegenomen in dit wetsvoorstel.

Naast bovengenoemde beleidsinhoudelijke maatregelen bevat het wetsvoorstel een aantal wijzigingen ter verbetering van de wetstechnische kwaliteit van de Wet educatie

³ Kamerstukken II 2020/21, 30012, nr. 135, p. 5.

⁴ Regeling kwaliteitsafspraken mbo 2024-2027, Stcrt. 2023, 8133.

⁵ Artikel 22 van de Wet register onderwijsdeelnemers.

en beroepsonderwijs (WEB). Zo worden de regels voor het niet-bekostigd onderwijs ondergebracht in een nieuw hoofdstuk 11. Waar nodig zijn de desbetreffende bepalingen ook verhelderd en technisch verbeterd. Verder worden de in verschillende hoofdstukken opgenomen regels voor de Samenwerkingsorganisatie beroepsonderwijs bedrijfsleven (SBB) bij elkaar geplaatst in een nieuwe paragraaf 2 van hoofdstuk 5. Op deze wijze wordt stap voor stap gewerkt aan de kwaliteitsverbetering van bestaande wetgeving – i.c. de WEB – door kansen voor verbetering te benutten waar die zich voordoen.⁶ De wijzigingen ter verbetering van de wetstechnische kwaliteit van de WEB worden nader toegelicht in de artikelsgewijze toelichting.

Met dit wetsvoorstel verbeteren we de mogelijkheden om een opleiding beter te laten aansluiten op de arbeidsmarkt en de behoeften van de studenten. Daarmee komen we tegemoet aan de vraag naar mbo-opgeleiden ten behoeve van de krappe arbeidsmarkt en de grote maatschappelijke opgaven waar Nederland voor staat.

Vanwege haar verantwoordelijkheid voor het beleid op het gebied van leven lang ontwikkelen, wordt het wetsvoorstel mede ondertekend door de Minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs en deze toelichting mede namens haar gegeven.

⁶ Kamerstukken II 2019/20, 35297, nr. 4; Kamerstukken II 2017/18, 34878, nr. 4; Kamerstukken II 2020/21, 35606, nr. 3.

2. Betere aansluiting beroepsonderwijs arbeidsmarkt door meer ruimte voor andere onderwijsactiviteiten

2.1 Probleembeschrijving en doelstelling

Met ingang van 1 augustus 2014 zijn de huidige urennormen in de WEB opgenomen. Voorafgaand aan de inwerkingtreding van de Wet tot wijziging van de WEB ten behoeve van het bevorderen van meer doelmatige leerwegen in het beroepsonderwijs en het moderniseren van de bekostiging van het beroepsonderwijs (hierna: Wet doelmatige leerwegen)⁷ waren er de nodige problemen in het mbo. Er waren veel klachten over uitval van lesuren en examens van onvoldoende kwaliteit.⁸ Ook bleek uit onderzoek dat ongeveer 45% van de totale opleidingstijd in de beroepsopleidende leerweg (hierna: bol) bestond uit beroepspraktijkvorming (hierna: bpv). Om ervoor te zorgen dat de kwaliteit van het mbo flink werd verbeterd, werd het Actieplan mbo *Focus op Vakmanschap 2011-2015* gepresenteerd.⁹ Een van de maatregelen in het actieplan was het compacter vormgeven en intensiveren van opleidingen door striktere urennormen in te voeren. Met de Wet doelmatige leerwegen werd deze maatregel omgezet in wetgeving. In de memorie van toelichting werd het beoogde doel van deze maatregel als volgt toegelicht:

"Het bevorderen van de onderwijsprestaties in het mbo begint bij een goede en intensieve benutting van de onderwijstijd. Het gaat daarbij om het verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs door de tijd die studenten in het onderwijs doorbrengen intensief en efficiënt te benutten zodat zij het allerbeste uit hun schooltijd halen. Om studenten de gelegenheid te bieden meer uit het onderwijs te halen moet hun de mogelijkheid worden geboden om een intensief, gestructureerd en uitdagend onderwijsprogramma te volgen, met daarin veel aandacht voor basisvaardigheden (taal en rekenen), vakkennis, beroepsspecifieke vaardigheden (beroepspraktijkvorming) en opleidingsoverstijgende eisen zoals burgerschapsvorming. Het uitgangspunt voor de regering is dat studenten een volwaardig en intensief onderwijsprogramma moet worden aangeboden en dat zij daarvoor hard willen werken. Dit bevordert niet alleen de studieresultaten maar het voorkomt ook dat studenten voortijdig uitvallen. Bij een intensief en volwaardig onderwijsprogramma gaat het concreet om een studiebelasting van 1600 uren (40 weken van 40 uur) per jaar. Binnen deze studiebelastingnorm moet een goed en evenwichtig onderwijsprogramma worden ontwikkeld dat bestaat uit enerzijds een «schoolcomponent» (begeleide onderwijsuren) en anderzijds een stevige component beroepspraktijkvorming. Om te borgen dat instellingen voldoende begeleide onderwijsuren en voldoende beroepspraktijkvorming programmeren, worden nieuwe urennormen voor het onderwijs voorgesteld." ¹⁰

Door opleidingen compacter vorm te geven en het onderwijs voor studenten intensiever te maken, werd geprobeerd het studiesucces te vergroten en de uitval terug te dringen.¹¹

Uit de beleidsdoorlichting 2014-2018¹² bleek dat de kwaliteit van het beroepsonderwijs zich over vrijwel de gehele linie positief heeft ontwikkeld.¹³ Zo was het studentsucces gestegen en voelde een hogere percentage studenten zich uitgedaagd. Ook het aantal voortijdig schoolverlaters was gedaald over de gehele periode. Hoewel duidelijk was dat de onderwijskwaliteit was verbeterd, werd in het rapport de kanttekening gemaakt dat dit niet een op een valt toe te schrijven aan het intensiveren van de opleidingen. Wel zou het intensiveren van de opleidingen hebben geleid tot meer contacturen en een

⁷ Kamerstukken II, 2011-2012, 33187, nr. 2.

⁸ Kamerstukken II, 2010-2011, 31524, nr. 88, p. 1.

⁹ Kamerstukken II, 2010-2011, 31524, nr. 88.

¹⁰ Kamerstukken II, 2011-2012, 33187, nr. 3, p. 2 en 3.

¹¹ Kamerstukken II, 2011-2012, 33187, nr. 3, p. 8.

¹² Berenschotrapport beleidsdoorlichting 2014-2018, artikel 4 begroting Ministerie van OCW, Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie.

¹³ Kamerstukken II, 2019-2020, 31511, nr. 38 (Kamerbrief Het Nederlandse mbo een ontwikkelperspectief).

hogere werkdruk. Ook zouden de mbo-opleidingen aantrekkelijk zijn geworden voor instromende studenten uit het voortgezet onderwijs.¹⁴

Sinds de invoering van de regels voor onderwijstijd leven er vragen bij instellingen over de urennorm.¹⁵ Tijdens diverse conferenties¹⁶ ging het ministerie in gesprek met docenten, medewerkers en bestuurders over de invulling van de onderwijstijd. Omdat er nog altijd veel onduidelijkheid bleef bestaan over de invulling van de onderwijstijd is in de brochure *Ruimte in regels, handvatten voor goed innovatief onderwijs*¹⁷ in oktober 2018 nog eens toegelicht welke ruimte er is binnen de onderwijstijd en hoe er van de urennorm kan worden afgeweken. Ook werd de *MBO Brigade*¹⁸ in het leven geroepen. De MBO Brigade ondersteunt scholen bij het vinden van ruimte in regels zodat onderwijsteams alle ruimte krijgen om het beste onderwijs te maken. De urennorm bleek, ook na de uitgifte van de brochure, nog altijd een van de onderwerpen waarover de MBO Brigade regelmatig vragen ontving.¹⁹ In 2020 ontving de MBO Brigade een petitie met daarin aanbevelingen voor het aanpassen van de regels voor onderwijstijd, waarover meer dan 300 docenten hebben meegedacht.²⁰ Tijdens het algemeen overleg op 29 januari 2021 heeft de toenmalige minister van Onderwijs, minister Van Engelshoven, naar aanleiding van een vraag aangegeven *"Ja, in de wet is opgenomen hoeveel uren er gelden voor een programma. Er is heel veel ruimte om daarvan af te wijken. Wij zien dat de ruimte die er is, nog onvoldoende wordt benut. Daarom hebben we met de MBO Brigade gekeken hoe we docenten en scholen die dat anders willen inrichten, kunnen ondersteunen om dat mogelijk te maken. Maar er is ongelooflijk veel ruimte om dat te doen. We zien ook wel dat die steeds beter wordt benut. Tegelijkertijd vind ik ook wel dat als je ziet dat er een norm is maar er grote behoefte is om daarvan af te wijken, er ook een moment komt dat je moet gaan kijken of die norm nog heel zinvol is. Op basis van wat we met de MBO Brigade hebben opgehaald, wil ik daarom in gesprek gaan met partijen om bij hen de vraag neer te leggen: leidt dat niet tot de conclusie dat we de urennorm anders in de wet moeten neerleggen? Ik ben het dus met u eens dat er aanleiding is om die te heroverwegen."*²¹ Deze gesprekken hebben in juni 2021 plaatsgevonden.

Hoewel de signalen in aantal beperkt zijn, kan uit alle gesprekken en bijeenkomsten worden geconcludeerd dat de regels voor onderwijstijd aanpassing behoeven. Als rode draad komt uit de gesprekken dat de huidige urennorm te weinig ruimte biedt voor programmaonderdelen die gericht zijn op de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Het gaat dan om door de instelling verzorgde nieuwe leer- en werkvormen in innovatieve en hybride leercontexten, zonder dat sprake is van een-op-een begeleiding van de student door een docent. Gelet op de krapte op de arbeidsmarkt en de grote maatschappelijke opgaven waar Nederland voor staat, geef ik instellingen met dit wetsvoorstel meer ruimte om de arbeidspraktijk onderdeel te laten zijn van het onderwijs dat door de instelling wordt verzorgd.

Daar komt bij dat instellingen tijdens de coronapandemie al hebben gewerkt met een kader dat meer ruimte gaf om het onderwijsprogramma naar eigen inzicht vorm te geven. Aangezien het geruime tijd niet mogelijk was om aan (alle) studenten fysiek onderwijs te geven, mochten instellingen een programma aanbieden dat bestond uit ten minste 1600 studiebelastingsuren maar waarbij de instelling zelf bepaalde hoe het

¹⁴ Berenschotrapport beleidsdoorlichting 2014-2018, artikel 4 begroting Ministerie van OCW, Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie, p. 56, paragraaf 6.2.

¹⁵ Het ministerie van OCW ontving sinds 2014 tot en met 2019 98 vragen over de urennorm. In 2020 wijzigde het regime voor onderwijstijd vanwege de coronapandemie. Dit zorgde ervoor dat het aantal vragen afnam.

¹⁶ Bijvoorbeeld Dag van het mbo en CVI conferentie.

¹⁷ <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-9e33f482-c74d-4253-b3e0-0aa2fc54deb4/pdf>

¹⁸ De MBO Brigade is een gezamenlijk initiatief van het ministerie van OCW en de MBO Raad. Ook de BVMB, de AOB en andere werknemersorganisaties zijn betrokken bij de uitwerking en uitvoering van de Brigade. De MBO Brigade ondersteunt scholen bij het vinden van ruimte in de regels. Het uiteindelijke doel is dat onderwijsteams alle ruimte krijgen om het beste onderwijs te maken.

¹⁹ <https://mbobrigade.nl/2021/04/01/mbo-brigade-bestaat-twee-jaar/>

²⁰ <https://mbobrigade.nl/2020/10/14/veel-steun-voor-petitie-onderwijstijd/>

²¹ Kamerstukken II, 2020-2021, 31 524, nr. 486, p. 36.

onderwijs werd verdeeld over de uren begeleide onderwijstijd (bot-uren), bpv-uren en zelfstudie.²² De instelling legde een aangepast onderwijsprogramma vast in de onderwijs- en examenregeling (OER) en borgde dat het onderwijs van voldoende kwaliteit was en het programma aantoonbaar voldoende voorbereidde op het examen. Uit de evaluatie van de servicedocumenten mbo en hoger onderwijs²³ blijkt dat onderwijsinstellingen de tijdens de coronapandemie geboden ruimte voor flexibiliteit in onderwijstijd, graag willen behouden.

Waar lopen instellingen nu tegen aan?

De volgende punten zijn veel gehoorde knelpunten ten aanzien van de onderwijstijd.

Allereerst geven instellingen aan dat het minimum aantal van 700 bot-uren in het eerste studiejaar van een basisberoeps-, vak-, middenkader of specialistenopleiding te weinig ruimte geven voor een goede kennismaking met de praktijk, al dan niet door middel van bpv. De bot-urennorm voor het eerste jaar 'dwingt de student in de banken' terwijl niet iedere student erbij gebaad is om in het eerste studiejaar veel klassikaal les te krijgen. Voor sommige studenten is het van belang dat zij aan het begin van de studie veel in aanraking komen met de praktijk om zo enthousiast te worden voor het beroep of gemotiveerd te worden of blijven voor de opleiding.

Daarnaast geven instellingen aan dat de grenzen tussen theorie en praktijk vervagen. Bot-uren vinden steeds vaker plaats in nauwe samenwerking met het bedrijfsleven. Ook wordt steeds vaker buiten het klaslokaal gewerkt aan vaardigheden als samenwerken door bijvoorbeeld met medestudenten te werken aan een opdracht van een werkgever. Dit soort onderwijs valt nu niet binnen de urennorm omdat dit geen bot- of bpv-uren zijn. Bij bot-uren moet namelijk een docent aanwezig zijn, ook al wordt de les gegeven door een expert uit de praktijk. Om als bpv-uur mee te kunnen tellen moet er onder andere een praktijkovereenkomst zijn en begeleiding door het bpv-bedrijf. Dat is hier ook niet aan de orde. Docenten geven aan dat de huidige urennorm te beperkt is om onderwijsvormen te kunnen aanbieden die de aansluiting met de arbeidsmarkt versterken. Dit probleem geldt vooral bij bol-opleidingen. Bij bbl-opleidingen is er namelijk minder behoefte aan dergelijke onderwijsvormen omdat daar vanwege het grote aandeel bpv al een sterke aansluiting is met de arbeidsmarkt.

Als derde knelpunt wordt de afwijkingsmogelijkheid genoemd. Een opleiding mag minder uren bevatten dan de wet voorschrijft, mits de opleiding aantoonbaar van voldoende kwaliteit is, de studentenraad instemt met het aangepaste onderwijsprogramma en de instelling verantwoording aflegt over de afwijking in het bestuursverslag. Deze eisen maken dat afwijken als iets bijzonders wordt ervaren. Docenten en bestuurders blijken de neiging te hebben om zich te conformeren aan de onderwijsuren die zijn voorgeschreven in de WEB en dan liever af te zien van de (optimale) inzet van nieuwe leer- en werkvormen in innovatieve en hybride leercontexten.

2.2 Voorstel voor wijziging regels rondom urennorm

Om het onderwijsprogramma beter te kunnen laten aansluiten op de nieuwste ontwikkelingen en behoeften van de arbeidsmarkt stel ik de volgende wijzigingen voor.

Wijzigingen voor een programma in de bol-opleiding

Het uitgangspunt in de bol blijft dat de studielast voor een bol-opleiding 1600 klokuren bevat.²⁴ Dat betekent dat de gehele opleiding (de onderwijsactiviteiten, zelfstudie en

²² Het Servicedocument mbo-aanpak coronavirus COVID-19 is gedurende de pandemie steeds geactualiseerd. Zie <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-08417a61-fb17-4c3a-833f-559b21c2bacb/pdf> voor de regels die golden voor onderwijstijd.

²³ <https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/kamerstukken/2022/06/01/overkoepelend-eindrapport-ruimte-voor-onderwijs-tijdens-corona-evaluatie-servicedocumenten-mbo-ho/overkoepelend-eindrapport-ruimte-voor-onderwijs-tijdens-corona-evaluatie-servicedocumenten-mbo-ho.pdf>

²⁴ Artikel 7.2.4a, tweede lid, WEB.

huiswerk) tezamen ten minste 1600 klokuren in beslag neemt. Ook ongewijzigd blijft dat het onderwijsprogramma van een opleiding (alle onderwijsactiviteiten) ten minste 1000 klokuren per jaar bevat. Ruimte wordt gegeven in de type onderwijsactiviteiten die mogen worden aangeboden in deze 1000 klokuren. Op dit moment kunnen alleen bot-uren²⁵ of bpv-uren worden aangeboden binnen het onderwijsprogramma.²⁶ Omdat gebleken is dat met name onderwijsactiviteiten waarmee de aansluiting op de arbeidsmarkt wordt versterkt, niet onder een van deze twee categorieën valt, wordt er ruimte gemaakt voor deze activiteiten door het aantal verplichte bot-uren naar beneden bij te stellen naar 500 klokuren per studiejaar. Ter vereenvoudiging wordt daarnaast het aantal bpv-uren per jaar gelijkgetrokken. Nu verschilt dit nog per mbo-opleiding. Dit zal voor elke opleiding 250 klokuren per studiejaar worden.

Schematisch gaat de urennorm er voor alle opleidingen²⁷ als volgt uit zien:

Studieduur in jaren	Minimaal aantal bot-uren	Minimaal aantal bpv-uren
1	500	250
2	1000	500
3	1500	750
4	2000	1000

Per opleiding betekent dit het volgende:

Entreeopleiding (1 jaar)

	Totaal aantal uren onderwijsprogramma	Bot-uren	Bpv-uren	Overige uren
Was	1000	600	-	400
Wordt	1000	500	-	500

Basisberoepsopleiding (1 jaar)

	Totaal aantal uren onderwijsprogramma	Bot-uren	Bpv-uren	Overige uren
Was	1000	700	250	50
Wordt	1000	500	250	250

Basisberoepsopleiding (2 jaar)

	Totaal aantal uren onderwijsprogramma	Bot-uren	Bpv-uren	Overige uren
Was	2000	1250	450	300
Wordt	2000	1000	500	500

Vakopleiding (2 jaar)

	Totaal aantal uren onderwijsprogramma	Bot-uren	Bpv-uren	Overige uren
Was	2000	1250	450	300
Wordt	2000	1000	500	500

Vakopleiding (3 jaar)

	Totaal aantal uren onderwijsprogramma	Bot-uren	Bpv-uren	Overige uren
Was	3000	1800	900	300
Wordt	3000	1500	750	750

Middenkaderopleiding (3 jaar)

²⁵ Begeleide onderwijsuren: klokuren waarin onderwijs wordt gegeven onder verantwoordelijkheid en met actieve betrokkenheid van onderwijspersoneel als bedoeld in de artikelen 4.2.1 en 4.2.2, niet zijde uren die deel uit maken van de beroepspraktijkvorming (artikel 7.2.7, zesde lid, WEB).

²⁶ Artikel 7.2.7, vijfde lid, WEB.

²⁷ Alleen voor de entreeopleiding zijn geen bpv-uren voorgeschreven.

	Totaal aantal uren onderwijsprogramma	Bot-uren	Bpv-uren	Overige uren
Was	3000	1800	900	300
Wordt	3000	1500	750	750

Middenkaderopleiding (4 jaar)

	Totaal aantal uren onderwijsprogramma	Bot-uren	Bpv-uren	Overige uren
Was	4000	2400	1200	400
Wordt	4000	2000	1000	1000

Specialistenopleiding (1 jaar)

	Totaal aantal uren onderwijsprogramma	Bot-uren	Bpv-uren	Overige uren
Was	1000	700	250	50
Wordt	1000	500	250	250

Door de 'overige uren' op te hogen, komt er ruimte vrij voor andere onderwijsactiviteiten dan bot- of bpv-uren. Zo kunnen studenten in de overige uren gezamenlijk werken aan een opdracht van een bedrijf, weliswaar met begeleiding van een docent in de vorm van een voor- en nabespreking of terugkomdagen maar zonder dat de docent op elk moment van het project direct aanspreekbaar is. Studenten leren in een dergelijke setting dat zij door middel van samenwerken en het raadplegen van diverse bronnen uitvoering kunnen geven aan een opdracht van een werkgever en kunnen voor vragen waarop zij het antwoord niet vinden terecht bij een docent op bepaalde momenten. Ook kunnen de overige uren besteed worden aan een project waarin mbo-, hbo- en wo-studenten samen aan een opdracht werken. Door deze samenwerking leren studenten van elkaars aanpak en kennis. Het is veelal niet nodig om een dergelijke opdracht te begeleiden door docenten van alle drie de onderwijssectoren. Een ander voorbeeld is de behoefte van sommige onderwijsteam om groepen studenten op te splitsen in kleinere groepen en dan per week aan een groep intensieve begeleiding te geven en de andere groepen dan zelfstandig te laten werken aan een bepaald onderwerp. Hoewel diverse leer- en werkvormen te bedenken zijn die binnen de overige uren aangeboden kunnen worden, ligt het niet in de rede basisvaardigheden aan te bieden binnen de overige uren. Het ligt voor de hand om deze examenonderdelen binnen de bot-uren aan te bieden aangezien het belang van de aanwezigheid van een docent die voldoet aan de bekwaamheidseisen groot is bij deze examenonderdelen.

Vanzelfsprekend blijft het uitgangspunt dat er een volwaardig, evenwichtig en uitdagend onderwijsprogramma wordt aangeboden met voldoende uren, een goede mix aan werkvormen en adequate begeleiding. Nu instellingen meer ruimte krijgen om een dergelijk programma vorm te geven, wordt van hen²⁸ gevraagd om toe te lichten hoe het onderwijsprogramma, inclusief de andere onderwijsactiviteiten, past bij de onderwijsvisie van de instelling. Onderdeel van de onderwijsvisie is de visie op de pedagogisch-didactische behoefte van de betreffende studenten. Bestaande documenten zoals onderwijs- en examenregelingen of jaarplannen kunnen worden benut om deze toelichting in op te nemen. De invulling van het onderwijsprogramma is ook onderdeel van de kwaliteitszorg. Periodiek evalueren instellingen de kwaliteit van het onderwijs, onder andere aan de hand van het oordeel van studenten. In die periodieke evaluatie wordt ook meegenomen of de invulling van het onderwijsprogramma, waaronder de andere onderwijsactiviteiten, van goede kwaliteit is. De inspectie van het onderwijs (hierna: de inspectie) houdt toezicht op de onderwijskwaliteit en kan de onderbouwing van de keuzes voor de invulling van het onderwijsprogramma en de uitkomsten van de eigen evaluatie van de instelling van de kwaliteit van het onderwijsprogramma daarbij betrekken. De inspectie kan ingrijpen indien de kwaliteit van een opleiding onvoldoende is.

²⁸ In de praktijk zal het bevoegd gezag van de instelling veelal de onderwijsteams vragen om deze informatie.

Daarnaast zullen de verplichte bot-uren in het eerste studiejaar komen te vervallen. Deze verplichting is in 2014 ingevoerd zodat studenten goed voorbereid zouden starten met de bpv.²⁹ In de praktijk blijkt deze norm ingewikkeld wanneer instellingen een opleiding op maat willen aanbieden aan studenten met eerder opgedane kennis of vaardigheden. Vanwege vrijstellingen kan het eerste studiejaar van deze op-maat-gemaakte-opleiding bijvoorbeeld voornamelijk bestaan uit programmaonderdelen uit andere studie jaren. De eis van 700 bot-uren kan ervoor zorgen dat een instelling programmaonderdelen die idealiter in de bpv plaatsvinden, moet ombuigen naar klassikale lessen om aan de eis te kunnen voldoen. Daarnaast geven instellingen aan dat een aantal studenten er bij gebaat zijn dat zij al in het eerste jaar meer kennis maken met de praktijk van het beroep waarvoor zij worden opgeleid. Deze kennismaking kan leiden tot een hogere motivatie en lagere kans op uitval. Ook in de evaluatie naar de urennorm geven veel opleidingsmanagers en teamleiders aan graag meer ruimte voor bpv te willen in het eerste jaar.³⁰

Nu er meer (reguliere) ruimte wordt gecreëerd voor andere onderwijsactiviteiten dan bot- en bpv-uren, vervalt tot slot de huidige mogelijkheid om een onderwijsprogramma op te stellen dat afwijkt van de urennorm.³¹ Van deze afwijkingsmogelijkheid, die via een amendement is opgenomen in de WEB, wordt in de praktijk maar heel weinig gebruik gemaakt. Ondanks pogingen om deze bepaling te verduidelijken, bijvoorbeeld door de brochure *Ruimte in regels, handvatten voor goed innovatief onderwijs* uit oktober 2018, blijven instellingen zeer terughoudend om deze bepaling toe te passen. Deze terughoudendheid lijkt onder andere veroorzaakt te worden door de extra verantwoording die instellingen moeten afleggen in het bestuursverslag en de instemming die nodig is van de studentenraad. Ook lijken instellingen zich meer comfortabel te voelen bij het volgen van een hoofdregel dan bij de keuze voor afwijking en motivering daarvan.³² Door nu specifiek mogelijk te maken dat er meer ruimte komt voor andere onderwijsactiviteiten, kan de algemene uitzonderingsbepaling waarmee een onderwijsprogramma met minder bot- en bpv-uren kan worden verzorgd, vervallen.

Wijzigingen voor een programma in de bbl-opleiding

Voor de beroepsopleiding in de beroepsbegeleidende leerweg (bbl) is nu al bepaald dat de opleiding bestaat uit een studielast van 1600 klokuren, het onderwijsprogramma ten minste 850 klokuren bevat, waarvan tenminste 200 bot-uren en 610 uren bpv. Aan deze eisen verandert dit wetsvoorstel niets omdat deze uren passend blijken te zijn voor bbl-opleidingen. Wel wordt het mogelijk om tijdens de overige 40 klokuren per studiejaar andere onderwijsactiviteiten dan bot- of bpv-uren aan te bieden. Aangezien de student in een bbl-opleiding al veel uren in een leerbedrijf doorbrengt, bieden deze overige uren voldoende ruimte voor programma-onderdelen die gericht zijn op aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt. Van instellingen zal ook voor wat betreft bbl-opleidingen, net zoals bij bol-opleidingen, worden gevraagd aan te geven hoe het onderwijsprogramma, inclusief de andere onderwijsactiviteiten, past bij de onderwijsvisie van de instelling. Ook hier kunnen bestaande documenten zoals onderwijs- en examenregelingen worden benut om deze toelichting in op te nemen.

Schematisch ziet de urennorm voor een bbl-opleiding er als volgt uit:

Bbl-opleiding (per jaar)

Totaal aantal uren onderwijsprogramma	Bot-uren	Bpv-uren	Overige uren
850	200	610	40

Zoals eerder genoemd biedt de huidige urennorm voor de bbl-opleiding voldoende ruimte voor de gewenste onderwijsactiviteiten. Daarnaast wordt van de mogelijkheid om af te wijken van de urennorm, net zoals geldt voor de bol-opleiding, heel weinig gebruik gemaakt. Om die reden wordt de afwijkingsmogelijkheid geschrapt.

²⁹ Kamerstukken II, 2011-2012, 33187, nr. 3, p. 12.

³⁰ Evaluatie wet 'Doelmatige Leerwegen' mbo, meting 2021, Consortium 2B MBO, p. 26.

³¹ Artikel 7.2.7, derde lid, WEB.

³² (2020) https://www.nro.nl/sites/nro/files/media-files/Evaluatie%20wet%20Doelmatige%20Leerwegen_Meting%202020.pdf, p. 24

Wijzigingen voor een programma in een niet-bekostigde bol- of bbl-opleiding

Voor niet-bekostigde bol- of bbl-opleidingen is op dit moment geen studieduur voorgeschreven terwijl de regels voor de urennorm voor bot, bpv en de overige uren wel van toepassing zijn. De instelling bepaalt zelf de studieduur voor een opleiding en stelt vervolgens naar evenredigheid de bot-, bpv- en overige uren vast. Dit blijft ongewijzigd.

Een voorbeeld:

De studieduur van een niet-bekostigde vakopleiding in de bol is vastgesteld op 2,5 jaar. Het totale onderwijsprogramma bestaat uit ten minste 2500 klokuren. De opleiding zal ten minste 1250 bot-uren (500 bot-uren x 2,5 jaren) en ten minste 625 bpv-uren (250 bpv-uren x 2,5 jaren) moeten bevatten. De overige 600 klokuren mag de instelling besteden aan bot-, bpv- of andere onderwijsactiviteiten.

Of

De studieduur van een niet-bekostigde middenkaderopleiding in de bbl is vastgesteld op 2 jaar. Het totale onderwijsprogramma bestaat uit ten minste 1700 klokuren. De opleiding zal ten minste 400 bot-uren (200 bot-uren x 2 jaren) en ten minste 1220 bpv-uren (610 bpv-uren x 2 jaren) bevatten. De overige 80 klokuren mag de instelling besteden aan bot-, bpv- of andere onderwijsactiviteiten.

Ook voor een niet-bekostigde opleiding zal gaan gelden dat gemotiveerd moet worden waarom het onderwijsprogramma, dat naast de verplichte bot- en bpv-uren ook overige uren met andere onderwijsactiviteiten kan bevatten, past bij de onderwijsvisie van de instelling. Wellicht ten overvloede wordt nog opgemerkt dat voor niet-bekostigde opleidingen in de loopbaanbegeleidende leerweg (nieuwe naam voor 'andere leerweg', zie hoofdstuk 5) geen wettelijke urennorm is bepaald.

3. Betere aansluiting beroepsonderwijs arbeidsmarkt door verkorte opleidingen

3.1 Probleembeschrijving en doelstelling

Uit onderzoek blijkt dat reguliere opleidingen in het mbo niet altijd aansluiten bij de behoeften van werkenden en werkzoekenden en onvoldoende rekening houden met de kennis en ervaring waarover deze studenten al beschikken.³³ Ook is er een toename aan studenten die vanuit havo- en/of vwo (met en zonder diploma) instromen in het mbo. Zij zijn door deze eerdere leerervaring in staat sneller het programma te doorlopen.³⁴ Om tegemoet te kunnen komen aan de vraag naar mbo-opgeleiden ten behoeve van de krappe arbeidsmarkt en de grote maatschappelijke opgaven waar Nederland voor staat, verbeteren we de mogelijkheden om een opleiding aan te laten sluiten op de behoeften van studenten die al over relevante leer- en werkervaring beschikken.

Huidige ruimte in de WEB

Op dit moment kunnen instellingen, voor studenten die al over relevante leer- en werkervaring beschikken, een verkorte opleiding aanbieden door gebruik te maken van de mogelijkheid om af te wijken van de urennorm. In een verkorte opleiding wordt het onderwijs in minder uren aangeboden. Studenten leggen wel alle examens af en volgen bpv.

De vraag om een betere aansluiting van opleidingen op de behoeften van de arbeidsmarkt door meer maatwerk, flexibiliteit en kortere opleidingen is de afgelopen jaren sterk is toegenomen. Om die reden is de handreiking *verkorting opleidingen mbo* opgesteld waarin uiteen is gezet op welke wijze een opleiding verkort kan worden

³³ Grenzen aan leven lang leren, Sociaal en Cultureel Planbureau, 2019.

³⁴ DUO Open onderwijsdata

aangeboden. Deze handreiking is opgesteld door het Kennispunt Onderwijs en Examinering in samenwerking met het ministerie van OCW.³⁵

In het kort – werkwijze aanbieden verkorte opleiding

Een instelling kan voor een individuele student die al over relevante leer- of werkervaring beschikt, afwijken van de urennorm die geldt voor een reguliere beroepsopleiding, zodat de student deze reguliere opleiding in minder uren kan doorlopen. In dat geval onderbouwt de instelling per student waarom de student geschikt is voor een opleiding met minder uur.

Een instelling kan ook een beroepsopleiding met een verkort opleidingsprogramma programmeren voor een groep studenten die beschikt over eerdere leer- of werkervaring. De instelling vermeldt vooraf aan welke voorwaarden de student moet voldoen om te kunnen deelnemen aan de verkorte opleiding. Vervolgens onderbouwt de instelling per individuele student waarom de student voldoet aan de eisen voor deelname aan de verkorte opleiding.

De instelling is in beide varianten transparant over de gronden en wijze waarop wordt bepaald welke studenten kunnen deelnemen aan de verkorte opleiding. Het uitgangspunt blijft daarbij dat de instelling aan alle studenten een volwaardig, evenwichtig en uitdagend onderwijsprogramma biedt met voldoende uren, een goede mix van didactische werkvormen en adequate begeleiding. Ook blijven de regels rondom kwaliteitszorg gelden. Het is van belang dat het onderwijsteam, met studenten en leerbedrijven, de kwaliteit van de uitgevoerde verkorting van de opleiding periodiek beziet en nagaat of de gehanteerde verkorting past bij de desbetreffende studenten.

Een instelling kan alleen een verkorte opleiding aanbieden als de instelling ook een reguliere variant van dezelfde beroepsopleiding verzorgt. Dit heeft te maken met het toelatingsrecht. Vanwege het toelatingsrecht moet een student die aan de wettelijke voorwaarden voldoet, zich bij elke bekostigde opleiding kunnen aanmelden. Een instelling kan daarom op dit moment alleen een verkorte opleiding aanbieden als de instelling studenten die niet aan de voorwaarden voor een verkorte opleiding voldoet, kan doorverwijzen naar de reguliere variant van die opleiding.

Hoewel het nu mogelijk is om - ondanks dat in de wet verkorte opleidingen niet is gedefinieerd - verkorte opleidingen aan te bieden, beperkt de voorwaarde dat de instelling ook altijd de reguliere opleiding moet verzorgen de mogelijkheid om adequaat te kunnen inspelen op de behoefte van de arbeidsmarkt. In sommige gevallen bestaat de behoefte om alleen een verkorte opleiding voor een specifieke groep studenten aan te bieden. Bijvoorbeeld wanneer bedrijven vragen om een 'in-company' uitvoering van een opleiding voor medewerkers en er geen interesse is voor deze beroepsopleiding bij initiële studenten.

3.2 Voorstel verkorte opleidingen

Met dit wetsvoorstel wordt geregeld dat een instelling een verkorte beroepsopleiding in de bol of bbl kan aanbieden aan een groep studenten met relevante leer- en werkervaring. Het toelatingsrecht is niet van toepassing op verkorte opleidingen. Hiertoe wordt een artikel toegevoegd aan de WEB.

In het artikel wordt geregeld dat de instelling de toelatingscriteria en -procedure voor de verkorte opleiding openbaar maakt, zodat dit voor alle (potentiële) studenten en stakeholders duidelijk is. Bij 'zachte criteria' zoals motivatie maakt de instelling duidelijk hoe zij dit beoordeelt. Dit vormt de basis voor de intake die plaatsvindt met de student voorafgaand aan de start van de opleiding. Wanneer niet wordt voldaan aan de criteria die de instelling heeft vastgesteld, weigert de instelling toelating tot de verkorte

³⁵ PM handreiking

opleiding. Tijdens de opleiding kan alsnog blijken dat de student er langer over doet. De instelling is transparant over de mogelijkheden wanneer een student alsnog uitvalt.

Zoals uit het voorgaande blijkt, is geen sprake van toelatingsrecht tot de verkorte beroepsopleiding. Mocht een aspirant-student niet worden toegelaten tot de verkorte opleiding ligt het in de rede dat de instelling samen met de aspirant-student kijkt naar alternatieve opleidingen. Dit kan - als de instelling dit aanbiedt - de reguliere opleiding zijn of een vergelijkbare opleiding binnen de instelling of bij een instelling in de omgeving. Nu het toelatingsrecht niet geldt, gelden ook de regels voor het bindend studieadvies niet. Deze twee maatregelen zijn als tegenhangers van elkaar geïntroduceerd.³⁶

Wellicht ten overvloede wordt opgemerkt dat het mogelijk blijft dat een instelling voor een individuele student die al over relevante leer- of werkervaring beschikt, kan afwijken van de urennorm die geldt voor een reguliere beroepsopleiding. De student kan de reguliere opleiding in dat geval in minder uren doorlopen. De instelling onderbouwt in zo'n geval per individuele student waarom deze de opleiding in minder uren kan doorlopen.

Ministeriële regeling

De instelling is verantwoordelijk om toelatingscriteria vast te stellen voor toelating tot een verkorte beroepsopleiding en vervolgens de juiste studenten in de juiste opleidingen te plaatsen. Er wordt daarnaast een grondslag gecreëerd om met een ministeriële regeling bijkomende eisen te kunnen stellen aan toelating tot verkorte opleidingen. Dit zou bijvoorbeeld het geval kunnen zijn als blijkt dat er in de praktijk te weinig onderscheidende toelatingscriteria worden gehanteerd. Daardoor zouden verkorte opleidingen de overhand kunnen krijgen ten opzichte van reguliere opleidingen, waardoor de toegankelijkheid van het mbo en keuzevrijheid voor mbo-studenten negatief beïnvloed zou worden. Een andere situatie waarin regels bij ministeriële regeling nodig zouden kunnen zijn, is als blijkt dat de verkorte opleidingen veelvuldig worden gevolgd door studenten die rechtstreeks doorstromen vanuit het vmbo. Het ligt niet voor de hand dat deze studenten in grote getale gebaat zijn bij een kortere studieduur, omdat een reguliere beroepsopleiding passend zou moeten zijn voor de vmbo-doelgroep. Indien de ministeriële regeling wordt vastgesteld, is het aan de instelling om de eigen toelatingseisen af te stemmen op de voorgeschreven eisen.

4. Betere aansluiting beroepsonderwijs arbeidsmarkt door aanbod van actuele en passende keuzedelen

4.1.1. Aanleiding

Met ingang van de herziene kwalificatiestructuur vanaf 1 augustus 2016, zijn ook de keuzedelen in de structuur geïntroduceerd.³⁷ Waar het basisdeel en de profieldelen van de kwalificatiedossiers aangeven wat nodig is voor een beginnend beroepsbeoefenaar, zijn de keuzedelen een verrijking van de kwalificatie die de student volgt. Keuzedelen zijn gericht op verbreding of verdieping van de kwalificatie, of op doorstroom naar het vervolgonderwijs.³⁸ Ook kunnen keuzedelen bij entree- en basisberoepsopleidingen remediërend van aard zijn, waarmee ze gericht zijn op het wegwerken van achterstanden voor het behalen van de beoogde kwalificatie.³⁹

Vanaf 2016 hebben instellingen, samen met studenten en het bedrijfsleven, ervaring opgedaan met keuzedelen. Tussentijds evaluatieonderzoek⁴⁰ en adviezen van SBB⁴¹ hebben geleid tot de conclusie dat de systematiek met betrekking tot keuzedelen aanpassing behoeft. Met de Kamerbrief 'Veranderaanpak keuzedelen in het mbo en

³⁶ Stb. 2016, 362.

³⁷ Kamerstukken II 2014/15, 34160, nr. 3.

³⁸ Artikel 7.1.3, tweede lid, WEB.

³⁹ Kamerstukken II 2019/20, 31524, nr. 456.

⁴⁰ 2B MBO (2019). *Het loslaten van de verplichte koppeling van keuzedelen aan kwalificaties in het mbo*. Nijmegen: KBA Nijmegen, juli 2019.

⁴¹ SBB (2019). *Position paper uitvoerbaarheid van keuzedelen*, via https://mbo-today.nl/wp-content/uploads/2019/04/position_paper_uitvoerbaarheid_van_keuzedelen.pdf

stand van zaken rekenen' zijn in december 2019 een zestal maatregelen aangekondigd om keuzedelen tot volle wasdom te laten komen.⁴² Dit wetsvoorstel regelt één van deze maatregelen, namelijk het loslaten van de vooraf landelijk vastgestelde koppeling tussen keuzedelen en kwalificaties. Hiermee krijgen instellingen meer ruimte om te bepalen welke keuzedelen zij aanbieden bij een kwalificatie. Voor de overige maatregelen is geen wetswijziging nodig.

Conform de brief van december 2019 is er voor nieuwe keuzedelen sinds augustus 2020 al geen koppeling meer vastgesteld. Vanaf dat moment geldt een gedoogconstructie; voor nieuwe keuzedelen (dat wil zeggen: keuzedelen die vanaf studiejaar 2020–2021 worden voorgedragen ter goedkeuring) worden geen koppelingen meer vastgesteld die het aanbod van keuzedelen van de instelling aan de student bepalen. Daarbij is expliciet vermeld dat het aan instellingen is om keuzedelen aan te bieden die geen ondoelmatige overlap kennen met de kwalificatie en aansluiten bij het niveau van de kwalificatie. Ook is er via een Q&A met het veld gecommuniceerd dat instellingen desgevraagd uit moeten kunnen leggen dat het keuzedelenaanbod past bij de student, diens belangstelling en de wensen van de arbeidsmarkt.

Met dit wetsvoorstel wordt de loskoppeling voor alle keuzedelen formeel geregeld.

4.1.2. Probleembeschrijving en doelstelling

Instellingen hebben op grond van de huidige WEB weinig ruimte om te beslissen welke keuzedelen in het onderwijsprogramma worden opgenomen. Daarnaast is sprake van weinig keuzevrijheid voor de student, relatief veel regeldruk en relatief weinig flexibiliteit in de afstemming van mbo-opleidingen op specifieke arbeidsmarktfragen en ontwikkelingen in de regio. Ook blijkt onder andere uit de monitor keuzedelen⁴³ en de evaluatie van de herziening kwalificatiestructuur⁴⁴ dat een breed keuzeaanbod voor studenten niet vanzelfsprekend is. Beide thema's worden hieronder verder toegelicht.

Beperkte flexibiliteit en responsiviteit van het keuzedelenaanbod

In het kort – huidige werkwijze keuzedelen⁴⁵

In het huidige stelsel stelt SBB aan de minister voor bij welke kwalificatie een bepaald keuzedeel kan worden aangeboden. Na goedkeuring door de sectorkamer en advies van de Toetsingskamer van SBB wordt de minister geadviseerd een "koppeling" aan te brengen tussen dat keuzedeel en die kwalificatie. De minister stelt vier keer per jaar nieuwe keuzedelen en de daarbij behorende koppelingen vast. Op datzelfde moment stelt de minister ook nieuw aangevraagde koppelingen van bestaande keuzedelen aan kwalificaties vast. Vervolgens maken instellingen per kwalificatie een selectie uit de gekoppelde keuzedelen die zij daadwerkelijk aan de studenten aanbieden. Studenten kunnen uit de aangeboden keuzedelen van de instelling kiezen, waarbij de instelling de student helpt bij het maken van een passende keuze.⁴⁶ Desgewenst kunnen studenten ook bij de instelling aangeven een ander keuzedeel te willen volgen. Het bevoegd gezag kan dit verzoek inwilligen, mits het keuzedeel niet samenvalt met een of meer onderdelen van de kwalificatie die de student volgt. Daarmee wijkt de instelling af van de vastgestelde koppeling. Het bevoegd gezag moet hierover verantwoording afleggen in het bestuursverslag.⁴⁷

Onderwijs en bedrijfsleven, vertegenwoordigd in SBB, hebben in 2019 samen een *position paper* opgesteld waarin wordt gepleit voor de loskoppeling van kwalificaties en keuzedelen⁴⁸ teneinde instellingen meer ruimte te geven om bestaande en nieuwe keuzedelen in het onderwijsprogramma op te nemen. In het *position paper* concluderen onderwijs en bedrijfsleven dat de koppeling van een keuzedeel aan een kwalificatie een belemmering vormt om te komen tot een evenwichtig aanbod van keuzedelen dat is

⁴² Kamerstukken II 2019/20, 31524, nr. 456.

⁴³ SBB (2022), *Rapportage monitor keuzedelen en mbo-certificaten: meting 8*, via <https://www.sbb.nl/media/mrtocy3i/rapportage-monitor-keuzedelen-en-mbo-certificaten-2022.pdf>

⁴⁴ Kamerstukken 2022/23, 31524, nr. 561.

⁴⁵ In navolging van de TK-brief van 18 december 2019 wordt sinds augustus 2020 gedoogd dat voor nieuwe keuzedelen geen koppeling meer wordt vastgesteld. Deze werkwijze betreft de procedure die wordt voorgeschreven in de wet- en regelgeving en tot augustus 2020 werd gehanteerd.

⁴⁶ Artikel 6.1.2a, eerste lid, WEB.

⁴⁷ Artikel 7.2.7, tiende lid, WEB.

⁴⁸ Kamerstukken II 2019/20, 31524, nr. 456.

afgestemd op de vraag van het bedrijfsleven, de student en de instelling. De koppeling biedt te weinig flexibiliteit om op regionaal niveau binnen afzienbare tijd tot het gewenste aanbod van keuzedelen te komen. Instellingen kunnen per kwalificatie alleen een selectie maken uit de gekoppelde keuzedelen. Als zij een ander keuzedeel passend vinden, moeten zij eerst bij SBB een verzoek tot koppeling indienen.

Uit een evaluatie van 2B MBO⁴⁹ blijkt dat zowel de instellingen als het bedrijfsleven in grote meerderheid voordelen zien van het loslaten van de koppeling. Daarnaast zien ze nadelen. Zo wordt een grotere keuzevrijheid van de student als voordeel, maar ook als mogelijk nadeel gezien naar mate minder relevante keuzedelen worden gekozen. Hierbij speelt de instelling een belangrijke rol om de student zo goed mogelijk te adviseren in het maken van de keuzes. Een betere aansluiting op de vraag van het bedrijfsleven wordt zowel door instellingen als door het bedrijfsleven als voordeel gezien. Tot slot, geven instellingen aan in de wet- en regelgeving weinig ruimte te hebben om te beslissen welke keuzedelen in het onderwijsprogramma worden opgenomen. Daarnaast is sprake van relatief veel regeldruk en relatief weinig flexibiliteit in de afstemming van mbo-opleidingen op specifieke arbeidsmarkt vragen en ontwikkelingen in de regio. Ook blijkt o.a. uit de monitor keuzedelen⁵⁰ en de evaluatie van de HKS⁵¹ dat een breed keuzeaanbod voor studenten niet vanzelfsprekend is.

Beperkte keuzevrijheid voor studenten

Keuzedelen kunnen bijdragen aan een grotere regie van studenten op hun opleiding. Door middel van keuzedelen kunnen studenten een deel van hun opleiding afstemmen op hun persoonlijke wensen. Studenten ervaren echter beperkte keuzevrijheid met betrekking tot de keuzedelen. Uit de JOB-monitor van 2022⁵² bleek dat van de studenten die keuzedelen kunnen kiezen, veertig procent positief is over de opties; ruim vijftien procent gaf aan (nog) geen keuzedeel te kunnen kiezen. Een kwart vindt de te kiezen keuzedelen niet goed en de rest heeft er geen sterke mening over.⁵³ Ook blijkt uit de JOB-monitor van 2020⁵⁴ dat studenten in de praktijk vaak slechts uit een beperkt aantal keuzedelen kunnen kiezen en in het uiterste geval enkel uit het aantal verplichte keuzedelen plus één. Dit blijkt ook uit tussentijds evaluatieonderzoek van onderzoeksbureau 2B MBO.⁵⁵

Uit de monitor keuzedelen van december 2021⁵⁶ blijkt dat 17% van de instellingen werkt met zogenoemde configuraties, waarbij keuzedelen in de vorm van een set worden aangeboden en de student kiest dan voor één van de aangeboden sets. Vijftien procent van de instellingen werkt met dergelijke configuraties met uitgestelde keuze, wat betekent dat er binnen de configuratie ruimte wordt gehouden voor een later te kiezen keuzedeel door de student.⁵⁷ Ook geeft de monitor keuzedelen aan dat er vanuit JOB nog steeds veel klachten komen dat studenten weinig te kiezen hebben. Het loslaten van de koppeling zal betekenen dat de student niet meer gebonden is aan configuraties. De student zal kunnen kiezen wat bij de persoonlijke leerwensen past, omdat de student uit het gehele aanbod van de instelling kan kiezen.

⁴⁹ 2B MBO (2019). *Het loslaten van de verplichte koppeling van keuzedelen aan kwalificaties in het mbo*. Nijmegen: KBA Nijmegen, juli 2019.

⁵⁰ SBB (2022), *Rapportage monitor keuzedelen en mbo-certificaten: meting 8*, via <https://www.sbb.nl/media/mrtocy3i/rapportage-monitor-keuzedelen-en-mbo-certificaten-2022.pdf>

⁵¹ Kamerstukken II 2022/23, 31524, nr. 561.

⁵² [JOB-monitor-2022.pdf \(jobmbo.nl\)](#) Rapport JOB-monitor 2022, p. 63.

⁵³ In de JOB-monitor van 2018 en 2020 staan vergelijkbare resultaten.

⁵⁴ [Rapport JOB-monitor 2020](#), p. 9/10. In de JOB monitor 2022 wordt hier niet specifiek over gerapporteerd. JOB zegt o.a.: "Natuurlijk heeft corona ook invloed gehad op keuzedelen. Keuzedelen mochten namelijk tijdelijk geschrapt worden van het lesprogramma. Hierdoor kan het zijn dat studenten tijdelijk geen keuzedelen hebben gevolgd."

⁵⁵ 2B MBO (2019). *Het loslaten van de verplichte koppeling van keuzedelen aan kwalificaties in het mbo*. Nijmegen: KBA Nijmegen, juli 2019.

⁵⁶ SBB, *Rapportage Monitor Keuzedelen 7^e meting, december 2021* [rapportage-7e-monitor-keuzedelen.pdf \(sbb.nl\)](#)

⁵⁷ Een configuratie is een door de instelling samengesteld pakketje van keuzedelen. De student heeft dan niet de keuze uit losse keuzedelen, maar uit deze pakketjes. Het is mogelijk dat in twee configuraties, maar 1 keuzedeel verschillend is. De student heeft hiermee ook maar 1 keuzemogelijkheid. Bij een configuratie met uitgestelde keuze volgt de student eerst de keuzedelen die in de verschillende configuraties gelijk zijn en maakt hij later de keuze welk onderscheidend keuzedeel hij wil volgen.

Met aanpassing van de regels voor keuzedelen krijgen instellingen meer vrijheid om te bepalen welke keuzedelen passend zijn bij een kwalificatie of voor een student. Hierdoor wordt het mogelijk om de student nog beter voor te bereiden op de arbeidsmarkt.

4.2 Voorstel loskoppeling keuzedelen

De instelling krijgt de ruimte om zelf te bepalen of een door de minister van OCW vastgesteld keuzedeel een passende verrijking is bij een kwalificatie. Hiervoor is voortaan geen goedkeuring van de minister van OCW nodig. Door niet meer te werken met een systeem van bij wettelijk voorschrift vastgestelde koppelingen kunnen instellingen, binnen de wettelijke kaders, zelf overwegen welke keuzedelen ze bij welke kwalificaties willen aanbieden. Ook wordt met dit wetsvoorstel het keuzemoment voor de student flexibeler en kan de student uit een breder aanbod van de instelling kiezen. Hiermee wordt de keuzevrijheid voor de student bevorderd.

Ondersteunend beleid

Instellingen kunnen in de nieuwe situatie door de Toetsingskamer geadviseerd worden over ondoelmatige overlap. Ondoelmatige overlap tussen een kwalificatie en een keuzedeel blijft nog steeds niet toegestaan (behoudens remediërende keuzedelen in de entree- en basisberoepsopleidingen). De Toetsingskamer houdt een lijst bij met combinaties van kwalificaties en keuzedelen die ondoelmatig zijn. De Toetsingskamer kijkt naar overlap in werkprocessen, mate van complexiteit, verantwoordelijkheid en zelfstandigheid, en vakkennis en vaardigheden. Deze lijst is niet limitatief en een instelling kan een toetsingsverzoek doen om vast te stellen of een bepaald (nieuw) keuzedeel mag worden aangeboden bij een specifieke kwalificatie of niet. Dit is een omkering van het huidige model, waarbij de koppeling tussen keuzedeel en kwalificatie zorgde voor een positieve lijst. In de nieuwe situatie komt er een negatieve lijst met combinaties die niet mogelijk zijn.

Bij de procedure om te komen tot een nieuw keuzedeel blijft het principe dat het bedrijfsleven voldoende betrokken dient te zijn bij de totstandkoming ervan, eveneens overeind. De procedure om tot een nieuw keuzedeel te komen is zodanig ingericht dat betrokkenheid van het bedrijfsleven moet worden aangetoond voordat een keuzedeel kan worden toegevoegd aan het register kwalificatiestructuur van SBB. In de regio kan de instelling vervolgens zelf bepalen welke keuzedelen ze aan wil bieden. Ze kan dit uiteraard afstemmen met het relevante bedrijfsleven in de regio, zodat de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt optimaal is.

Waarborgen

Keuzedelen blijven onderdeel van een beroepsopleiding en zijn daarmee een belangrijk onderdeel van het diploma. Daarom hebben instellingen een zorgplicht voor het aanbod dat zij doen aan de student.⁵⁸ Instellingen moeten kunnen uitleggen waarom het gekozen keuzedeel relevant is voor de arbeidsmarkt en/of de student zelf. Vastgelegd wordt dat instellingen ervoor moeten zorgen dat de keuzedelen die worden aangeboden aan de student, zijn afgestemd op de opleiding of de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Dit houdt in dat een instelling moet kunnen beargumenteren dat een keuzedeel inhoudelijk relevant is voor de kwalificatie die de student volgt. De uitleg van het bevoegd gezag is hierbij leidend. Een keuzedeel moet ook passen bij het niveau van de keuzedelen aan te bieden die overlap vertonen met een (deel van) de gevolgde kwalificatie (behoudens remediërende keuzedelen in de entree- en basisberoepsopleidingen). In het kwalificatieregister van SBB blijft het voor instellingen zichtbaar welke koppelingen er in het verleden bestonden. Ook kunnen instellingen zien voor welke kwalificatie(s) de ontwikkelaars van een keuzedeel het keuzedeel oorspronkelijk hebben ontwikkeld. Dit helpt hen bij het vaststellen van het aanbod van keuzedelen. Instellingen hoeven zich niet langer actief te verantwoorden in het jaarverslag over hun keuze van keuzedelen bij de kwalificaties.⁵⁹ Uiteraard kan de inspectie de gemaakte keuzes wel beoordelen in het toezicht.

Bovengenoemde maatregel is ook van toepassing voor niet-bekostigde instellingen. Zij moeten ervoor zorgen dat de keuzedelen die de instelling aanbiedt, zijn afgestemd op de

⁵⁸ Artikel 6.1.2a WEB.

⁵⁹ Artikel 7.2.7, tiende lid, WEB.

kwalificatie(s) waarvoor zij een diploma-erkenning hebben. De instelling moet kunnen beargumenteren dat een keuzedeel inhoudelijk relevant is voor de kwalificatie die de student volgt, dat die passend is bij het niveau van deze kwalificatie, en geen overlap vertoont met een (deel van de) gevolgde kwalificatie.

Meer keuzevrijheid voor de student

Met dit wetsvoorstel wordt ook het keuzemoment voor een student flexibeler. Er komt namelijk een wettelijke plicht voor instellingen om studenten, voorafgaand aan het moment dat studenten een keuzedeel zullen volgen, hun keuzedelen te laten kiezen en/of eerder daarover gemaakte keuzes te laten heroverwegen. In de huidige situatie gebeurt dit bijvoorbeeld bij aanvang van de opleiding. Hiermee wordt dus voorkomen dat aan het begin van de opleiding de keuzedelen vastgezet worden voor de rest van de opleiding. De keuze kan gedurende de opleiding worden aangepast op basis van nieuwe inzichten van de student, bijvoorbeeld opgedaan in het eigen leerproces of gebaseerd op wensen voor de toekomst. Het periodieke keuzemoment stimuleert instellingen bovendien om te blijven nadenken over hun aanbod. Dit zal naar verwachting leiden tot een bewuster keuzedelenbeleid van instellingen. Hiermee stimuleren we een passender keuzedelenaanbod voor studenten.

De keuze van de student

De keuze voor de student is in de praktijk grotendeels afhankelijk van het aanbod van de instelling, en dat aanbod bepaalt de instelling nog steeds zelf. Het loslaten van de koppeling stelt instellingen echter wel in staat om responsiever te zijn richting studenten met hun aanbod van keuzedelen. Dit wetsvoorstel regelt bovendien dat een instelling een overzicht van het aanbod van alle keuzedelen die de instelling verzorgt, openbaar maakt. Zo is het voor een student al tijdens de studiekeuze mogelijk om hier rekening mee te houden en het aanbod van keuzedelen tussen instellingen te vergelijken.

Studenten kunnen, net als nu, uit de aangeboden keuzedelen kiezen. Indien zij van mening zijn dat een ander keuzedeel beter past bij hun ontwikkelwensen, dan kunnen zij bij de instelling aangeven een ander keuzedeel te willen volgen. De instelling willigt dit verzoek in principe in, tenzij het keuzedeel overlap vertoont met de kwalificatie die de student volgt, of als het organisatorisch niet haalbaar is. De instelling kan de student wijzen op eventuele moeilijkheden zoals een niet passende moeilijkheidsgraad van het keuzedeel ten opzichte van het niveau van de kwalificatie of grote inhoudelijke afstand tot de kwalificatie die wordt gevolgd, maar de uiteindelijke keuze ligt bij de student. Naast de keuze voor een keuzedeel van de eigen instelling kan een student ook kiezen voor een keuzedeel op een andere instelling. De instelling kan dat mogelijk maken, maar is daartoe niet verplicht. De instelling blijft dan ook verantwoordelijk voor de kwaliteit van het keuzedeel en het diploma. Dit is binnen de huidige wet- en regelgeving ook al zo en dat wordt niet veranderd.

Met dit wetsvoorstel veranderen ook de regels voor vrijstelling voor keuzedelen. Bij een eventuele (op)volgende opleiding in het mbo, moet een student opnieuw voldoen aan de keuzedeelverplichting die voor die opleiding geldt. Studenten kunnen dan eerder gevolgde keuzedelen inbrengen in de nieuwe opleiding. De examencommissie kan vrijstelling verlenen voor dat keuzedeel, ook als het keuzedeel geen onderdeel is van het schoolbrede aanbod van keuzedelen. Voorwaarde blijft wel dat het keuzedeel niet overlapt met één of meer onderdelen van de (op)volgende opleiding.

5. Betere aansluiting beroepsonderwijs arbeidsmarkt door aanbod onderdelen van opleidingen

5.1 Probleembeschrijving en doelstelling

Door werkenden en werkzoekenden de mogelijkheid te geven om in het niet-bekostigd onderwijs afzonderlijke onderdelen van beroepsopleidingen te volgen en deze af te sluiten met een mbo-certificaat of mbo-verklaring, kan het mbo beter aansluiten bij de scholingsbehoeften van werkenden, werkzoekenden en hun werkgevers op de arbeidsmarkt.⁶⁰ Het mbo kan hiermee een grotere bijdrage leveren aan ambities van het kabinet met betrekking tot leven lang leren en ontwikkelen, zowel voor

⁶⁰ Panteia (2019). *Belemmeringen Leven Lang Ontwikkelen*. Zoetermeer: Panteia, april 2019, p. 67.

arbeidsloopbanen binnen de eigen sector als bij arbeidstoeleiding en overstap naar een andere sector.⁶¹

In het kort – niet-bekostigde instellingen

Een instelling die een of meer diploma-erkenningen heeft om een beroepsopleiding te mogen aanbieden en daarvoor geen bekostiging van de rijksoverheid ontvangt, is een "niet uit 's Rijks kas bekostigde instelling" (hierna: niet-bekostigde instelling).

Een uit 's Rijk kas bekostigde instelling kan, naast bekostigde opleidingen, ook een of meer niet-bekostigde beroepsopleidingen verzorgen. In dat geval gelden de regels voor niet-bekostigde beroepsopleidingen en wordt de bekostigde instelling voor dat deel ook als een niet-bekostigde instelling aangemerkt.

Onderdelen van beroepsopleidingen

Sinds 2016 heeft een aantal instellingen in de zogenaamde 'andere leerweg', ook wel de derde leerweg genoemd, ervaring opgedaan met het opleiden voor een mbo-certificaat, mbo- of praktijkverklaring.⁶² Bij het opleiden voor een *mbo-certificaat* volgen werkenden of werkzoekenden een deel van een mbo-opleiding waaraan door de minister van OCW een mbo-certificaat is verbonden.⁶³ In het certificaattraject wordt een aantal werkprocessen in het leerbedrijf uitgevoerd, aangevuld met lessen en een examen. Bij succesvolle afronding verstrekt de instelling een mbo-certificaat. Ook kan een student een deel van een opleiding volgen en bij afronding een *mbo-verklaring* ontvangen. Bij het opleiden voor een *praktijkverklaring* (ook wel 'praktijkleren met de praktijkverklaring' genoemd) volgen studenten een deel van de mbo-opleiding in de praktijk van het leerbedrijf. Het gaat om een aantal werkprocessen die bij zowel de mogelijkheden van de persoon als het bedrijf passen. Na afloop ontvangen zij van de instelling een praktijkverklaring (als onderdeel van de mbo-verklaring) met een beschrijving welke werkprocessen in het leerbedrijf zijn geleerd. Als er aanvullende lessen zijn uitgevoerd of examens afgelegd, dan zijn deze resultaten ook in de mbo-verklaring opgenomen.⁶⁴

Bij uitvoering van de opleidingen in de andere leerweg hebben instellingen de afgelopen jaren een aantal problemen ervaren. Zo is de wetgeving onvoldoende duidelijk in hoeverre de instellingen de mogelijkheid hebben om onderdelen van een beroepsopleiding aan te bieden zonder de volledige beroepsopleiding actief in uitvoering te hebben. Door deze onduidelijkheid krijgen studenten niet altijd mogelijkheden aangeboden om, na een gevolgd onderdeel, het overige deel van de beroepsopleiding te volgen, terwijl sommige instellingen onnodig terughoudend zijn met het aanbieden van onderdelen van beroepsopleidingen. Een ander knelpunt betreft de regels voor het informeren van aspirant-studenten over het arbeidsmarktperspectief van de opleiding. Deze regels passen onvoldoende bij een traject waarin alleen een deel van een opleiding wordt aangeboden. Het arbeidsmarktperspectief voor een student na het volgen van een deel van een opleiding is afhankelijk van het te volgen onderdeel en verschilt per student. Het is dan ook niet mogelijk om in het algemeen aan te geven wat het arbeidsmarktperspectief voor een student is na het volgen van een deel van de opleiding. Verder knellen de regels voor bpv voor studenten die een deel van een opleiding willen volgen. De regels voor de praktijkovereenkomst en bpv gaan ervan uit dat er altijd sprake is van bpv in een beroepsopleiding. Er wordt nog onvoldoende rekening gehouden met de mogelijkheid dat de instelling voor bepaalde delen van de opleiding geen bpv heeft geprogrammeerd. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn bij keuzedelen die volledig door de school worden uitgevoerd. Ten slotte zijn de regels voor de mbo-verklaring niet passend. Mede vanwege regeldrukkosten is destijds, bij de introductie van de mbo-verklaring, ervoor gekozen dat alleen aan voortijdig schoolverlaters automatisch een mbo-verklaring wordt uitgereikt en dat de overige studenten een verzoek moeten indienen als zij een mbo-verklaring willen ontvangen. Elke student die een deel van een beroepsopleiding in de andere leerweg volgt, moet

⁶¹ Kamerstukken II, 2020/21, 30012, nr. 135, p 5 (Kamerbrief Routekaart leven lang ontwikkelen)

⁶² Infographic [Diploma's, certificaten en verklaringen in het mbo | Brochure | Rijksoverheid.nl](#)

⁶³ Artikel 7.2.3 WEB, artikel 17c van het Examen- en kwalificatiebesluit beroepsopleidingen WEB en de [Regeling certificaten middelbaar beroepsonderwijs](#).

⁶⁴ Regeling modellen voor mbo-diploma, mbo-certificaat en mbo-verklaring.

wettelijk gezien⁶⁵ op dit moment eerst expliciet aan de examencommissie doorgeven dat hij of zij voor de behaalde resultaten een mbo-verklaring wil ontvangen. Dit leidt tot overbodige administratieve lasten voor de student en de instelling.

Diploma-erkenning

Om een niet-bekostigde beroepsopleiding te mogen uitvoeren, dient een instelling te beschikken over de diploma-erkenning voor deze beroepsopleiding. Deze diploma-erkenning heeft de instelling ook nodig als de instelling, in de loopbaanbegeleidende leerweg, alleen een onderdeel van de beroepsopleiding wil uitvoeren. Uit de evaluatie van de pilots praktijkleren met de praktijkverklaring blijkt dat een aantal regels voor diploma-erkenning als belemmerend worden ervaren. Zo wordt als onwenselijk gezien dat de diploma-erkenning kan worden ingetrokken als een instelling tijdelijk geen studenten op de betreffende opleiding heeft ingeschreven staan. Het komt vaker voor dat er een periode geen vraag is naar een bepaalde opleiding waardoor er geen studenten op die opleiding staan ingeschreven. Een instelling kan niet snel kunnen inspelen op actuele scholingsbehoeftes van bedrijven als na zo'n periode opnieuw een aanvraag ingediend moet worden voor een diploma-erkenning en een opleiding daardoor pas na een aantal maanden de opleiding weer kan aanbieden.⁶⁶ Een ander knelpunt is dat instellingen opnieuw een diploma-erkenning dienen aan te vragen als een kwalificatie wordt vernieuwd. Dit wordt door instellingen als een onnodige administratieve last ervaren. Ook betekent het voor bedrijven en studenten dat ze, zolang de instelling niet over deze nieuwe diploma-erkenning beschikt, eerst de toekenning moeten afwachten, voordat zij kunnen starten met het opleidingstraject. Ten slotte is, conform het kabinetsstandpunt bij het rapport Maat houden 2014, het wenselijk dat een tegemoetkoming in de kosten wordt gevraagd voor de behandeling van een aanvraag tot diploma-erkenning.⁶⁷ Dit is wenselijk vanwege het toenemende aantal nieuwe organisaties die voor het eerst een aanvraag voor een diploma-erkenning indient.

Toezicht niet-bekostigde instellingen

Ten slotte zijn de regels voor toezicht door de inspectie niet voldoende toegesneden op het niet-bekostigd onderwijs. De uitvoering van het onderwijs en de examinering van niet-bekostigde opleidingen valt onder het reguliere toezicht van de inspectie. Voor effectieve uitoefening van de toezichthoudende taak is het noodzakelijk dat de instelling voldoet aan de verplichting tot gegevenslevering en een jaarlijks verslag van werkzaamheden publiceert. Mocht een instelling verzaken deze informatie aan te leveren dan kan de inspectie op dit moment alleen overgaan op het intrekken van de betreffende diploma-erkenning. Dit wordt als disproportioneel gezien. De inspectie beschikt voor het niet-bekostigd onderwijs op dit moment dan ook nog niet over een passend handhavinginstrument in het geval de instelling in gebreke blijft op dit punt.

5.2 Inhoud van het voorstel

5.2.1 De loopbaanbegeleidende leerweg een volwaardige positie

In het wetsvoorstel wordt de andere leerweg voorzien van een officiële naam, namelijk de *loopbaanbegeleidende leerweg*. De naam loopbaanbegeleidende leerweg (lbl) brengt tot uitdrukking dat deze leerweg vooral is bedoeld voor bij- en omscholing tijdens de arbeidsloopbaan. De lbl onderscheidt zich hiermee van de bol en bbl, die erop gericht zijn studenten altijd via een volledige opleiding op te leiden tot een beginnend beroepsbeoefenaar.

In het kort – kenmerken loopbaanbegeleidende leerweg

- altijd niet-bekostigd onderwijs;
- geen wettelijke urennorm;
- zowel mogelijkheden voor het volgen van de volledige beroepsopleiding als voor een onderdeel ervan.

⁶⁵ Uit praktische overwegingen is in de handreiking MBO-verklaring aangegeven dat de afspraak tussen een instelling en een student om een deel van de opleiding te volgen kan worden beschouwd als verzoek aan examencommissie om mbo-verklaring te verstrekken.

⁶⁶ KBA Nijmegen (2021), *Praktijkleren met praktijkverklaring: Evaluatie van de pilots*

⁶⁷ Kamerstukken II 2013/14, 24 036, nr. 407.

Meer ruimte voor zelfstandig aanbod van onderdelen van beroepsopleidingen

Allereerst wordt geregeld dat een instelling niet altijd de volledige beroepsopleiding in uitvoering hoeft te hebben, om een deel ervan aan te kunnen bieden. Daarbij wordt, met een aanvullende zorgplicht, geborgd dat studenten die een deel van de opleiding hebben gevolgd ook het overige deel van de opleiding kunnen volgen als zij hiervoor kiezen. De instelling informeert de aspirant-student over de mogelijkheden voor de start van de opleiding. De instelling is niet verplicht om het vervolg altijd in de lbl aan te bieden of bij de eigen instelling. Het geboden vervolg mag ook in de bol of bbl zijn of bij een andere instelling. Wel is van belang dat het gaat om een voor de student *passend* vervolg, bijvoorbeeld wat betreft instroommogelijkheden, de te verwachten vrijstellingen voor de door de student al gevolgde onderdelen en de reisafstand. Dit veronderstelt dat de instelling, voorafgaand aan de voorlichting met betreffende studenten, hierover concrete werkafspraken heeft gemaakt, binnen de eigen instelling dan wel met een andere instelling.

Verder wordt een voorwaarde opgenomen om te voorkomen dat een instelling geen enkele volledige beroepsopleiding aanbiedt. Dit zou kwaliteitsrisico's geven. Het is namelijk van belang dat een instelling, vanuit een overzicht van het totaal aan eisen aan een volledige beroepsopleiding, een adequate kan vertaling kan maken naar de inrichting van het onderwijs en de examinering van een deel van een beroepsopleiding. In het wetsvoorstel is daarom opgenomen dat de instelling die in de lbl onderdelen aanbiedt, van ten minste één beroepsopleiding van het betreffende opleidingsdomein (dan wel kwalificatiedossier Entree) het volledige onderwijsprogramma dient te uitvoeren.

Geen informatieplicht arbeidsmarktperspectief

Daarnaast wordt met dit wetsvoorstel geregeld dat een instelling, anders dan bij studenten die een volledige opleiding in de bol, bbl of lbl volgen, de aspirant-student niet hoeft te informeren over het arbeidsmarktperspectief van een onderdeel van de opleiding in de lbl. Zoals in de vorige paragraaf is aangegeven is het niet mogelijk om het arbeidsmarktperspectief te schetsen voor een deel van een opleiding. Wel informeert het bevoegd gezag de aspirant-student over de mogelijkheden om de beroepsopleiding af te ronden. Ook informeert de instelling de student of voor een onderdeel wettelijke beroepsvereisten zijn vastgesteld. Dit stelt de student in staat om een geïnformeerde keuze te maken over het volgen van een deel van een opleiding.

Mogelijkheden voor het volgen van een onderdeel zonder bpv

Het wordt voor studenten mogelijk om in de lbl een deel van de opleiding te volgen waarvoor de instelling geen bpv heeft geprogrammeerd. Dit kan bijvoorbeeld bij een aantal keuzedelen het geval zijn of bij generieke onderdelen Nederlandse taal en rekenen. Het is wel van belang dat de instelling het ontbreken van de bpv goed kan onderbouwen. Bij de onderbouwing zijn twee aspecten relevant. Het gaat om een onderbouwing dat de kwalificatie-eisen van het betreffende onderdeel ook zonder de bpv kunnen worden geleerd en niet in de beroepspraktijk hoeven te worden geëxamineerd. Ook zal de instelling het perspectief van een evenwichtig opgebouwde verdeling tussen onderwijs en bpv voor de gehele beroepsopleiding moeten meenemen in de onderbouwing.

Als een student in de lbl een deel van de opleiding volgt waarvoor de instelling bpv heeft geprogrammeerd dan gelden uiteraard de regels voor de bpv.

Ontvangst van een mbo-verklaring

Met dit wetsvoorstel worden de voorwaarden voor het verstrekken van de mbo-verklaring aangepast. De examencommissie verstrekt aan studenten met wie de instelling vooraf is overeengekomen dat zij een deel van een opleiding volgen, voortaan een mbo-verklaring zonder dat de student hiervoor een verzoek moeten indienen bij de examencommissie. Voor deze doelgroep is het ontvangen van een mbo-verklaring voor behaalde resultaten namelijk vanzelfsprekend. Hierdoor worden de administratieve lasten voor de student en de examencommissie verminderd, omdat niet vooraf een verzoek voor het verstrekken van een mbo-verklaring hoeft te worden ingediend en behandeld.

Extra toelichting - Wanneer de student alleen een keuzedeel in de lbi volgt

Bovengenoemde aanpassingen in de regelgeving voor uitvoering van delen van opleidingen zijn van toepassing ongeacht welk deel van de opleiding de betreffende student volgt. Daarmee gelden ze ook in het geval dat een student alleen een keuzedeel volgt. Kenmerkend voor keuzedelen is dat deze deel uit kunnen maken van verschillende beroepsopleidingen. Daarom is op voorhand niet evident van welke beroepsopleiding de student een deel volgt. Bij een aanbod van alleen keuzedelen is de toepassing van de bovengenoemde regels daarom als volgt:

- De voorwaarde dat de instelling een zorgplicht en een voorlichtingsplicht heeft voor de mogelijkheden om de rest van de beroepsopleiding te volgen, blijft van toepassing. De instelling informeert de student in dit geval over de opleidingen van de instelling die passen bij het betreffende keuzedeel of generieke onderdeel. Uiteraard kan hierbij ook aangesloten worden bij de arbeidsloopbaan van de student.
- Wat betreft de administratieve inschrijving kiest de instelling voor een passende kwalificatie.
- De instelling verstrekt na afronding aan de student een document conform de Regeling voor modellen mbo-diploma, mbo-certificaat en mbo-verklaring.

De instelling kan in de lbi alleen afzonderlijke keuzedelen aanbieden die passen bij de kwalificatie(s) die de instelling mag uitvoeren. Voor niet-bekostigde instellingen zijn dit de kwalificaties waarvoor zij een diploma-erkenning hebben. Voor bekostigde instellingen zijn dit de kwalificaties van de beroepsopleidingen die voor bekostiging in aanmerking komen op grond van artikel 2.1.1 WEB.

5.2.2 Aanvraag diploma-erkenning

Om een niet-bekostigde beroepsopleiding te mogen uitvoeren dient een instelling te beschikken over de diploma-erkenning voor deze beroepsopleiding. Deze diploma-erkenning vraagt de instelling per kwalificatie en per leerweg aan bij de minister van OCW. Bij de beoordeling van de aanvraag wordt nagegaan of de voorgenomen uitvoering van de opleiding voldoet aan de eisen die voor de betreffende leerweg gelden. Het wetsvoorstel bevat een aantal versoepelingen van de regels voor diploma-erkenning.

Diploma-erkenningen zonder studentinschrijvingen behouden

Op dit moment kan de minister de registratie van een diploma-erkenning in de Registratie instellingen en opleidingen (RIO)⁶⁸, ambtshalve beëindigen (oftewel: intrekken) als er gedurende één jaar geen studenten staan ingeschreven en de inspectie vanuit het oogpunt van kwaliteitsbewaking daartoe aanleiding ziet. Omdat de regionale scholingsbehoeften niet altijd constant zijn over een bepaalde periode, kan dit ertoe leiden dat instellingen een diploma-erkenning steeds opnieuw moeten aanvragen, voordat zij de opleiding daadwerkelijk kunnen uitvoeren. Voorgesteld wordt geregeld dat een instelling in principe een diploma-erkenning eenmalig aan hoeft te vragen en deze registratie kan behouden ongeacht of er studenten op zijn ingeschreven of niet. Voorwaarde is wel dat de instelling binnen dat opleidingsdomein ten minste één andere (bekostigde of niet-bekostigde) opleiding in uitvoering heeft in ten minste één van de drie leerwegen, en de kwaliteit van deze opleiding(en) voldoet. Ook de registratie van een diploma-erkenning voor een kwalificatie van de entreeopleiding blijft behouden als de instelling een opleiding gebaseerd op een van de kwalificaties van het kwalificatiedossier Entree in uitvoering heeft en de kwaliteit van deze opleiding(en) voldoet.

Intrekking van diploma-erkenningen waarop geen studenten zijn ingeschreven is nog wel mogelijk als de kwaliteit van het onderwijs niet op orde is. Als de minister een diploma-erkenning voor een opleiding intrekt waarop studenten zijn ingeschreven, kan de minister tegelijkertijd de diploma-erkenningen intrekken waarop de instelling gedurende ten minste één jaar geen studenten heeft ingeschreven. Het gaat dan alleen

⁶⁸ Organisaties die beschikken over een of meer diploma-erkenningen worden geregistreerd in de Registratie instellingen en opleidingen.

om de diploma-erkenningen zonder studentinschrijvingen van datzelfde opleidingsdomein (dan wel het kwalificatiedossier Entree).

Verlening diploma-erkenning 'van rechtswege' bij vernieuwde kwalificaties

Op dit moment moeten instellingen bij vernieuwing van een kwalificatie, waarbij de kwalificatie-eisen worden gewijzigd en de kwalificatie voorzien wordt van een nieuwe opleidingscode, opnieuw de betreffende diploma-erkenning aanvragen. Voorgesteld wordt om dit te wijzigen. Voortaan hoeven instellingen die over een diploma-erkenning beschikken van een kwalificatie die wordt vernieuwd, niet opnieuw de diploma-erkenning aan te vragen van deze vernieuwde kwalificatie. Er wordt geregeld dat de diploma-erkenning van deze vernieuwde kwalificatie 'van rechtswege' wordt verleend.

Het van rechtswege verlenen van de diploma-erkenning bij vernieuwde kwalificaties is zowel van toepassing bij diploma-erkenningen van onbepaalde tijd als diploma-erkenningen van twee jaar.⁶⁹ Bij een diploma-erkenning voor twee jaar komt de einddatum van de erkenning van de vernieuwde kwalificatie overeen met de einddatum van de erkenning van de oude kwalificatie.

In het geval de inspectie een sanctietraject heeft lopen voor de oude kwalificatie, moet de inspectie, bij een van rechtswege toegekende vernieuwde kwalificatie, adequaat kunnen ingrijpen. Hiertoe wordt geregeld dat de inspectie in dat geval kan afzien van het geven van een waarschuwing en direct over kan gaan tot intrekking van de diploma-erkenning voor de vernieuwde kwalificatie. Zo kan de inspectie tegengaan dat de opleiding, in oude en vernieuwde vorm, gedurende een (te) lange periode van onvoldoende kwaliteit is.

Kostendekkende vergoeding voor aanvraag diploma-erkenning door nieuwe organisaties

Voorgesteld wordt dat organisaties die een diploma-erkenning aanvragen zonder dat zij al geregistreerd staan in RIO, dus nieuwe organisaties, een vergoeding betalen voor de behandeling van deze aanvraag. Dit is conform het kabinetsstandpunt bij het rapport *Maat houden 2014*.⁷⁰ De diploma-erkenning is een vorm van toelating, waarbij door de overheid wordt getoetst of een bepaalde activiteit mag worden verricht door een burger of bedrijf. Het doorberekenen van kosten voor toelating is volgens de kabinetsreactie op het rapport *Maat houden 2014* gerechtvaardigd indien sprake is van een concreet en individualiseerbaar profijt. Hiervan is sprake als individuele personen aanwijsbaar zijn die een specifiek belang of profijt hebben bij de dienst of prestatie van de overheid. Het gaat er vervolgens om welke kosten in redelijkheid zijn toe te rekenen aan de toelatingsactiviteiten die de overheid verricht.

De vergoeding is wenselijk als tegemoetkoming van de kosten voor inspanningen van de inspectie voor de behandeling van een aanvraag tot erkenning. De inspectie ontvangt de laatste jaren een toenemend aantal aanvragen van nieuwe organisaties. Daarbij wordt een toenemend percentage afgewezen omdat ze niet aan de vereisten voldoen.

Jaar	Totaal aantal aanvragen	Positief advies	Negatief advies
2018	17	11	6
2019	11	6	5
2020	22	5	17
2021	25	5	20
2022	39	5	34

Een eerste aanvraag voor een diploma-erkenning van een nieuwe organisatie is voor de inspectie arbeidsintensief en kost zo'n 8 uur, omdat de inspectie de algehele kwaliteitsborging van het onderwijs en de examens op instellingsniveau moet beoordelen. Daar tegenover staat dat de instelling concreet profijt heeft bij het verkrijgen van een erkenning.

⁶⁹ De looptijd van deze tijdelijke erkenning is op grond van artikel 1.4.1, derde lid, WEB nu anderhalf jaar, maar wordt met dit wetsvoorstel verlengd naar 2 jaar.

⁷⁰ Kamerstukken II 2013/14, 24 036, nr. 407.

De vergoeding wordt alleen gevraagd voor een aanvraag door een organisatie die nog niet in RIO is opgenomen en dus nog niet over een diploma-erkenning beschikt. Toelating tot het stelsel leidt tot concreet profijt. Een aanvraag voor diploma-erkenning van een instelling die al geregistreerd is RIO is daarnaast minder arbeidsintensief omdat de inspectie de algehele kwaliteitsborging van het onderwijs en de examens op instellingsniveau niet meer hoeft te beoordelen.

5.2.3 Introductie last onder dwangsom voor niet-bekostigde instellingen

Een niet-bekostigde instelling moet een aantal gegevens leveren aan de minister.⁷¹ Deze gegevensleveringen zijn onder meer noodzakelijk voor de inspectie om toezicht te kunnen uitoefenen over het niet-bekostigd beroepsonderwijs. Als een niet-bekostigde instelling hier niet aan voldoet, kan op dit moment alleen worden overgegaan tot een handhavingstraject gericht op het intrekken van de diploma-erkenning. Dit wordt als disproportioneel gezien. Om meer evenwicht te creëren tussen de consequenties van niet-nakoming van deze verplichtingen voor bekostigde en niet-bekostigde instellingen, wordt een last onder dwangsom geïntroduceerd voor het niet-bekostigd beroepsonderwijs. Dit is vergelijkbaar met de mogelijkheid om een bekostigingssanctie te treffen bij een bekostigde instelling in het geval deze instelling niet voldoet aan de eisen voor gegevenslevering. Dit wordt nader toegelicht in de artikelsgewijze toelichting van het nieuwe artikel 11.1.17.

6. Statistische informatie over aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt

Statistische informatie over de arbeidsmarktsituatie na het afronden en verlaten van het mbo-onderwijs is van belang om na te gaan in hoeverre het beroepsonderwijs aansluit bij de arbeidsmarkt. In het dashboard 'arbeidsmarktpositie van mbo-gediplomeerden' publiceert het CBS daarover een groot aantal gegevens. Bekeken kan worden in hoeverre de voormalige mbo-student een baan heeft, wat de omvang en uurloon van de baan is, en in welke sector de student werkzaam is. Tevens kan op basis van een enquête onder alle schoolverlaters bekeken worden in hoeverre de baan qua richting en niveau aansluit bij de afgeronde opleiding. De informatie kan uitgesplitst worden per mbo-instelling en opleiding binnen die instelling.

Met deze informatie kunnen aankomende studenten geïnformeerd worden over de beroepsmogelijkheden van de verschillende opleidingen. Mbo-instellingen kunnen nagaan in welke mate op de arbeidsmarkt behoefte is aan hun opleidingen en welke opleidingen goed aansluiten bij de behoefte van de arbeidsmarkt. Op basis van deze informatie kunnen instellingen hun opleidingen of opleidingsaanbod aanpassen. Ook voor de uitvoering van de Regeling kwaliteitsafspraken 2024-2027⁷² hebben instellingen de informatie gepubliceerd in het dashboard van het CBS nodig. Zo wordt van instellingen gevraagd om voor de ambities en maatregelen in de kwaliteitsagenda's de informatie over 'het percentage gediplomeerden dat een jaar na afstuderen werkzaam is in een baan in een gelijke of verwante richting als de beroepsopleiding' te gebruiken. Deze informatie is te vinden in het dashboard van het CBS.

Het dashboard van het CBS wordt samengesteld uit bij het CBS aanwezige gegevens op persoonsniveau uit een groot aantal bronnen. In principe publiceert het CBS geen gegevens op het niveau van individuele organisaties. Een uitzondering hierop zijn de gegevens over de aansluiting beroepsonderwijs-arbeidsmarkt in het dashboard 'arbeidsmarktpositie van mbo-gediplomeerden'. In dit dashboard wordt vanwege de behoefte van mbo-instellingen gepubliceerd op instellingsniveau. Hiervoor is in artikel 22 van de Wet register onderwijsdeelnemers reeds een grondslag opgenomen. Deze grondslag beperkt zich echter tot één van de gegevensbronnen, namelijk de gegevens van de polisadministratie van het UWV. Dit is weliswaar de belangrijkste gegevensbron voor het dashboard, maar ook andere bronnen worden gebruikt. De wettelijke grondslag voor gegevenslevering wordt uitgebreid met deze bronnen.

⁷¹ Welke gegevens de onderwijsinstelling moet aanleveren is vastgelegd in de [Wet register onderwijsdeelnemers](#) en onderliggende regelgeving

⁷² Regeling kwaliteitsafspraken mbo 2024-2027, Stcrt. 2023, 8133.

Daarnaast kan er middels een vergelijkbare aanpassing van wetgeving worden voorzien in een behoefte aan informatieverschaffing op instellingsniveau in het kader van het NCO, gericht op het po en vo. Sinds 2017 verstrekt het CBS in het kader van het NCO rapportages aan schoolbesturen in het po en vo. Voor deze rapportages worden, naast het Register Onderwijsdeelnemers (ROD), verschillende CBS bronnen gebruikt om achtergrondgegevens van leerlingen en hun ouders af te leiden. De rapportages worden zeer goed gewaardeerd door scholen en schoolbesturen. Met de aanpassing van wetgeving kunnen de schoolrapportages van NCO laagdrempelig en nauwgezet inzicht blijven geven in de leerlingprestaties en hun (vervolg)loopbanen, zowel in vergelijking met het landelijk gemiddelde als in vergelijking met de voorspelde referentiewaarde (vergelijkbare scholen). Hiermee kunnen instellingen binnen het po en vo zich met rapportages uit het NCO goed blijven benchmarken en op basis daarvan werken aan kwaliteitsverbetering. De (historische) data over prestaties van leerlingen die via NCO beschikbaar komt is daarnaast van belang in verschillende beleidstrajecten voor het verkrijgen van een beeld van ontwikkelingen op stelselniveau en de mogelijkheden die het biedt voor wetenschappelijk onderzoek.

Met beide aanpassingen vinden er geen nieuw gegevensleveringen aan het CBS plaats.

7. Toepassing in Caribisch deel van het Koninkrijk

De in deze wet voorgestelde wijzigingen ten aanzien van onderwijstijd, verkorte opleidingen, keuzedelen en het volgen van delen van opleidingen kunnen niet eenvoudig doorgevoerd worden in de Wet educatie en beroepsonderwijs BES (WEB BES). Dit komt doordat de voorstellen voortbouwen op wettelijke bepalingen in de WEB die (nog) niet gelden voor de WEB BES. Zo gelden nog andere normen ten aanzien van onderwijstijd in de WEB BES en is het begrip bot-uren in de WEB BES nog niet ingevoerd. De versoepeling van urennormen zoals voorgesteld in dit wetsvoorstel zou bij doorvoering in de WEB BES juist een aanscherping van de huidige urennormen in Caribisch Nederland betekenen. Dat laatste geldt ook voor het regime voor verkorte opleidingen. In de WEB BES is op dit moment nog geen studieduur vastgelegd; de mogelijkheid om onder voorwaarden af te wijken van de studieduur en urennorm, zoals voorgesteld in dit wetsvoorstel, zou de facto daarom een aanscherping betekenen ten opzichte van de huidige regelgeving in Caribisch Nederland. Daarnaast is in de WEB BES de herziene kwalificatiestructuur waarmee de keuzedelen werden geïntroduceerd, nog niet in werking getreden. Daarmee is het loskoppelen van keuzedelen ook nog niet aan de orde. Ook de mogelijkheid om in de andere leerweg een deel van een opleiding te volgen sluit niet goed aan op de WEB BES.

Zoals uit het voorgaande ook blijkt zijn de WEB en de WEB BES het afgelopen decennium op diverse onderwerpen verder uit elkaar gegroeid. Daardoor is er regelmatig geen sprake van eenduidige wetgeving, terwijl het uitgangspunt is dat het beroepsonderwijs en de daaraan verbonden diploma's gelijkwaardig zijn. Daarom bestaat het voornemen de WEB BES te incorporeren in de WEB waarmee er één wet voor beroepsonderwijs en educatie komt die zowel voor Europees Nederland als voor Caribisch Nederland gaat gelden. Met het oog op dat wetstraject is besloten om niet nu op losse onderdelen diverse voor het onderwijs in Caribisch Nederland ingrijpende wijzigingen door te voeren, maar dit gebundeld in één groot wetstraject te doen. In dit wetsvoorstel zullen ook de wijzigingen uit onderhavig wetsvoorstel meegenomen worden. Het wetstraject waarmee de WEB BES wordt geïncorporeerd in de WEB doorloopt een intensieve consultatie in Caribisch Nederland, hetgeen beter aan de hand van een samenhangend geheel kan gebeuren dan op losse onderdelen. Eerste besprekingen van dit wetstraject met scholen en openbare lichamen in Caribisch Nederland vonden plaats in maart 2022 en januari 2023. De verwachting is dat dit wetsvoorstel in het vierde kwartaal van 2023 voor internetconsultatie wordt aangeboden.

8. Verhouding tot hoger recht

8.1 Algemene verordening gegevensbescherming

Uit de maatregelen in dit wetsvoorstel voor het niet-bekostigd onderwijs vloeien enige verwerkingen van persoonsgegevens voort. De overige maatregelen in dit wetsvoorstel leiden niet tot gegevensverwerkingen.

Er worden twee technische wijzigingen voorgesteld waaruit mogelijk de verwerking van persoonsgegevens voortvloeit. Het gaat om grondslagen voor:

- het pseudonimiseren van het persoonsgebonden nummer van een onderwijsdeelnemer door niet 's Rijks kas bekostigde onderwijsinstellingen ten behoeve van het bieden van voorzieningen in het kader van het onderwijs en de begeleiding van onderwijsdeelnemers
- het verwerken van het persoonsgebonden nummer van studenten door niet uit 's Rijks kas bekostigde instellingen voor het doel om een subsidie van het Europees Sociaal Fonds uit te voeren.

Deze wijzigingen zijn toegelicht bij het voorgestelde artikel 11.1.14 WEB. Voor deze wijzigingen is een Data Protection Impact Assessment (DPIA) uitgevoerd. Met deze wijziging worden wetstechnische fouten uit het verleden hersteld waardoor de wetgeving voor bekostigd en niet-bekostigd beroepsonderwijs onbedoeld uit elkaar is gaan lopen. Het gaat louter om het herstellen van een omissie, waardoor het persoonsgebonden nummer gebruik kan worden door niet door het Rijk bekostigde instellingen voor de genoemde doeleinden. De bestaande wettelijke waarborgen ter bescherming van de rechten van de betrokkene die gelden bij het gebruik van het persoonsgebonden nummer zijn hier onverkort van toepassing. De verwerking van het nummer voor de twee nieuwe doeleinden brengt geen nieuwe risico's met zich mee.

8.2 Artikel 23 Grondwet

Een enkele bepaling in dit wetsvoorstel raakt aan de werkingssfeer van artikel 23 Grondwet. De overige maatregelen hebben geen invloed op de vrijheid van onderwijs.

Vergoeding erkenning niet-bekostigd onderwijs

Artikel 23 van de Grondwet regelt de vrijheid van onderwijs. Voor het niet uit 's Rijks kas bekostigd beroepsonderwijs is met name het tweede lid (indirect) relevant. Met dit wetsvoorstel wordt een tarief geïntroduceerd voor de behandeling van een aanvraag tot een erkenning voor een niet-bekostigde beroepsopleiding. Het introduceren van een tarief vindt plaats middels een duidelijke wettelijke grondslag. De financiële vergoeding beoogt niet om de drempel voor de toegang tot het stelsel te verhogen; het betreft een proportionele vergoeding in verhouding tot de inspanning van de behandeling van een aanvraag. Het oprichten van een niet-bekostigde instelling wordt niet significant moeilijker gemaakt.

9. Gevolgen

9.1 Doenvermogen

Met dit wetsvoorstel worden de mogelijkheden verbeterd om een beroepsopleiding te laten aansluiten op de arbeidsmarkt en de behoeften van de studenten. Studenten krijgen meer mogelijkheden om een opleidingsprogramma te kiezen dat past bij hun wensen.

Eenzijds kan meer vrijheid en keuzeruimte leiden tot een hogere mentale belasting voor studenten.⁷³ Deze belasting is het hoogst bij aanvang van de studie: alles is nieuw en het voeren van meer regie op de eigen opleiding moet nog geleerd worden. Om te voorkomen dat het welzijn van studenten of de mate waarin studenten succesvol de opleiding doorlopen negatief worden beïnvloed, is het van belang dat studenten tijdig en

⁷³ Mogelijke mentale lasten zijn volgens de «Doenvermogenstoets» van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) het verwerken van informatie, beoordelen van de eigen situatie, in actie komen, deadlines in de gaten houden, en bezwaar maken tegen niet-correcte besluiten (www.wrr.nl/publicaties/publicaties/2020/09/15/doenvermogen)

duidelijk worden geïnformeerd over hoe de opleiding is opgebouwd en op welke wijze zij ondersteund worden bij het maken van keuzes. Anderzijds kan meer vrijheid en keuzeruimte ook leiden tot een lagere mentale belasting voor studenten, omdat met een opleiding beter kan worden aangesloten bij de specifieke situatie, kenmerken en behoeften van de student.

Onderwijstijd

Studenten kiezen een opleiding uit het aanbod dat instellingen hebben. De uitvoering van het onderwijs, dat wil zeggen met welke werkvormen de leerdoelen worden behaald, is iets waar individuele studenten geen zeggenschap over hebben. Zij volgen het programma dat hen door de instelling aangeboden wordt. De enige keuze die de (aspirant-) student van te voren moet maken is welke opleiding bij hem past.

Verkorte opleidingen

Hetzelfde geldt voor de keuze of een beroepsopleiding met een verkort onderwijsprogramma passend is. Instellingen geven in de voorlichting aan voor welke doelgroep verkorte opleidingen zijn bedoeld. Dit geeft de student houvast bij een eventuele aanmelding. Er wordt dus slechts een gering beroep op het doenvermogen van studenten gedaan. Vervolgens beslist het bevoegd gezag van de instelling over toelating. De uiteindelijke beslissing om wel of niet deel te nemen, ligt dus bij de instelling en niet bij de student. De student wordt geïnformeerd welke andere opleidingen er zijn mocht de verkorte opleiding niet de juiste opleiding zijn.

Keuzedelen

Met dit wetsvoorstel wordt meer nadruk gelegd op de keuzes van studenten met betrekking tot keuzedelen. Ook nu hebben studenten al de mogelijkheid om zelf een keuze te maken uit het totale aanbod van keuzedelen van de instelling. Met dit wetsvoorstel wordt de keuzevrijheid van de student verder versterkt door het invoeren van een periodiek keuzemoment. Dit vraagt van de student om gedurende de opleiding periodiek na te denken over de best mogelijke invulling van de keuzedeelruimte. Dit hoeft de student niet alleen te doen. De student kan in overleg met de instelling bekijken welke keuzedelen voor hem passend zijn. De student kan hierbij uitgaan van de eigen wensen en ideeën en indien nodig kan de instelling ondersteunen bij het vinden van passende keuzedelen. Daarnaast kan een student altijd een keuze maken uit het aanbod dat de instelling doet. Die keuzedelen zijn in ieder geval afgestemd op de beroepsopleiding en/of de relevante ontwikkelingen op de arbeidsmarkt.

Niet-bekostigd onderwijs

Het wetsvoorstel beoogt het niet-bekostigd beroepsopleiding toegankelijker en overzichtelijker te maken voor studenten en voor burgers of bedrijven die een niet-bekostigde instelling willen starten. Zo bevat het wetsvoorstel afwijkende bepalingen over de voorlichting aan de (aspirant-) student. Het bevoegd gezag dient de aspirant-student die een deel van een opleiding wil volgen, te informeren over de mogelijkheden om de beroepsopleiding af te ronden en over eventuele wettelijke beroepsvereisten die voor dit onderdeel van toepassing zijn. Hierdoor wordt de aspirant-student beter in staat gesteld om een geïnformeerde keuze te maken over het volgen van een deel van een opleiding. Voor burgers of bedrijven die een niet-bekostigde instelling willen starten met als doel een of meer niet-bekostigde opleidingen te verzorgen, zorgen de voorgestelde wijziging van de regels voor diploma-erkenning voor een vereenvoudiging van de procedures. Een diploma-erkenning hoeft minder vaak (opnieuw) te worden aangevraagd.

9.2 Regeldruk

Het voorstel sluit aan bij de wens vanuit het veld om meer ruimte te hebben bij de invulling van de onderwijstijd, de keuzedelen en het aanbieden van delen van mbo-opleidingen om zo opleidingen beter te kunnen laten aansluiten op de arbeidsmarkt en de behoeften van studenten. Meer ruimte vraagt echter ook van instellingen dat zij zich kunnen verantwoorden over de keuzes die ze maken. Voor instelling betekent dit wetsvoorstel een vermeerdering van de administratieve lasten.

Onderwijstijd

Het voorstel sluit aan bij de wens vanuit het veld om meer ruimte te hebben in de invulling van de onderwijsuren. Doordat de norm voor het eerste jaar wordt losgelaten en de norm voor het aantal bot-uren omlaag gaat, blijft er meer ruimte over om andere onderwijsactiviteiten dan bot en bpv in het onderwijsprogramma op te nemen. Instellingen krijgen hiermee een grotere verantwoordelijkheid voor het opstellen van een passend onderwijsprogramma. Er wordt immers minder voorgeschreven vanuit de overheid. Daarbij past dat instellingen zich verantwoorden over de keuzes die zij maken. Van instellingen wordt gevraagd dat zij een visie hebben op het onderwijs dat zij verzorgen, de pedagogisch-didactische behoefte van de betreffende studenten scherp hebben en dat de inhoud en de werkvormen daarbij aansluiten. Voor een groot deel van de instellingen zal dit niet nieuw zijn. Van iedere instelling kan een visie op onderwijs verwacht worden. Het lijkt daarbij niet meer dan logisch dat de verdeling van de onderwijsuren hierop aansluit. Juist met minder invulling vanuit de overheid kan verwacht worden dat instellingen beter aan kunnen sluiten bij de eigen visie. Desalniettemin gaan we er vanuit dat het eenmalig een inspanning kost van instellingen om dit goed te verantwoorden conform de eisen in dit wetsvoorstel.

Handelingen	Regeldrukkosten	
	Eenmalig	Structureel (per jaar)
Verantwoorden over het onderwijsprogramma	€ 456.400,00 ⁷⁴	

Verkorte opleidingen

Voordat een beroepsopleiding met een verkort onderwijsprogramma binnen het bekostigde onderwijs kan worden aangeboden, is de instelling eenmalig tijd kwijt aan het opstellen van de selectiecriteria en selectieprocedure voor die opleiding.

Handelingen	Regeldrukkosten	
	Eenmalig	Structureel (per jaar)
Opstellen toelatingsbeleid verkorte opleiding	€ 74.200,00 ⁷⁵	

Keuzedelen

Bij het ontwikkelen van dit wetsvoorstel is aangesloten bij eerdere voorstellen van de SBB.⁷⁶ De koppeling tussen kwalificaties en keuzedelen wordt losgelaten, en studenten krijgen meer regie door een periodiek keuzemoment.

In onderstaande tabel zijn de verwachte regeldrukkosten weergegeven voor (bekostigde en niet-bekostigde) instellingen. De kosten hebben onder andere betrekking op het controleren van de overlap tussen keuzedelen en kwalificaties nu dit niet meer vooraf door de koppeling wordt uitgesloten. De kosten hiervoor worden met name gedragen door SBB die de overlapcheck uitvoert. Instellingen kunnen op de website van SBB nagaan of er overlap bestaat tussen een keuzedeel en een kwalificatie. Dit is een relatief eenvoudige handeling. Als een combinatie nog niet is getoetst, kan via SBB die toets worden aangevraagd. Als de overlap eenmaal is gecontroleerd, komt de uitkomst via de overlapcheck op de site beschikbaar en kunnen (andere) instellingen relatief eenvoudig zien of er sprake is van overlap tussen een keuzedeel en een kwalificatie.

In het verleden voerde SBB koppelverzoeken uit. Indien een keuzedeel nog niet aan een kwalificatie was gekoppeld, terwijl dit volgens een instelling wel van meerwaarde zou kunnen zijn, was er de mogelijkheid om bij SBB een koppelverzoek in te dienen. De Toetsingskamer van SBB toetste in zo'n geval of er sprake was van overlap tussen een keuzedeel en een kwalificatie. Feitelijk is dit dezelfde check als in de nieuwe situatie wordt gedaan via de overlapcheck. Na inwerkingtreding van dit wetsvoorstel zullen geen koppelverzoeken meer worden ingediend, maar zal alleen nog sprake zijn van overlapchecks.

De verwachting is dat het aantal overlapchecks dat wordt aangevraagd, af zal nemen. Op termijn zullen immers de meest logische combinaties al getoetst zijn. Omdat er ook

⁷⁴ Uitgaande van 163 instellingen die dit voor 50 kwalificaties moeten doen.

⁷⁵ Uitgaande van 56 bekostigde instellingen en 10 opleidingsprogramma's per instelling.

⁷⁶ [position paper uitvoerbaarheid van keuzedelen.pdf \(mbo-today.nl\)](#).

vier keer per jaar gemiddeld twintig nieuwe keuzedelen per keer worden vastgesteld, blijft de mogelijkheid om een overlapcheck aan te vragen wel structureel op een kleiner niveau relevant. Op dit moment wordt de overlapchecker op de site van SBB gemiddeld 250 keer per maand geraadpleegd. SBB zal daarnaast instellingen ook bewust maken van hun eigen deskundigheid met betrekking tot het beoordelen van overlap tussen keuzedelen en kwalificaties.

Voor instellingen zijn de lasten van het indienen van een koppelverzoek en het aanvragen van een overlapcheck nagenoeg gelijk.

Een ander aspect dat voor een verhoging van de regeldruk kan zorgen is het periodieke keuzemoment voor studenten. Dit is afhankelijk van hoe instellingen het keuzeproces op dit moment al hebben ingericht. Voor instellingen die hun studenten aan het begin van de opleiding voor de gehele opleiding de keuzedelen laten kiezen, zal het wetsvoorstel de grootste wijzigingen met zich meebrengen. Op dat moment moet er immers opnieuw nagedacht worden over de roostering. Er kunnen echter ook situaties zijn waarbij dit wetsvoorstel al aansluit bij de manier van werken van een instelling, en derhalve niet voor een verhoging van de lasten leidt. Voor de berekening van de administratieve lasten is als uitgangspunt genomen dat voor een derde van de studenten de nieuwe manier van werken een wijziging inhoudt.⁷⁷

Handelingen	Regeldrukkosten	
	Eenmalig	Structureel (per jaar)
Overlap controleren door instellingen		€ 7.500,00
Aanpassingen n.a.v. jaarlijks keuzemoment studenten		€ 6.250.000,00
Instellingen publiceren het keuzedelenaanbod		€ 2.240,00

Niet-bekostigd onderwijs

Het voorstel sluit aan bij de bestaande praktijk van instellingen om naast volledige mbo-opleidingen ook delen daarvan aan te bieden. De aanpassing in de regels voor het aanvragen van diploma-erkenning zorgen voor een vermindering van de regeldruk. Instellingen hoeven een erkenning minder vaak aan te vragen. Zolang zij een opleiding in het opleidingsdomein in uitvoering hebben en deze van voldoende kwaliteit is, behouden ze alle eerder aangevraagde erkenningen in dat domein. Dit betekent dat herhaalde aanvragen omdat een erkenning was ingetrokken bij afwezigheid van deelnemers niet meer aan de orde is. Tevens zorgt de van rechtswege verlening van de diploma-erkenning bij vernieuwde kwalificaties ook voor een lastenverlichting. Waar in het verleden bij iedere vernieuwde kwalificatie opnieuw erkenning aangevraagd moest worden, wordt dit met dit voorstel teruggebracht tot die situaties waarbij er sprake is van een volledig nieuwe kwalificatie en er geen logische voorganger meer aan te wijzen is.

9.3 Financiële gevolgen

Dit wetsvoorstel introduceert de mogelijkheid tot het opleggen van een last onder dwangsom voor niet-bekostigde instellingen die in gebreke blijven bij de gegevenslevering of het aanleveren van het verslag van werkzaamheden. Dit kan uiteraard leiden tot financiële gevolgen voor instellingen die niet voldoen aan de gestelde wettelijke vereisten op dit gebied.

Tevens wordt met dit wetsvoorstel een kostendekkende vergoeding geïntroduceerd voor instellingen die een eerste diploma-erkenning aanvragen. Dit zorgt voor een verhoging van de financiële lasten van instellingen die toe willen treden tot het stelsel van privaat beroepsonderwijs. De noodzaak hiertoe is onderbouwd in paragraaf 4.2.3.

⁷⁷ In de laatste keuzedelenmonitor is te zien dat 32% van de studenten keuzedelen kiest via een configuratie.

9.4 ICT-consequenties

Het onderdeel met betrekking tot keuzedelen heeft beperkte gevolgen voor de ICT. SBB zal bij ieder keuzedeel aangeven bij welke kwalificatie(s) het ontwikkeld is. Tevens wordt informatie bewaard over de huidige koppelingen tussen keuzedelen en kwalificaties. Deze gegevens worden zichtbaar gemaakt in de administratiesystemen van instellingen.

Het onderdeel met betrekking tot het niet-bekostigd beroepsonderwijs heeft gevolgen voor de ICT van DUO en onderwijsinstellingen. De systemen dienen te worden aangepast op de introductie van de lbi en de mogelijkheid om delen van opleidingen te volgen. **PM uitvoeringstoets**

10. Uitvoering

PM uitvoeringstoets

11. Toezicht en handhaving

De uitvoering van het wetsvoorstel past binnen het reguliere toezicht van de inspectie. De inspectie houdt bestuursgericht toezicht volgens het vastgestelde onderzoekskader. Binnen dit toezicht valt ook het toezicht op het onderwijsproces, examinering en of de instelling ook overigens voldoet aan de wet- en regelgeving.

Onderwijstijd

De uitgangspunten van het toezicht van de inspectie op onderwijstijd veranderen niet. De kwaliteit van het onderwijs blijft centraal staan. Dat is het aangrijpingspunt in het toezicht van de inspectie. De inspectie zal niet per opleiding nagaan of er voldoende uren worden gegeven. Dat past niet binnen het bestuursgericht toezicht zoals de inspectie dit uitvoert en bovendien past dit niet binnen het uitgangspunt dat de kwaliteit van het onderwijs centraal staat. Wel kan de inspectie, als er aanleiding voor is, bij een specifieke opleiding nagaan of de wettelijke normen voor onderwijstijd worden nageleefd.

Verkorte opleidingen

Ook de mogelijkheid voor instellingen om beroepsopleidingen met een verkort onderwijsprogramma aan te bieden verandert het toezicht van de inspectie niet. Instellingen waren al verantwoordelijk voor een juiste plaatsing van hun studenten, en daar kan de inspectie toezicht op houden. Die verantwoordelijkheid van instellingen is niet veranderd. Het is aan een instelling om er voor te zorgen dat een (aankomend) student op een passende plek terecht komt. Via het geldende toezichtskader kan de inspectie hier toezicht op houden.

Keuzedelen

De inspectie zal toezicht houden op de naleving van de aangepaste regels voor keuzedelen. Deze wijziging heeft geen bijzondere gevolgen voor toezicht en handhaving.

Niet-bekostigd onderwijs

Het toezicht op door de instelling aangeboden onderdelen van opleidingen maakt deel uit van het reguliere toezicht. Uitgangspunt is dat de besturen verantwoordelijk zijn voor de kwaliteit van hun opleidingen, inclusief het aanbod aan onderdelen van opleidingen. Bij het toezicht op individuele opleidingen neemt de inspectie het eventueel uitgevoerde aanbod aan onderliggende onderdelen van deze opleidingen mee. Ook kan de inspectie een themaonderzoek uitvoeren met betrekking tot de uitvoering van onderdelen van opleidingen.

In dit wetsvoorstel wordt een last onder dwangsom voorgesteld voor niet-naleving van de verplichting om gegevens en een verslag van werkzaamheden te leveren. Hierdoor kan de inspectie meer effectief toezicht houden op het niet-bekostigd onderwijs.

PM resultaten uitvoeringstoets

12. Advies en consultatie

PM Internetconsultatie

13. Inwerkingtreding

De beoogde datum voor inwerkingtreding van de wijzigingen is – conform de vaste verandermomenten voor regelingen over het onderwijs - 1 augustus 2025.

CONCEPT

B. ARTIKELSGEWIJS DEEL

Artikel I (*Wet educatie en beroepsonderwijs*)

Onderdeel A (*artikel 1.1.1*)

Voorgesteld wordt de volgende nieuwe begripsbepalingen op te nemen:

1. *Beroepsopleiding in de loopbaanbegeleidende leerweg.* In het huidige artikel 1.4.1, lid 1a, wordt verwezen naar een andere leerweg dan de bol en bbl. In de praktijk wordt deze andere leerweg ook wel aangeduid als de "derde leerweg". Met dit wetsvoorstel wordt deze leerweg als "loopbaanbegeleidende leerweg" als zelfstandig begrip opgenomen in de WEB.
2. *Erkende beroepsopleiding.* Met dit begrip worden beroepsopleidingen aangeduid waarvoor op grond van artikel 11.1.1 een erkenning is verleend. Het gaat daarbij om opleidingen die niet uit 's Rijks kas worden bekostigd.
3. *Niet uit 's Rijk kas bekostigde instelling.* Dit begrip verwijst naar een aanbieder van een erkende beroepsopleiding. Dat kan een natuurlijke persoon, rechtspersoon of instelling zijn. Uit de begripsbepaling van instelling volgt dat dit begrip staat voor een regionaal opleidingscentrum of een beroepscollege. Wanneer het bevoegd gezag van een instelling een (niet uit 's Rijks kas bekostigde) erkende beroepsopleiding aanbiedt, gelden in dat verband de regels voor niet uit 's Rijks kas bekostigde instellingen. Het bevoegd gezag van de instelling is dan enerzijds verantwoordelijk voor de aangeboden bekostigde opleidingen en anderzijds als niet uit 's Rijk kas bekostigde instelling voor de aangeboden niet uit 's Rijks kas bekostigde, erkende opleidingen.

Verder worden de volgende begripsbepalingen technisch aangepast:

1. *Bevoegd gezag.* In de begripsbepaling van *bevoegd gezag* wordt aangesloten op de nieuwe definitie van *niet uit 's Rijks kas bekostigde instelling*. Hiermee wordt een duidelijker onderscheid aangebracht tussen niet-bekostigde instellingen voor beroepsonderwijs ("niet uit 's Rijks kas bekostigde instellingen") en niet-bekostigde instellingen voor educatie als bedoeld in artikel 1.4a.1.
2. *Leerweg.* De loopbaanbegeleidende leerweg wordt met dit wetsvoorstel vermeld in artikel 7.2.2, zodat de zinsnede "tenzij anders bepaald" in de begripsbepaling niet meer nodig is.
3. *Opleidingsdomein.* De begripsbepaling wordt in lijn gebracht met de begripsbepalingen van kwalificatie en keuzedeel. Dit betekent dat de norm voor opleidingsdomein wordt verplaatst naar artikel 7.1.3 en in de begripsbepaling naar dit artikel wordt verwezen.
4. *Registratie instellingen en opleidingen.* De verwijzing in de begripsbepaling wordt gecorrigeerd vanwege de vernummering van artikel 6.4.1 tot 5.1.1.
5. *Samenwerkingsorganisatie beroepsonderwijs en bedrijfsleven.* De verwijzing in de begripsbepaling wordt gecorrigeerd vanwege de vernummering van artikel 1.5.1 tot 5.2.1.

Onderdeel B (*artikel 1.3.6*)

Artikel 1.3.6 heeft betrekking op het stelsel van kwaliteitszorg dat het bevoegd gezag voor een instelling inricht. Onderdeel daarvan is een regelmatige beoordeling van de kwaliteit van het onderwijs. Zowel aan het einde van het eerste lid als in het tweede lid, onderdeel b, is bepaald dat de uitkomsten van de beoordeling openbaar moeten worden gemaakt. Dit betreft een onnodige dubbeling. Gelet daarop wordt de in het eerste lid opgenomen zin dat de uitkomsten van de beoordeling openbaar zijn, geschrapt. De bepaling in het tweede lid, die een ruimere reikwijdte heeft, en de daaruit voortvloeiende verplichting voor het bevoegd gezag blijven ongewijzigd. Het bevoegd gezag moet nog steeds regelmatig een verslag openbaar te maken over de beoordeling, de uitkomsten van die beoordeling en het voorgenomen beleid in het licht van die uitkomsten.

Onderdeel C (*artikel 1.3.10*)

Het huidige artikel 10.2 vervalt en wordt opnieuw vastgesteld als artikel 1.3.10. Deze verplaatsing hangt samen met de nieuwe vormgeving van hoofdstuk 10. In artikel 1.3.10 (nieuw) wordt een verwijzing naar het niet uit 's Rijks kas bekostigd beroepsonderwijs gecorrigeerd vanwege het verplaatsen van de bepalingen over het niet uit 's Rijks kas bekostigd beroepsonderwijs naar hoofdstuk 11.

Onderdelen D, en BB (hoofdstuk 1, titel 4, en artikel 7.4.4a)

Voorgesteld wordt de artikelen over het niet uit 's Rijks kas bekostigd beroepsonderwijs in hoofdstuk 11 onder te brengen. De artikelen 1.4.1 en 1.4.2 komen daarom op hun huidige plek te vervallen. Verder worden enkele artikelen in de WEB technisch aangepast aan de verplaatsing van bepalingen naar hoofdstuk 11.

Onderdelen E tot en met M, S en AA (hoofdstuk 5, titels 1 en 2, en hoofdstuk 6, titel 4)

Hoofdstuk 5, dat al geruime tijd geen artikelen meer bevat⁷⁸, krijgt als titel 'Arbeidsmarkt en beroepsonderwijs'.

Titel 1

De artikelen uit hoofdstuk 6, titel 4, met betrekking tot de Registratie instellingen en opleidingen worden verplaatst naar het nieuwe hoofdstuk 5, titel 1. Artikel 5.1.1 is een herformulering van artikel 6.4.1. In dit artikel wordt opgesomd welke gegevens ten aanzien van het beroepsonderwijs worden geregistreerd in de Registratie instellingen en opleidingen. Het artikel is inhoudelijk ongewijzigd, maar wel enigszins ingekort. Artikel 6.4.1, tweede lid, onderdelen a en c zijn samengevoegd in artikel 5.1.1, tweede lid, onderdeel a (nieuw). Artikel 6.4.1, tweede lid, onderdeel b en d, zijn samengevoegd in artikel 5.1.1, tweede lid, onderdeel b (nieuw). Daarnaast zijn wat kleine wijzigingen doorgevoerd met betrekking tot de registratie van niet uit 's Rijks kas bekostigde instellingen aangepast naar aanleiding van de wijzigingen in dit wetsvoorstel:

- In artikel 5.1.1, tweede lid, onder b, wordt verduidelijkt dat de erkende opleiding wordt geregistreerd bij de kwalificatie en de leerweg. Een erkenning wordt immers per leerweg verleend.

- De zinsnede uit artikel 6.2.1, tweede lid, (oud) dat de opleiding "bij de eerstvolgende gelegenheid" wordt geregistreerd, vervalt. Tegenwoordig vindt registratie direct na het verlenen van de erkenning plaats.

Wanneer een erkenning wordt ingetrokken, wordt deze onmiddellijk verwijderd uit de Registratie instellingen en opleidingen. Dat neemt niet weg dat belanghebbenden de mogelijkheid hebben om bij de bestuursrechter een voorlopige voorziening te vragen, inhoudende gehele of gedeeltelijke schorsing van het besluit tot intrekking voor de periode van bezwaar en beroep.

In artikel 5.1.2 worden de situaties genoemd waarin de minister de registratie in de Registratie instellingen en opleidingen van de exameninstelling kan beëindigen. Dit is inhoudelijk ongewijzigd ten opzichte van het huidige artikel 6.4.4. Het voornemen is om op een later moment de bepalingen voor exameninstellingen inhoudelijk te herzien en de zorgplichten voor onderwijsinstellingen die nu in hoofdstuk 6 van de WEB zijn opgenomen, te verplaatsen naar hoofdstuk 5, titel 1.

Titel 2

De bepalingen die betrekking hebben op SBB en nu verspreid over de WEB zijn opgenomen, worden bij elkaar geplaatst in een nieuwe titel 2. Daarnaast wordt een nieuw artikel over kwaliteitszorg toegevoegd.

De volgende artikelen met betrekking tot SBB worden geplaatst in hoofdstuk 5, titel 2:

⁷⁸ Stb. 2001, 207 en 208 resp. Stb. 2002, 387 en 432.

nieuw artikel	oud artikel	onderwerp
5.2.1	1.5.1	aanwijzing, taken en subsidie
5.2.2	1.5.2	organisatie
5.2.3	1.5.3	erkenning leerbedrijven beroepspraktijkvorming
5.2.4	n.v.t.	kwaliteitszorg
5.2.5	2.4.1	subsidieverlening per boekjaar
5.2.6	2.4.2	nadere regels
5.2.7	2.4.3	subsidieplafond
5.2.8	4.3.1	formatie
5.2.9	4.3.2	rechtspositie personeel

Artikel 5.2.4

In dit artikel is bepaald dat SBB over een kwaliteitszorgsysteem moet beschikken. De aanleiding voor dit artikel is gelegen in het rapport 'Evaluatie erkenningstaak SBB 2015-2019' van 22 juli 2020 en de daaropvolgende kabinetsreactie van 20 oktober 2020.⁷⁹ Het rapport betreft een evaluatie van de wettelijke taak van SBB om bedrijven of organisaties te beoordelen en te erkennen als leerbedrijf. Voor deze taak is SBB 'met openbaar gezag bekleed'. SBB heeft de status van een zelfstandig bestuursorgaan (zbo) onder de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen. In het rapport is de aanbeveling gedaan om wettelijk te regelen dat SBB dient te beschikken over een kwaliteitszorgsysteem. Reden daarvoor is dat de inspectie zonder een dergelijke wettelijke regeling geen oordeel kan geven over de kwaliteitsborging van het erkenningsproces door SBB. In de kabinetsreactie is toegezegd dat in de wet wordt opgenomen dat SBB een kwaliteitszorgsysteem moet hebben dat aan bepaalde eisen voldoet, zodat de inspectie daar toezicht op kan uitoefenen.

De taken van SBB zijn breder dan alleen de taak van het beoordelen en erkennen van leerbedrijven. De inspectie houdt op alle taken van SBB toezicht. Om die reden is ervoor gekozen om in algemene zin te bepalen dat SBB moet beschikken over een kwaliteitszorgsysteem en dit niet te beperken tot de zbo-taak. Tevens geldt dat een kwaliteitszorgsysteem over het algemeen ingericht wordt op het niveau van de organisatie en niet op het niveau van werkzaamheden. Ook om die reden wordt bepaald dat het kwaliteitszorgsysteem voor de gehele organisatie geldt. Daarbij wordt nog opgemerkt dat SBB op dit moment ook systemen van kwaliteitszorg heeft die functioneren op het niveau van de organisatie.

Bij de vormgeving van artikel 5.2.4 is zoveel mogelijk aangesloten bij artikel 1.3.6 dat betrekking heeft op de kwaliteitszorg voor de instellingen.

Op grond van het eerste lid betreft SBB belanghebbenden bij de regelmatige beoordeling van de kwaliteit van de wettelijke taken, inclusief de kwaliteit van de beroepspraktijkvormingsplaatsen. Belanghebbenden zijn in ieder geval: studenten, leerbedrijven en onderwijsinstellingen. Daarnaast wordt verwacht dat SBB regelmatig ook andere stakeholders als afnemende bedrijven, instellingen voor vervolgonderwijs, gemeenten en UWV betreft. Het betrekken van belanghebbenden dient ertoe om na te gaan of de uitvoering van de wettelijke taken adequaat aansluit op de vraag en behoefte van belanghebbenden rond SBB en om na te gaan in welke mate zij tevreden zijn over de geboden kwaliteit en welke suggesties voor verbetering zij aandragen. De terugkoppeling van belanghebbenden levert een impuls voor SBB om het aanbod zo goed mogelijk te laten aansluiten op externe ontwikkelingen. Op welke wijze belanghebbenden bij de kwaliteitsbeoordeling worden betrokken, staat ter keuze van SBB; zo kan er bijvoorbeeld gebruik gemaakt worden van steekproefsgewijze enquêtes of kwaliteitspanels.

⁷⁹ Kamerstukken II 2020/21, 25268, nr. 190.

Het tweede lid heeft betrekking op het zelfevaluatieverlag. Het regelmatig openbaar maken van het zelfevaluatieverlag betekent in ieder geval een frequentie die is afgestemd op het periodiek onderzoek door de inspectie naar de kwaliteit van de uitvoering van de wettelijke taken. De inspectie moet deze informatie kunnen raadplegen ter voorbereiding op dat kwaliteitsonderzoek.

Voorts worden de verwijzingen naar de oude artikelnummers vervangen door verwijzingen naar de nieuwe artikelnummers.

Onderdeel N (*artikel 6.1.2a*)

In artikel 6.1.2a, eerste lid, onderdeel b, wordt expliciet opgenomen dat de keuzedelen die bij een beroepsopleiding worden aangeboden of die door de student worden gekozen, niet mogen samenvallen met een of meer onderdelen van de kwalificatie van die opleiding. Bij de introductie van de keuzedelen is dit als een van de doelstellingen van de koppeling tussen keuzedelen en kwalificaties genoemd. Dit uitgangspunt blijft - ook na de ont koppeling - onverminderd gelden en wordt daarom als expliciet opgenomen in artikel 6.1.2a. Onbedoelde overlap tussen kwalificatie en keuzedeel is daarmee dus nog altijd niet toegestaan. De keuzedelen waarvoor op grond van artikel 7.1.3 (nieuw) bepaald is dat die op het remediëren van leerachterstand gericht zijn, zijn hiervan uitgezonderd. Verder wordt de term "verzorgen" vervangen door "aanbieden". Daarmee kan beter worden aangesloten bij het nieuwe onderdeel c. Daarin wordt namelijk bepaald dat het aanbod van keuzedelen is afgestemd op de beroepsopleiding of de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Het bevoegd gezag heeft een zorgplicht ten aanzien van het aanbod aan de student. Het bevoegd gezag moet ervoor zorgen dat de keuzedelen die worden aangeboden, zijn afgestemd op de opleiding of de ontwikkelingen op de voor de opleiding relevante arbeidsmarkt. Dit houdt in dat een instelling moet kunnen onderbouwen dat een keuzedeel inhoudelijk relevant is voor de kwalificatie. Een keuzedeel moet bijvoorbeeld ook passen bij het niveau van de kwalificatie. Verder wordt - in het kader van de transparantie - in onderdeel d bepaald dat het bevoegd gezag een overzicht van alle keuzedelen die de instelling verzorgt, openbaar maakt. Dit betekent dat het overzicht voor eenieder toegankelijk moet zijn. De studenten zijn daarmee in de gelegenheid ook daadwerkelijk een keuze te maken uit het totale aanbod van keuzedelen.

Op grond van artikel 7.4.5a, eerste lid, heeft de examencommissie tot taak om op objectieve en deskundige wijze vast te stellen of een student voldoet aan de voorwaarden voor het verkrijgen van een diploma. De controle dat geen sprake is van onbedoelde overlap tussen de kwalificatie en de keuzedelen die de student heeft afgerond, is daar onderdeel van. Dit behoort dus ook tot de werkzaamheden waarover de examencommissie jaarlijks verslag uitbrengt (artikel 7.4.5a, zesde lid).

Verder wordt in artikel 6.1.2a het tweede lid vernummerd tot het derde lid. In het tweede lid (nieuw) wordt de verplichting voor het bevoegd gezag geïntroduceerd om studenten, voorafgaand aan het moment dat zij een keuzedeel zullen volgen, hun keuzedelen te laten kiezen en/of eerder daarover gemaakte keuzes te laten heroverwegen. Daarmee wordt voorkomen dat aan het begin van een meerjarige studie al vastligt welke keuzedelen de student gedurende de verdere opleiding gaat volgen. Op grond van het nieuwe tweede lid dient de student, voorafgaand aan het moment dat een keuzedeel wordt gevolgd, vanuit de opleiding de mogelijkheid te krijgen om die keuze aan te passen. Dit biedt de student de gelegenheid om op basis van nieuwe inzichten of wensen die tijdens de opleiding zijn ontstaan, de keuze voor de keuzedelen bij te stellen. De student kan kiezen uit de keuzedelen die geldig zijn op het moment dat de student die gaat volgen. In het derde lid (nieuw) worden de verwijzingen naar artikel 1.4.1 aangepast vanwege de verplaatsing van de bepalingen over het niet uit 's Rijks kas bekostigd beroepsonderwijs naar hoofdstuk 11.

ONDERDELEN O, HH en II (*artikelen 6.1.4b, 8a.2.2 en 8a.5.1*)

Artikel 8a.2.2, derde lid, onderdeel m, vervalt vanwege de wijziging van de urennorm. Van de gelegenheid wordt gebruikgemaakt om artikel 8a.2.2, derde lid, te verletteren. Voorts worden verwijzingen gecorrigeerd naar onderdelen van artikel 8a.2.2, derde lid, als gevolg van deze verlettering.

Onderdeel P (hoofdstuk 6, titel 2)

Voorgesteld wordt om hoofdstuk 6, titel 2, te laten vervallen en de daarin opgenomen artikelen te verplaatsen naar hoofdstuk 11. Het gaat om artikelen die gelden voor niet uit 's Rijk kas bekostigde instellingen voor beroepsonderwijs. Waar de inhoud van deze artikelen wordt gewijzigd, wordt dat toegelicht bij het desbetreffende artikel in hoofdstuk 11. Zie voor de vernummering de transponeringstabel aan het einde van de artikelsgewijze toelichting.

Artikel 6.2.3a vervalt. In dit artikel was de mogelijkheid voor de minister opgenomen om stimulerende maatregelen (zoals het laten bijstaan van het bestuur door een extern deskundige of het ter beschikking stellen van extra financiële middelen) te treffen voor niet uit 's Rijks kas bekostigde instellingen voordat de erkenning van een opleiding zou worden ingetrokken. Dit instrument past echter niet bij het karakter van het niet uit 's Rijks kas bekostigd onderwijs, omdat het verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs dient te worden gefinancierd door de instelling zelf. In de praktijk wordt door de minister dan ook geen gebruik gemaakt van deze bevoegdheid en kan deze vervallen.

Onderdeel Q (artikel 6.3.2)

Op dit moment gelden voor niet uit 's Rijks kas bekostigde instellingen voor beroepsonderwijs en voor exameninstellingen dezelfde regels. Met dit wetsvoorstel worden de regels voor niet uit 's Rijks kas bekostigde instellingen voor beroepsonderwijs verplaatst en aangepast, maar wordt het regime voor exameninstellingen ongewijzigd gelaten. Een aantal bepalingen in hoofdstuk 6 is daarom apart vastgesteld voor exameninstellingen. In artikel 6.3.2 zijn de ontneming van het recht op examinering en de waarschuwing voor exameninstellingen vastgelegd. De wijze van openbaarmaking van de waarschuwingen is vormvrij.⁸⁰

Onderdeel R (artikel 6.3.2a)

In het Wetsvoorstel uitbreiding bestuurlijk instrumentarium onderwijs⁸¹ is opgenomen dat de minister het recht op examinering van een exameninstelling kan schorsen. Als die wet in werking treedt, zal dat artikel op deze plaats worden ingevoegd.

Onderdeel T (artikel 7.1.2)

Uit artikel 7.1.2, tweede lid, blijkt dat elke beroepsopleiding, zowel in de bol, bbl als lbl, is gericht op het behalen van een diploma. Dat laat onverlet dat een niet uit 's Rijks kas bekostigde instelling daarnaast de mogelijkheid heeft om in de lbl afzonderlijk een onderdeel van een beroepsopleiding aan te bieden (volgens het nieuwe artikel 11.1.12). De formulering van 7.1.2, tweede lid, wordt aangepast om te verduidelijken dat voor niet uit 's Rijks kas bekostigde beroepsopleidingen niet alle eisen van hoofdstuk 7, titel 2, van toepassing zijn. Daarnaast wordt het tweede lid technisch aangepast omdat geen sprake meer is van een koppeling van keuzedelen aan kwalificaties.

Onderdeel U (artikel 7.1.3)

In artikel 7.1.3 wordt een nieuw eerste lid ingevoegd. Daarmee wordt de vormgeving van de begripsbepaling opleidingsdomein in lijn gebracht met die van de begripsbepalingen kwalificatie en kwalificatiedossier. Dit betekent dat de norm voor opleidingsdomein wordt verplaatst naar artikel 7.1.3, waarin ook de normen voor kwalificatie en kwalificatiedossier zijn opgenomen. Het opschrift van artikel 7.1.3 wordt overeenkomstig aangevuld. In artikel 1.1.1 wordt een begripsbepaling opgenomen

⁸⁰ Kamerstukken II 2006/07, 30 853, nr. 3, p. 13.

⁸¹ Kamerstukken II 2021/22, 35920, nr. 2.

waarin, evenals bij de begripsbepalingen kwalificatie en kwalificatiedossier, wordt verwezen naar artikel 7.1.3.

Aan artikel 7.1.3, derde lid (nieuw), wordt een grondslag toegevoegd, waarin is opgenomen dat bij ministeriële regeling kan worden bepaald dat een keuzedeel dat bij een entreeopleiding of basisberoepsopleiding wordt aangeboden, remediërend van aard is. Dat wil zeggen dat het keuzedeel gericht is op het wegwerken van achterstanden voor het behalen van de beoogde kwalificatie en dus niet op een verrijking ten opzichte van de kwalificatie. Aanvankelijk waren remediërende keuzedelen uitsluitend mogelijk bij een entreeopleiding. Dit is destijds toegelicht in de memorie van toelichting behorende bij de introductie van de keuzedelen.⁸² In de kamerbrief van 18 december 2019 over de veranderaanpak keuzedelen is echter vermeld dat de mogelijkheid van het volgen van remediërende keuzedelen wordt verbreed naar de basisberoepsopleiding.⁸³ Eerder was dit ook al aangekondigd in de kabinetsreactie op het IBO-rapport Jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt.⁸⁴ Dit biedt studenten met een achterstand meer kansen op het behalen van een diploma, waardoor zij vervolgens ook meer kansen hebben op een goede doorstroom naar een vervolgopleiding en op participatie op de arbeidsmarkt en in de samenleving. Zo maken remediërende keuzedelen bijvoorbeeld een extra inzet op taal- of rekenen mogelijk als dit noodzakelijk is om de student op het gewenste niveau te krijgen. Bij remediërende keuzedelen kan dus sprake zijn van overlap met de kwalificatie van de beroepsopleiding. Daarom is in het voorgestelde artikel 6.1.2a, derde lid, bepaald dat de daarin opgenomen regel dat geen sprake mag zijn van overlap tussen een keuzedeel en een of meer onderdelen van de kwalificatie, niet geldt voor remediërende keuzedelen. Artikel 7.1.3, derde lid (nieuw), wordt daarnaast technisch aangepast omdat geen sprake meer is van een koppeling van keuzedelen aan kwalificaties.

Onderdeel V (artikel 7.2.2)

De lbi wordt opgenomen in de opsomming van leerwegen in artikel 7.2.2, tweede lid. Hierbij wordt duidelijk gemaakt dat de lbi alleen niet bekostigd kan worden aangeboden.

Onderdeel W (artikel 7.2.4)

Artikel 7.2.4, zevende lid, wordt aangepast. Studenten schrijven zich in de regel in op een kwalificatie en slechts bij uitzondering op een kwalificatiedossier. De term kwalificatiedossier wordt daarom vervangen door kwalificatie. Voor de student die nog geen keuze kan maken voor een kwalificatie geldt dat hij wordt ingeschreven op een kwalificatiedossier of opleidingsdomein (artikel 8.1.1, tweede lid). Deze wijziging heeft geen gevolgen voor de uitvoering, maar is bedoeld om de wet beter te laten aansluiten op de praktijk. Het tweede lid, onderdeel d, het zesde lid en het zevende lid worden daarnaast technisch aangepast omdat geen sprake meer is van een koppeling van keuzedelen aan kwalificaties.

Onderdeel X (artikel 7.2.4a)

In artikel 7.2.4a, eerste lid, wordt expliciet bepaald dat het bevoegd gezag van een instelling per leerweg van een beroepsopleiding één studieduur vaststelt. Het is daarmee niet toegestaan om voor een leerweg van een beroepsopleiding meerdere studieduren vast te stellen. Wel kan het bevoegd gezag een verschillende studieduur vaststellen voor de bol en de bbl van dezelfde beroepsopleiding. Ook kan het bevoegd gezag een beroepsopleiding met een regulier onderwijsprogramma en met een verkort onderwijsprogramma aanbieden (zie artikelsgewijze toelichting bij het voorgestelde artikel 7.2.5).

Artikel 7.2.4a is op 1 augustus 2014 in werking getreden. Bij de introductie van dit artikel is de mogelijkheid opengelaten dat het bevoegd gezag van een instelling voor een leerweg van een beroepsopleiding meerdere studieduren zou vaststellen. Daarbij is aangegeven dat instellingen op die manier rekening zouden kunnen houden met

⁸² Kamerstukken II 2014/15, 34160 nr. 3.

⁸³ Kamerstukken II 2019/20, 31524, nr. 456.

⁸⁴ Kamerstukken II 2019/20, 29544, nr. 952.

verschillende doelgroepen en vooropleidingen van studenten.⁸⁵ Dit is echter achterhaald door de invoering van het toelatingsrecht tot het beroepsonderwijs met ingang van 1 augustus 2017.⁸⁶ Sindsdien is het maken van onderscheid naar doelgroepen en vooropleiding bij de toelating tot het beroepsonderwijs in beginsel niet meer toegestaan. Daarmee ligt het niet langer in de rede dat het bevoegd gezag meerdere studieduren zou kunnen vaststellen voor een leerweg van een beroepsopleiding. Bovendien zou dit, in combinatie met de wettelijke regeling van een beroepsopleiding met een verkort onderwijsprogramma in het onderhavige wetsvoorstel, binnen een instelling kunnen leiden tot een onoverzichtelijk samenstel van verschillende studieduren en onderwijsprogramma's voor dezelfde leerweg van een beroepsopleiding.

Onderdeel Y (artikel 7.2.5)

Met het voorgestelde artikel 7.2.5 wordt een wettelijke regeling opgenomen voor het verzorgen van een beroepsopleiding met een kortere studieduur dan voorgeschreven in artikel 7.2.4a, derde lid. Dit wordt aangeduid als een verkorte beroepsopleiding. Er wordt geen minimale studieduur verplicht gesteld. Dit laat onverlet dat de beroepsopleiding zodanig moet zijn ingericht dat het onderwijsprogramma evenwichtig moet zijn ingedeeld en voldoende bot- en bpv-uren moet bevatten (artikel 7.2.7, eerste lid). Ook moet de urennorm naar rato worden toegepast (artikel 7.2.7, zevende lid, (nieuw)).

In het tweede lid is opgenomen dat het bevoegd gezag, gelet op de toelating tot de verkorte beroepsopleiding bijkomende eisen stelt en die opneemt in een regeling die openbaar wordt gemaakt. De bijkomende eisen gelden boven op de vooropleidingseisen, bedoeld in artikel 8.2.1, de nadere vooropleidingseisen, bedoeld in artikel 8.2.2, en de eisen ten aanzien van kennis, vaardigheden en eigenschappen van de student, bedoeld in artikel 8.2.2a. De bijkomende eisen kunnen uitsluitend betrekking hebben op selectiecriteria en een selectieprocedure en moeten direct verband houden met het onderwijsprogramma van de beroepsopleiding. Daarbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan eisen met betrekking tot een bepaalde vooropleiding (zoals een havo- of vwo-diploma) of een bepaalde werkervaring, eventueel aansluitend bij de richting van de beroepsopleiding. Ook kunnen eisen aan de motivatie van een student worden gesteld.

Op grond van het derde lid kunnen bij ministeriële regeling nadere regels worden gesteld voor verkorte beroepsopleidingen. Van deze grondslag zal in eerste instantie geen gebruik worden gemaakt. Wel zal gemonitord worden welke beroepsopleidingen verkort worden aangeboden en welke studenten met name de verkorte beroepsopleidingen volgen. Als daartoe aanleiding bestaat, kunnen in een ministeriële regeling landelijk geldende bijkomende eisen worden gesteld aan de toelating tot verkorte opleidingen en kan het aanbod van verkorte opleidingen worden beperkt. Dit kan bijvoorbeeld wanneer zou blijken dat verkorte beroepsopleidingen de overhand krijgen ten opzichte van reguliere beroepsopleidingen. Daarnaast kan dit bijvoorbeeld wanneer zou blijken dat de verkorte beroepsopleidingen veelvuldig worden gevolgd door studenten die rechtstreeks doorstromen vanuit het vmbo. Zolang er geen ministeriële regeling is, kunnen instellingen hierover zelf regels stellen, mits die maar objectief gerechtvaardigd zijn.

Als een student niet voldoet aan de bijkomende eisen of aan het bepaalde in de ministeriële regeling, weigert het bevoegd gezag op grond van het vierde lid de toelating tot de verkorte beroepsopleiding. Ook is geregeld dat artikel 8.1.7a, dat betrekking heeft op het bindend studieadvies, niet van toepassing is op de verkorte beroepsopleiding. Het

⁸⁵ Wet van 26 juni 2013 tot wijziging van onder meer de Wet educatie en beroepsonderwijs ten behoeve van het bevorderen van doelmatige leerwegen in het beroepsonderwijs en het moderniseren van de bekostiging van het beroepsonderwijs (Kamerstukken II 2011/12, nr. 8, pg. 4).

⁸⁶ Wet van 5 oktober 2016 tot wijziging van de Wet educatie en beroepsonderwijs en enkele andere wetten ter invoering van een vroegtijdige aanmelddatum voor en toelatingsrecht tot het beroepsonderwijs (Kamerstukken 34457).

is bij een verkorte opleiding aan de instelling om vooraf aan te geven aan welke eisen een student moet voldoen om de opleiding te kunnen volgen en wanneer de instelling zich het recht voorbehoudt om de inschrijving van een student te beëindigen.

Onderdeel Z (artikel 7.2.7)

Artikel 7.2.7, tweede lid: studielast bol en bbl

De wijziging van dit artikellid betreft een technische wijziging, waarmee een onnodige dubbeling in de WEB wordt weggenomen. Zowel in artikel 7.2.4a, tweede lid, als in artikel 7.2.7, tweede lid, is namelijk vermeld dat een volledig studiejaar een studielast heeft van ten minste 1600 klokuren. Bij de introductie van deze bepalingen is geen toelichting gegeven op deze dubbele vermelding van de studielast per volledig studiejaar. Omdat ook overigens niet is gebleken van een noodzaak daartoe, wordt dit geschrapt in artikel 7.2.7, tweede lid.

Artikel 7.2.7, derde lid: urennorm beroepsopleiding in bol

De urennorm voor beroepsopleidingen in de bol wordt vereenvoudigd en verlaagd, waarbij de studielast van ten minste 1600 klokuren per volledig studiejaar ongewijzigd blijft (artikel 7.2.4a, tweede lid). In de oude situatie verschilt de urennorm al naar gelang de studieduur van een opleiding en neemt deze niet evenredig toe. Dit wordt gewijzigd in een norm die gericht is op het aantal studiejaren van een opleiding en evenredig toeneemt, waarbij voor de entreeopleiding geen minimaal aantal bpv-uren wordt vereist. Er wordt meer ruimte gecreëerd voor programmaonderdelen die de aansluiting met de arbeidsmarkt versterken door de norm voor bot-uren te verlagen. Aangezien instellingen met deze wijziging voldoende ruimte hebben om een onderwijsprogramma samen te stellen dat aansluit op de behoefte van de student en de arbeidsmarkt kan de mogelijkheid om af te wijken van de urennorm voor bol-opleidingen worden geschrapt.

Artikel 7.2.7, vierde lid: urennorm beroepsopleiding in bbl

Voor beroepsopleidingen in de bbl wijzigt de urennorm niet. Wel vervalt de mogelijkheid om af te wijken van de urennorm voor bbl-opleidingen. Gebleken is dat de huidige urennorm voor de bbl-opleiding voldoende ruimte biedt voor de gewenste onderwijsactiviteiten en dat van de mogelijkheid om af te wijken van deze urennorm heel weinig gebruik wordt gemaakt.

Artikel 7.2.7, vijfde lid: onderwijsprogramma

De bepaling met betrekking het onderwijsprogramma wijzigt niet, in die zin dat het onderwijsprogramma voor een beroepsopleiding nog steeds alle onderwijsactiviteiten omvat, gericht op het bereiken van de onderwijs- en vormingsdoelen van de opleiding, waaraan door de student wordt deelgenomen onder verantwoordelijkheid en toezicht van het bevoegd gezag. Daaraan wordt toegevoegd dat het bevoegd gezag ervoor zorgt dat de opbouw van het onderwijsprogramma voor een beroepsopleiding past binnen de kaders van het onderwijskundig beleid van de instelling, en dat het onderwijsprogramma onderbouwd is op het niveau van de opleiding. Bij de opbouw van een opleiding moeten goede afwegingen worden gemaakt en moet de verdeling tussen bot-uren, bpv-uren en uren met andere leervormen onderbouwd worden. Deze onderbouwing moet plaatsvinden op opleidingsniveau en passen binnen het onderwijskundig beleid van de instelling. Bestaande documenten zoals jaarplannen kunnen worden gebruikt om deze onderbouwing in op te nemen.

De inspectie houdt toezicht op de onderwijskwaliteit en kan de onderbouwing van het onderwijsprogramma daarbij betrekken. De inspectie kan ingrijpen als de kwaliteit van een opleiding onvoldoende is. Hiermee wordt aangesloten bij het huidige kwaliteitsbeleid van de sector. Onderdeel van het kwaliteitsbeleid is betrokkenheid van studenten bij de vorming van het onderwijs. Dit gebeurt onder andere door inspraak via studentenraden en medezeggenschapsraden. Er zijn geen aanvullende maatregelen nodig om dit te borgen.

Artikel 7.2.7, zevende lid: urennorm gedeelte studiejaar

In artikel 7.2.7, zevende en achtste lid, (oud) zijn bepalingen opgenomen die in twee specifieke situaties aangeven op welke wijze de urennorm wordt toegepast indien sprake is van een gedeelte van een studiejaar. Het betreft de situaties waarin het laatste studiejaar van de basisberoepsopleiding of de vakopleiding slechts een gedeelte van een studiejaar betreft (zie ook artikel 7.2.4a, derde lid, onderdelen b en c) en waarin voor een middenkaderopleiding een langere studieduur wordt vastgesteld (zie ook artikel 7.2.4a, vierde lid). De situatie kan zich daarnaast voordoen als het bevoegd gezag een beroepsopleiding met een kortere studieduur verzorgt (zie artikel 7.2.5 (nieuw)). In artikel 7.2.7, zevende lid, (nieuw) wordt voor deze situaties een algemene norm geformuleerd: voor een gedeelte van een studiejaar wordt in het onderwijsprogramma het aantal begeleide onderwijsuren en uren beroepspraktijkvorming, naar evenredigheid toegepast. Gelet op deze algemene norm kan het achtste lid (oud) vervallen.

Artikel 7.2.7, achtste lid: spreiding bot- en bpv-uren

In het achtste lid is bepaald dat het verplichte aantal bot- en bpv-uren per studiejaar kan worden verspreid over de periode die overeenkomt met de studieduur van de beroepsopleiding. Dit betekent dat in een beroepsopleiding per studiejaar een verschillend aantal bot- en bpv-uren kan worden geprogrammeerd, mits het totale aantal bot- en bpv-uren in de periode die overeenkomt met de studieduur ten minste gelijk is aan het verplichte aantal bot- en bpv-uren per studiejaar vermenigvuldigd met het aantal studiejaren.

Technische aanpassingen

Het tweede lid van artikel 7.2.7 wordt technisch aangepast omdat geen sprake meer is van een koppeling van keuzedelen aan kwalificaties. Het tiende lid kan om dezelfde reden vervallen. Er hoeft immers geen regeling meer getroffen te worden voor de situatie waarin het bevoegd gezag afwijkt van de koppeling van keuzedelen aan de kwalificatie van de opleiding. Daarnaast worden in het derde en vierde lid de verwijzingen naar het niet uit 's Rijks kas bekostigd beroepsonderwijs aangepast, omdat de bepalingen uit artikel 1.4.1 verplaatst zijn naar hoofdstuk 11. De aanpassing van het zesde lid is eveneens technisch van aard: binnen een artikel hoeft in beginsel niet verwezen te worden naar andere artikelliden van datzelfde artikel, tenzij dit omwille van de duidelijkheid noodzakelijk is. Deze verwijzing kan daarom vervallen. De in het tiende lid opgenomen voorwaarde voor afwijking van de koppeling, namelijk dat de aangeboden keuzedelen niet samenvallen met een of meer onderdelen van de kwalificatie van de opleiding, wordt verplaatst naar artikel 6.1.2a, derde lid (nieuw).

Onderdeel CC (artikel 7.4.5a)

In het huidige artikel 7.4.5a, eerste lid, onder f, is geregeld dat een keuzedeel ook bij de slaag-zakbeslissing voor het diploma kan worden betrokken als niet ten minste een voldoende eindwaardering is behaald. Dat kan dan worden gecompenseerd door de eindwaardering van een of meer andere keuzedelen (artikel 17, tweede lid, onderdeel d, EKB WEB). Deze bepaling wordt, naast een vereenvoudiging waarmee geen inhoudelijke wijziging is beoogd, aangevuld. Er wordt tevens geëxpliciteerd dat een keuzedeel ook bij de slaag-zakbeslissing, bijvoorbeeld door het verlenen van een vrijstelling, kan worden betrokken als het examen is afgelegd bij een andere instelling en het keuzedeel niet in het aanbod zit van de instelling die de beroepsopleiding verzorgt. Dit kan zowel het geval zijn als een keuzedeel is behaald aan een andere instelling voorafgaand aan de start van de beroepsopleiding als tijdens die beroepsopleiding.

Onderdeel DD (artikel 7.4.6a)

Voorgesteld wordt artikel 7.4.6a, waarin is opgenomen wanneer een mbo-verklaring wordt verstrekt, uit te breiden. In het nieuwe derde lid is bepaald dat de examencommissie, zonder dat de student dit heeft verzocht, een mbo-verklaring afgeeft als de student in het kader van de lbi een deel van de beroepsopleiding heeft gevolgd.

Het is niet logisch dat de student in dat geval om een mbo-verklaring moet verzoeken. Het ligt voor de hand dat de student een bewijs van zijn behaalde resultaten wil ontvangen. Deze resultaten worden vermeld in een mbo-verklaring, voor zover de resultaten niet voldoen aan de certificaat- of diploma-eisen van de opleiding. Dit voorstel voorkomt onnodige administratieve lasten van het in behandeling nemen van een verzoek. Daarnaast wordt de formulering van artikel 7.4.6a aangepast om te verduidelijken dat de wet geen limitatieve opsomming bevat van de situaties waarin een mbo-verklaring kan worden verstrekt. Een instelling mag ook in andere dan de in artikel 7.4.6a omschreven gevallen een mbo-verklaring aan een student verstrekken.

Onderdeel EE (artikel 7.4.8)

De wijziging van artikel 7.4.8, derde lid, betreft een technische aanpassing van de verwijzingen naar artikel 7.2.7. Deze aanpassingen vloeien voort uit de wijzigingen die met dit wetsvoorstel worden aangebracht in de leden van artikel 7.2.7.

In artikel 7.4.8, vierde lid, wordt een uitzondering gemaakt voor de bijkomende eisen die gelden voor de verkorte beroepsopleiding. Dit betekent dat deze bijkomende eisen geen onderdeel uitmaken van het beleid omtrent toelating in het studentenstatuut, waarop de studentenraad instemmingsrecht heeft (artikel 8a.2.2, derde lid, onderdeel b, WEB). Dit hangt samen met het volgende. De instemmingsbevoegdheid van de studentenraad op het beleid met betrekking tot toelating heeft betrekking op een meer homogene groep studenten. Bij een verkorte beroepsopleiding zal sprake zijn van een veel grotere diversiteit van studenten. Zo kunnen de selectiecriteria voor een verkorte beroepsopleiding per opleiding en groep studenten verschillen. Ook kan een verkorte beroepsopleiding 'in-company' worden aangeboden aan een groep medewerkers van een bedrijf en kunnen de selectiecriteria toegesneden worden op achtergronden van deze medewerkers. Bovendien is de verwachting dat de selectiecriteria en de selectieprocedure periodiek zullen worden geëvalueerd en indien nodig zullen worden bijgesteld. Het zou tot een aanzienlijke administratieve last leiden wanneer in deze gevallen steeds instemming van de studentenraad nodig zou zijn.

Onderdelen FF en GG (artikelen 8.5a.11 en 8.5a.12)

De wijzigingen in de artikelen 8.5a.11 (onderwijstijd doorlopende leerroute vmbo-mbo in de bol-variant) en 8.5a.12 (onderwijstijd doorlopende leerroute vmbo-mbo in de bbl-variant) vloeien voort uit de wijzigingen in artikel 7.2.7. De urennorm van de doorlopende leerroute vmbo-mbo in de bol-variant komt er als volgt uit te zien:

Studieduur	Totale omvang onderwijsprogramma	Bot-uren	Bpv-uren
2 studie jaren (1 jr. vmbo + 1 jr. mbo)	2.000	(700 + 500) 1200	250
3 studie jaren (2 jr. vmbo + 1 jr. mbo)	3.000	(1700 + 500) 2200	250
4 studie jaren (2 jr. vmbo + 2 jr. mbo)	4.000	(1700 + 1000) 2700	500
5 studie jaren (2 jr. vmbo + 3 jr. mbo)	5.000	(1700 + 1500) 3200	750

Studieduur	Totale omvang onderwijsprogramma	Bot-uren	Bpv-uren
6 studie jaren (2 jr. vmbo + 4 jr. mbo)	6.000	(1700+ 2000) 3700	1000

De doorlopende leerroute vmbo-mbo in de bol-variant kent geen verplichte bot-uren in het eerste jaar; dit blijft hetzelfde. De urennorm van de doorlopende leerroute vmbo-mbo in de bbl-variant wijzigt niet. Wel vervalt voor de bol- en bbl-variant de mogelijkheid om af te wijken van de urennorm. Ook moet het bevoegd gezag ervoor zorgen dat de opbouw van het onderwijsprogramma, zowel voor de bol- als de bbl-variant, past binnen de kaders van het onderwijskundig beleid van de instelling, en dat het onderwijsprogramma onderbouwd is op het niveau van de opleiding (zie ook de toelichting bij de wijzingen van artikel 7.2.7).

Onderdelen JJ, KK en LL (hoofdstuk 10, artikelen 10.1 en 10.2)

Vanwege het voorstel om de artikelen over het niet uit 's Rijks kas bekostigd beroepsonderwijs op te nemen in hoofdstuk 11 worden de artikelen die nu in hoofdstuk 11 staan, verplaatst naar hoofdstuk 10. Het nieuwe hoofdstuk 10 betreft sancties.

In artikel 10.2 (nieuw – was 11.2) wordt een technische correctie aangebracht. Artikel 10.2 (nieuw) bevat het verbod op het niet-gerechtigd aanduiden van een beroepsopleiding. Dit artikel verwees alleen naar instellingen. Hieraan wordt "niet uit 's Rijks kas bekostigde instellingen" toegevoegd. Een niet uit 's Rijks kas bekostigde instelling met een erkenning is bevoegd om de naam van die beroepsopleiding te voeren.

Onderdeel MM (hoofdstuk 11)

Op dit moment zijn de bepalingen voor niet uit 's Rijk kas bekostigde instellingen voor beroepsonderwijs opgenomen in artikel 1.4.1 en hoofdstuk 6, titel 2. Dit wetsvoorstel verplaatst deze bepalingen naar hoofdstuk 11, titel 1. Verwezen wordt naar de transponeringstabel aan het einde van deze artikelsgewijze toelichting. Op dit moment bestaat hoofdstuk 11 uit 1 titel, maar voorzien wordt dat met een latere wetswijziging ook de niet uit 's Rijks kas bekostigde educatie en exameninstellingen zullen worden herzien en verplaatst naar hoofdstuk 11, titel 2 en 3.

Artikel 11.1.1 Aanvraag en voorwaarden diploma-erkenning

Instellingen en andere natuurlijke personen of rechtspersonen kunnen een beroepsopleiding in de zin van de WEB verzorgen die niet door de overheid wordt bekostigd. Hiervoor is een erkenning vereist die kan worden verleend als het onderwijs en de examinering aan bepaalde kwalitatieve maatstaven voldoen. De aanvraag voor een erkenning kan worden gedaan door een natuurlijke persoon of rechtspersoon. Aan de rechtsvorm van de aanvrager worden geen eisen gesteld. De aanvraag voor een erkenning kan daarnaast worden gedaan door het bevoegd gezag van een bekostigde instelling. Voor uitvoering van een erkende beroepsopleiding ontvangt die instelling geen bekostiging en gelden de regels voor contractonderwijs uit artikel 1.7.1.⁸⁷ Het derde lid stelt vast dat een erkenning wordt aangevraagd per leerweg. Daarbij is het mogelijk om meerdere aanvragen gelijktijdig in te dienen.

Als de erkenning wordt verleend, heeft de aanvrager het recht om wettelijk erkende diploma's, certificaten en mbo-verklaringen te verstrekken aan studenten die aan de daarvoor geldende eisen voldoen. Ook betekent dit dat de aanvrager het recht verkrijgt

⁸⁷ Zie ook de *Beleidsregel investeren met publieke middelen in private activiteiten*, Stcrt. 202, 18237.

tot examinering van de desbetreffende beroepsopleiding. De verleende diploma-erkenning kan op grond van artikel 11.1.21 worden ingetrokken als de uitvoering van het onderwijs en de examinering niet (meer) aan de in dit artikel gestelde maatstaven voldoet.

In het vierde lid wordt voorgesteld om de aanvraag te laten plaatsvinden op een bij ministeriële regeling te bepalen wijze. Tot op heden was de aanvraagprocedure vastgelegd in een beleidsregel (meest recentelijk de Beleidsregel aanvraagprocedure diploma-erkenning voor niet-bekostigde beroepsopleidingen (2021)). Er zal gebruik worden gemaakt van een door de minister vastgesteld formulier. De aanvrager is verplicht daarvan gebruik te maken bij het indienen van de aanvraag. Daarnaast is bepaald dat bij ministeriële regeling nadere eisen gesteld kunnen worden over de bij de aanvraag te verstrekken bescheiden en gegevens. Het betreft bescheiden en gegevens die noodzakelijk zijn om de criteria uit de wet te beoordelen.

De aanvraag voor een erkenning is een aanvraag om een besluit, meer specifiek een beschikking, in de zin van artikel 1:3 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) te nemen. Conform artikel 4:13 Awb voorziet het vijfde lid in een termijn waarbinnen de beschikking moet zijn gegeven. De termijn van drie maanden is gelijk aan de huidige termijn uit artikel 1.4.1, tweede lid, en komt overeen met de beoordelingstermijn voor aanvragen op grond van artikel 1.4a.1, vijfde lid (niet-bekostigde educatie) en artikel 1.6.1, tweede lid (exameninstellingen).

Artikel 11.1.2 Voorwaarden erkenning beroepsopleiding in bol en bbl

In dit artikel zijn de voorwaarden opgenomen waaraan een aanvrager moet voldoen als hij een erkenning wil krijgen voor een niet uit 's Rijks kas bekostigde beroepsopleiding in de bol of bbl. Het gaat ten eerste over voorwaarden die de kwaliteit van het onderwijs waarborgen en daarmee de waarde van een diploma. Daarnaast is van belang dat aspirant studenten informatie van beroepsopleidingen krijgen zoals opgenomen in artikel 6.1.3a, eerste lid. Ook dient er een commissie van beroep voor de examens te zijn (artikel 7.5.3).

Voor een niet uit 's Rijks kas bekostigde beroepsopleiding gelden dezelfde vooropleidingseisen als voor het bekostigd onderwijs (artikel 8.2.1). In aanvulling op artikel 8.2.1 is nu ook artikel 8.2.2 opgenomen. Dit artikel ontbrak per abuis in artikel 1.4.1, eerste lid, onderdeel e (oud). Door de opname van artikel 8.2.2 is het de niet uit 's Rijks kas bekostigde instelling toegestaan om nadere vooropleidingseisen te stellen voor dezelfde beroepsopleidingen als bekostigde instellingen. Daarmee wordt de situatie in dit opzicht gelijkgetrokken met het bekostigd onderwijs.

De studieduur uit artikel 7.2.4a, derde lid, is in artikel 11.1.2, eerste lid, onder c, uitgezonderd voor niet uit 's Rijks kas bekostigde opleidingen in de bol en bbl. Een beroepsopleiding in de bol of bbl kan in het niet uit 's Rijks kas bekostigd onderwijs daarom ook in een afwijkende studieduur worden aangeboden. Verder is artikel 7.4.8, vierde lid, over het studentenstatuut uitgezonderd. Niet alle elementen van het studentenstatuut zijn wettelijk verplicht voor niet uit 's Rijks kas bekostigde instellingen. Voor deze onderwerpen kunnen zij eigen beleid opstellen.

Op grond van artikel 1.4.1, eerste lid, onderdeel f, (oud) wordt ook opname in de Registratie instellingen en opleidingen als voorwaarde gesteld. Dit wordt niet overgenomen in artikel 11.1.2, omdat de registratie een verantwoordelijkheid van de minister betreft en geen voorwaarde voor de aanvrager.

Het tweede lid van artikel 11.1.2 is een herformulering van artikel 1.4.1, vijfde lid (oud). Deze bepaling is opgenomen om te voorkomen dat opnieuw een erkenning wordt verleend als een aanvrager geen of onvoldoende kwaliteitsverbeterende maatregelen heeft getroffen nadat een eerdere erkenning is ingetrokken. Er geldt in dat geval een

zwaardere motiveringsplicht voor de aanvrager. Aangetoond moet worden dat zodanige verbeteringen zijn aangebracht dat aannemelijk is dat de beroepsopleiding van voldoende kwaliteit zal zijn.

Artikel 11.1.3 Voorwaarden erkenning beroepsopleiding in lbi

Met artikel 11.1.3 krijgt de lbi – naast de bol en bbl - een duidelijke en zelfstandige positie in de WEB. Voor een erkenning van een beroepsopleiding in de lbi moet worden voldaan aan de voorwaarden die op grond van artikel 11.1.2 gelden voor een erkenning voor bol of bbl. De volgende artikelen worden uitgezonderd; hier hoeft de aanvrager voor een erkenning in de lbi dus niet aan te voldoen:

- Artikel 7.2.7, tweede tot en met zevende lid, over de inrichting van beroepsopleidingen is niet van toepassing. Naast de in artikel 11.1.2 uitgezonderde regels over de studieduur (artikel 7.2.4a) worden voor de lbi ook de regels over de urennorm uitgezonderd.
- Artikel 7.4.8 wordt uitgezonderd voor zover dit artikel verwijst naar normen die in artikel 7.2.7, tweede tot en met zevende lid, staan en daarom niet van toepassing zijn.

Artikel 11.1.4. Studieduur

Een niet-bekostigde opleiding bol/bbl kan in een afwijkende studieduur worden geprogrammeerd, mits wordt voldaan aan de urennorm uit artikel 7.2.7 WEB.

Artikel 11.1.5 Keuzedelen

In dit artikel wordt vastgelegd welke keuzedelen een niet uit 's Rijks kas bekostigde instelling mag aanbieden. Vanuit het oogpunt van kwaliteitsbewaking is het belangrijk dat er samenhang bestaat tussen de kwalificaties en de keuzedelen die worden aangeboden door een instelling.

Nu er met ingang van deze wetwijziging geen koppelingen meer worden vastgesteld tussen keuzedelen en kwalificaties, is voor niet bekostigde instellingen bepaald dat zij enkel die keuzedelen mogen aanbieden die passen bij de kwalificaties waar zij een diploma-erkenning voor hebben (of die bekostigd worden uitgevoerd). Dit geldt zowel voor de keuzedelen die onderdeel uitmaken van een diplomagerichte opleiding, als voor de eventuele afzonderlijk aan te bieden keuzedelen (conform artikel 11.1.12).

Artikel 11.1.6 Geldigheid kwalificatie

In het zevende lid van artikel 7.2.4 is geregeld dat nadat de geldigheidsduur van een kwalificatie of keuzedeel is verlopen, nog een diploma op basis van die kwalificatie kan worden uitgereikt dan wel het behalen van een keuzedeel op het diploma kan worden vermeld gedurende twee jaar na afloop van de studieduur van de opleiding. Deze bepaling is niet rechtstreeks toepasbaar op het niet uit 's Rijks kas bekostigd beroepsonderwijs omdat de studieduur, bedoeld in artikel 7.2.4a, derde en vierde lid, niet geldt (artikel 11.1.2, eerste lid, onderdeel c). Met dit artikel wordt geregeld dat de geldigheid van kwalificaties en keuzedelen voor erkende beroepsopleidingen gelijk loopt met die van bekostigde opleidingen. De wettelijke studieduur geldt dus niet voor de opleiding als geheel, maar is ten aanzien van de geldigheid van kwalificaties en keuzedelen wel leidend. Hiermee wordt geborgd dat ook studenten van erkende opleidingen niet de instelling verlaten met een verouderd diploma. Van het bevoegd gezag wordt verwacht dat het studenten in staat stelt om de beroepsopleiding, met vrijstellingen waar mogelijk, volgens de nieuwe kwalificatie-eisen af te maken als de geldigheidsduur van de oude kwalificatie is verstreken.

Artikel 11.1.7. Begeleide onderwijstijd

Artikel 7.2.7, zesde lid, geeft de definitie van een BOT-uur. Voor het niet uit 's Rijks kas bekostigd onderwijs geldt dat bij een BOT-uur sprake moet zijn van onderwijs gegeven onder verantwoordelijkheid en met actieve betrokkenheid van onderwijspersoneel. In afwijking van het bekostigd onderwijs hoeft het personeel niet te voldoen aan de

bevoegdheidseisen van de artikelen 4.2.1 en 4.2.2 WEB. De regels voor personeel uit hoofdstuk 4 van de WEB gelden immers niet voor het niet uit 's Rijks kas bekostigd beroepsonderwijs.

Artikel 11.1.8 Geldigheidsduur erkenning

De minister heeft bij de behandeling van een ingediende aanvraag voor een erkenning drie opties: een erkenning verlenen voor onbepaalde tijd, een erkenning verlenen met een geldigheidsduur van twee jaar, of de aanvraag afwijzen. Uitgangspunt is dat de erkenning wordt afgegeven voor onbepaalde tijd (eerste lid). De minister kan een erkenning met de geldigheidsduur van twee jaar verlenen aan nieuwe instellingen en instellingen die recent een formele waarschuwing als bedoeld in artikel 6.1.5 (voor bekostigde opleidingen) of 11.1.23 (voor erkende opleidingen) hebben ontvangen. Via de overgangsbepaling die in het vierde lid is opgenomen, geldt dit ook voor een waarschuwing op grond van het oude artikel 6.2.3. Het derde lid voorziet erin dat de instelling studenten en aspirant-studenten informeert over het feit dat de erkenning (voorlopig) voor twee jaar is gegeven, zodat deze ervan op de hoogte zijn dat na die periode mogelijk niet langer sprake is van een erkende opleiding.

Ten opzichte van artikel 1.4.1, derde lid, (oud) worden twee wijzigingen voorgesteld. Ten eerste wordt de termijn van tijdelijke erkenning verlengd van anderhalf naar twee jaar. Dit geeft de inspectie meer tijd voor de beoordeling van de kwaliteit van de uitvoering van de opleiding, voordat een besluit wordt genomen over het omzetten naar een erkenning voor onbepaalde tijd of het intrekken van de erkenning. De regel dat de opleiding binnen een jaar dient te zijn gestart, blijft ongewijzigd.

Ten tweede vindt herstel plaats van een lacune in huidig artikel 1.4.1, derde lid, onderdeel a. Nieuwe instellingen die een erkenning voor twee jaar hebben gekregen, hebben de mogelijkheid om tijdens de looptijd van deze erkenning voor andere opleidingen een erkenning aan te vragen. De huidige wettekst maakt het niet mogelijk om dan nogmaals een tijdelijke erkenning te verlenen. Voorgesteld wordt dat instellingen die nog niet over een erkenning voor onbepaalde tijd beschikken, voor aanvullende aanvragen ook alleen erkenningen voor twee jaar krijgen.

Artikel 11.1.9 Verlengen erkenning voor twee jaar

In het eerste lid artikel 11.1.9 is bepaald dat een tijdelijke erkenning na twee jaar van rechtswege wordt verlengd voor onbepaalde tijd. Het tweede lid bevat de uitzondering op die regel. Als de instelling niet tijdig heeft aangetoond dat de kwaliteit van de opleiding voldoende is, kan de erkenning worden ingetrokken. Hetzelfde gebeurt als de instelling te kennen geeft de opleiding niet langer te willen verzorgen, of als de beroepsopleiding niet binnen een jaar na de toewijzing is gestart. Deze voorwaarden zijn ongewijzigd overgenomen uit artikel 1.4.1, vierde lid (oud).

Het derde lid is nieuw en vloeit voort uit de correctie die is aangebracht in het nieuwe artikel 11.1.8, tweede lid, onderdeel a. Als een erkenning die voor twee jaar is verleend, wordt verlengd voor onbepaalde tijd en er inmiddels meerdere erkenningen voor twee jaar zijn afgegeven, kan de minister besluiten ook deze erkenningen direct om te zetten naar erkenningen voor onbepaalde tijd.

Artikel 11.1.10 Verlenen erkenning van rechtswege

Een niet uit 's Rijks kas bekostigde instelling hoeft niet in alle gevallen een erkenning aan te vragen. Als een kwalificatie waarvoor het bevoegd gezag al over een erkenning beschikt wordt vernieuwd, wordt de erkenning van rechtswege verleend. Uit de ministeriële regeling die wordt vastgesteld op grond van artikel 7.2.4, zesde lid, (de Regeling vaststelling kwalificatiedossiers en opleidingsdomeinen 2016) zal vanaf

inwerkingtreding van dit wetsvoorstel altijd blijken of een vastgestelde kwalificatie een opvolger is van een eerdere kwalificatie.

Een bevoegd gezag dat over een dergelijke erkenning beschikt wordt door DUO geïnformeerd over de erkenning die de beroepsopleiding van rechtswege ontvangt en van welke kwalificatie deze erkenning een opvolger is, inclusief de naam en de opleidingscode van de opvolgende kwalificatie. De instelling is conform artikel 7.2.4, zevende lid, verplicht om vanaf de datum van de inwerkingtreding van de opvolgende kwalificatie studenten daarop in te schrijven. DUO informeert de niet uit 's Rijks kas bekostigde instelling over de opvolgende kwalificatie zodra deze kwalificatie is vastgesteld, zodat het bevoegd gezag tijdig op de hoogte is en nieuwe studenten inschrijft op de juiste kwalificatie.

Artikel 11.1.11 Vergoeding aanvraag erkenning

In dit artikel is de mogelijkheid opgenomen om kosten voor toelating door te berekenen aan een aanvrager op grond van het profijtbeginsel.⁸⁸ Verwezen wordt naar de paragraaf Kostendeckende *vergoeding voor aanvraag diploma-erkenning door nieuwe organisaties* van het algemeen deel van de memorie van toelichting.

Paragraaf 2. Aanbieden onderdelen van opleidingen, overige verplichtingen en samenwerking met bekostigd vo

Artikel 11.1.12 Onderdelen van beroepsopleidingen in lbi

Dit artikel verduidelijkt in het eerste lid dat onderdelen en delen van onderdelen van een beroepsopleiding in de lbi afzonderlijk kunnen worden aangeboden. Eerder bleek dit uit artikel 1.4.1, lid 1c (oud).

Als nieuwe voorwaarde is in het tweede lid opgenomen dat een bevoegd gezag dat in de lbi een deel van de beroepsopleiding aanbiedt, van ten minste één beroepsopleiding van het betreffende opleidingsdomein (dan wel het kwalificatiedossier entree) het volledige onderwijsprogramma uit dient te voeren. Het is van belang dat een bevoegd gezag, vanuit de ervaring met een volledige beroepsopleiding, een adequate vertaling kan maken naar de inrichting van het onderwijs en de examinering van een deel van een opleiding in de lbi.

De informatieplicht over de arbeidsmarktperspectieven van de beroepsopleiding (artikel 6.1.3a, eerste lid, onderdeel c) is op grond van het derde lid niet van toepassing wanneer een aspirant-student alleen een onderdeel van een beroepsopleiding beoogt te volgen. Wel wordt een verplichting opgenomen om de aspirant-student te informeren over het vervolgen van de beroepsopleiding. Als de student alleen een keuzedeel of generiek onderdeel volgt, informeert de instelling de student over alle opleidingen van de instelling die passen bij het betreffende keuzedeel of generieke onderdeel.

Het vijfde lid bepaalt daarnaast dat op het bevoegd gezag een zorgplicht rust voor een voor de student passende mogelijkheid om de beroepsopleiding af te ronden. De instelling is niet verplicht om het vervolg altijd in de lbi aan te bieden of bij de eigen instelling. Het geboden vervolg mag ook in de bol of bbl zijn of bij een andere instelling. Wel moet het gaan om een voor de student passend vervolg, bijvoorbeeld wat betreft instroommogelijkheden, de te verwachten vrijstellingen voor de al gevolgde onderdelen en de reisafstand. Het bevoegd gezag moet borgen dat de geboden mogelijkheid realistisch is. Dit veronderstelt dat het bevoegd gezag hierover concrete werkafspraken heeft gemaakt binnen de eigen instelling of met een andere instelling.

11.1.13 Beroepspraktijkvorming bij onderdelen van beroepsopleidingen

⁸⁸ Kamerstukken II 2013/14, 24 036, nr. 407.

Artikel 7.2.8 stelt eisen aan de beroepspraktijkvorming bij een beroepsopleiding. Dit artikel is ook van toepassing als een instelling niet de gehele beroepsopleiding aan een student aanbiedt maar slechts een deel daarvan. Uit het onderwijsprogramma (artikel 7.4.8, tweede lid), dat is vastgesteld voor de gehele beroepsopleiding, moet blijken of beroepspraktijkvorming normaliter deel uitmaakt van het afzonderlijk aan te bieden deel van de beroepsopleiding. Als dat het geval is, moet beroepspraktijkvorming ook deel uitmaken van het onderdeel als dit afzonderlijk wordt aangeboden.

Met het tweede lid van artikel 11.1.13 wordt ruimte gecreëerd om van bovengenoemd uitgangspunt af te wijken zodat de student een deel van de opleiding kan volgen waarvoor de instelling geen beroepspraktijkvorming heeft geprogrammeerd. Dit kan bijvoorbeeld bij een aantal keuzedelen het geval zijn of bij de generieke onderdelen Engels, Nederlands en rekenen. Hoewel het onwaarschijnlijk is dat veel beroepsgerichte onderdelen kunnen worden aangeboden zonder beroepspraktijkvorming, biedt de wettekst wel ruimte voor bijzondere gevallen.

Het is van belang dat de instelling het ontbreken van de beroepspraktijkvorming goed kan onderbouwen. Hiervoor zijn twee aspecten relevant. Allereerst moet de instelling kunnen onderbouwen dat de kwalificatie-eisen van het betreffende onderdeel ook zonder de beroepspraktijkvorming kunnen worden geleerd en niet in de beroepspraktijk hoeven te worden geëxamineerd. Daarnaast moet het ontbreken van de beroepspraktijkvorming passen binnen de opbouw van het onderwijsprogramma van de betreffende beroepsopleiding. Een volledige beroepsopleiding bevat altijd een evenwichtig opgebouwde samenstelling van bot, bpv en overige uren.

Artikel 11.1.14 Artikelen van overeenkomstige toepassing op niet uit 's Rijks kas bekostigde instellingen

In artikel 11.1.14 is een aantal artikelen uit de WEB van overeenkomstige toepassing verklaard op het bevoegd gezag van een niet uit 's Rijks kas bekostigde instelling. Dit is een herformulering van artikel 1.4.1, negende en tiende lid. Het gaat om vereisten die voor de niet uit 's Rijks kas bekostigde instelling als geheel gelden. Het niet voldoen aan deze bepalingen kan in het uiterste geval grond zijn voor de minister om de erkenning van een beroepsopleiding in te trekken op grond van artikel 11.1.21.

Op het bevoegd gezag van een niet uit 's Rijks kas bekostigde instelling is van overeenkomstige toepassing:

- De verplichting tot overleg en aangifte van zedenmisdrijven en de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling (artikelen 1.3.8 en 1.3.9).
- De grondslag voor het gebruik van het persoonsgebonden nummer van een student door het bevoegd gezag (artikel 2.5.5a). Het persoonsgebonden nummer (het BSN-nummer of een door de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap uitgegeven onderwijsnummer) is een nationaal identificatienummer als bedoeld in artikel 87 AVG. Op grond van artikel 46 Uitvoeringswet AVG dient gebruik van een dergelijk nummer een wettelijke grondslag te hebben. Dit onderdeel wordt gecorrigeerd ten opzichte van het huidige artikel 1.4.1, tiende lid, onderdeel a. De verwijzing in de huidige wet is per abuis nooit aangepast op de Wet van 29 november 2017 tot wijziging van diverse onderwijswetten in verband met het pseudonimiseren van het persoonsgebonden nummer van een onderwijsdeelnemer ten behoeve van het bieden van voorzieningen in het kader van het onderwijs en de begeleiding van onderwijsdeelnemers⁸⁹. Voorgesteld wordt om ook het dertiende tot en met zestiende lid van overeenkomstige toepassing te verklaren op het bevoegd gezag van een niet uit 's Rijks kas bekostigde instelling, zodat de regels over pseudonimisering ook gelden voor het niet uit 's Rijks kas bekostigd beroepsopleiding. Daarnaast wordt met dit voorstel ook het achtste lid van artikel 2.5.5a opgenomen voor niet uit 's Rijks kas bekostigde instellingen. De ESF-regeling

⁸⁹ Stb. 2017, 508.

sluit private instellingen die een onderwijsbevoegdheid hebben namelijk niet uit van ESF-subsidies. Ook een niet uit 's Rijks kas bekostigde instelling zou een subsidieregeling van het Europees Sociaal Fonds kunnen uitvoeren, mits wordt voldaan aan de voorwaarden. In dat geval biedt deze bepaling de grondslag om het persoonsgebonden nummer van studenten te verwerken voor dit doel.

- De grondslag voor het gebruik van het persoonsgebonden nummer van een student door de gemeente (artikel 2.5.5e).
- De zorgplicht voor keuzedelen (artikel 6.1.2a). Daarbij geldt dat het hele artikel van toepassing is op de niet uit 's Rijks kas bekostigde instelling, met uitzondering van de (nieuwe) tweede volzin van het eerste lid. Het aanbod van keuzedelen van een niet uit 's Rijks kas bekostigde instelling wordt namelijk geregeld in het nieuwe artikel 11.1.5.
- De regels over inschrijving (artikel 8.1.1). Dit artikel was eerder niet expliciet van toepassing verklaard op niet uit 's Rijks kas bekostigde instellingen, terwijl artikel 8.1.1a dat wel was. Artikel 8.1.1a is echter niet toepasbaar zonder dat de student wordt ingeschreven volgens de regels van artikel 8.1.1. Voorgesteld wordt om dit te corrigeren. Hierbij wordt de controle van de verblijfstitel van de aspirant-student uitgezonderd.
- De bij inschrijving te verstrekken gegevens (artikel 8.1.1a).
- De verplichting voor het bevoegd gezag om verwijdering van niet-leerplichtige studenten tot 23 jaar zonder startkwalificatie te melden aan de gemeente (artikel 8.1.8) en om langdurig verzuim te melden (artikel 8.1.8a).
- De bepalingen over het bestrijden van voortijdig schoolverlaten (artikelen 8.3.1 tot en met 8.3.3). Bij het bestrijden van voortijdig schoolverlaten dient ook aandacht te zijn voor jongeren zonder startkwalificatie die uitvallen uit het niet uit 's Rijks kas bekostigd beroepsonderwijs.

Artikel 11.1.15 Inlichtingenplicht

In dit artikel is de plicht opgenomen om een jaarlijks verslag vast te stellen met de nodige inlichtingen over de werkzaamheden van de niet uit 's Rijks kas bekostigde instelling. Dit is een herformulering van artikel 1.4.1, zevende lid (oud). Voor de inhoud van het verslag van werkzaamheden kan worden aangesloten bij artikel 1.3.6 en de standaarden van het Onderzoekskader voor het toezicht op het middelbaar beroepsonderwijs van de inspectie. Verdere inlichtingen kan de inspectie – als toezichthouder – vorderen op grond van de bevoegdheden uit titel 5.2 Awb.

Artikel 11.1.16 Samenwerking met niet uit 's Rijks kas bekostigd vo t.b.v. doorlopende leerroute vmbo-mbo en geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding

Het huidige artikel 1.4.2 wordt opgenomen in het nieuwe artikel 11.1.16. Dit artikel is inhoudelijk ongewijzigd. De bepaling maakt het mogelijk dat in het niet uit 's Rijks kas bekostigd beroepsonderwijs doorlopende leerroutes vmbo-mbo en de geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding verzorgd kunnen worden. Deze mogelijkheid geldt alleen voor de leerwegen bol en bbl.

Paragraaf 3 Handhaving

Deze paragraaf bevat bepalingen over het toezicht op het niet uit 's Rijks kas bekostigde beroepsonderwijs. Het bevoegd gezag dat een erkende beroepsopleiding verzorgt, valt op grond van de Wet op het onderwijstoezicht onder het toezicht op de naleving van de erkenningsvoorwaarden door de inspectie.

Artikel 11.1.17 Last onder dwangsom

Dit artikel geeft de minister de bevoegdheid om een last onder dwangsom op te leggen voor niet-nakoming van twee verplichtingen. Allereerst kan een dwangsom worden opgelegd voor overtreding van de leveringsverplichting uit artikel 12, eerste, derde en vierde lid, van de Wet register onderwijsdeelnemers (Wro). Op grond van de Wro gelden verplichtingen voor het bevoegd gezag van een niet uit 's Rijks kas bekostigde instelling

om basisgegevens, verzuimgegevens en diplomagegevens van studenten te verstrekken aan de minister ten behoeve van opneming in het register onderwijsdeelnemers. Ook kan een last onder dwangsom worden opgelegd voor het niet voldoen aan de inlichtingenplicht uit artikel 11.1.15 (nieuw). Op dit moment is in artikel 6.2.2 alleen geregeld dat de erkenning van beroepsopleiding kan worden ontnomen als niet wordt voldaan aan deze verplichtingen. Dit instrument wordt in de praktijk niet proportioneel geacht. Een herstelsanctie is een beter instrument om te zorgen dat het bevoegd voldoet aan de verplichting tot het leveren van gegevens en inlichtingen. Als het bevoegd gezag ook na een dwangsom niet voldoet aan deze verplichtingen, kan de erkenning alsnog worden ingetrokken op grond van het nieuwe artikel 11.1.21. De last onder dwangsom geldt alleen voor niet-bekostigde instellingen. Voor bekostigde instellingen kan een bekostigings-sanctie worden getroffen op grond van artikel 53 Wro of artikel 10.1 WEB (nieuw). Door voor niet-bekostigde instellingen een last onder dwangsom te introduceren, worden de consequenties van niet-nakoming van de desbetreffende verplichtingen voor bekostigde instellingen en niet-bekostigde instellingen meer met elkaar in evenwicht gebracht. Voor de last onder dwangsom gelden de regels uit de Awb. De inspectie biedt de gelegenheid voor een zienswijze (artikel 4:8, eerste lid, Awb) en stelt een termijn waarbinnen de instelling gelegenheid krijgt om aan de betreffende verplichting te voldoen. De inspectie kan de dwangsom niet opleggen in het geval het niet mogelijk is voor de instelling om aan de verplichtingen te voldoen (artikel 5:34 Awb).

Artikel 11.1.18 Zeer zwakke opleiding

Dit artikel is gereserveerd voor de uitwerking van het amendement Bisschop c.s. over de kwalificatie 'zeer zwak' in het niet uit 's Rijks kas bekostigd beroepsonderwijs.⁹⁰ Per brief is de Tweede Kamer geïnformeerd over het verloop van de inwerkingtreding.⁹¹ Voor niet uit 's Rijks kas bekostigde beroepsopleidingen wordt nader onderzocht wat de rol van de indicator studiesucces in het oordeel zeer zwak kan zijn.

Artikel 11.1.19 Schorsing examinering of diplomering bij redelijk vermoeden dat de waarde van diploma's en certificaten in het geding is

In de Wet uitbreiding bestuurlijk instrumentarium onderwijs⁹² is opgenomen dat de minister bepaalde rechten van een niet uit 's Rijks kas bekostigde instelling kan schorsen. De inhoud van dit artikel wordt verplaatst naar hoofdstuk 11.

Artikel 11.1.20 Ontnemen recht op examinering

Het voorgestelde artikel 11.1.20 is een herformulering van artikel 6.2.3b. Inhoudelijk komt het overeen met de bepaling voor bekostigde instellingen in artikel 6.1.5b. Hierbij wordt verduidelijkt dat het ontnemen van het recht op examinering plaatsvindt per leerweg. Het is dus – bijvoorbeeld – mogelijk om alleen het recht op examinering van een opleiding in de bol in te trekken, terwijl het bevoegd gezag de opleiding in de Ibl wel mag examineren. Handhavingstrajecten kunnen gecombineerd worden als de problemen in verschillende leerwegen spelen. Op grond van het tweede lid kan het recht op examinering op zijn vroegst drie volledige studie jaren na het ingaan van de sanctie opnieuw worden verkregen. Om het recht opnieuw te verkrijgen, moet de instelling een aanvraag indienen. Het bevoegd gezag volgt dan de aanvraagprocedure voor exameninstellingen, vastgelegd in artikel 1.6.1.

Artikel 11.1.21 Intrekken erkenning beroepsopleiding

In het eerste lid van artikel 11.1.21 zijn de situaties opgenomen waarin de minister de erkenning van een beroepsopleiding (per leerweg) kan intrekken (conform de oude artikelen 6.2.2 en 6.4.4). Als het bevoegd gezag een opleiding niet langer zal verzorgen, dient dit ingevolge het tweede lid tijdig te worden gemeld. Op die manier blijft de

⁹⁰ Kamerstukken II 2019/20, 35102, nr. 7.

⁹¹ Kamerstukken II 2020/21, 35102, nr. 24.

⁹² Kamerstukken II 2021/22, 35920, nr. 2.

Registratie instellingen en opleidingen actueel en is voor (aspirant-)studenten tijdig duidelijk of een opleiding nog wordt aangeboden.

In artikel 11.1.10 is de erkenning van rechtswege geregeld voor opvolgers van eerdere kwalificaties. Het is echter denkbaar dat bij de voorloper van een van rechtswege verleende erkenning, een handhavingstraject liep. Het is onwenselijk dat dan geen opvolging kan worden gegeven aan een waarschuwing. Daarom regelt artikel 11.1.21, derde lid, dat een van rechtswege verleende erkenning kan worden ingetrokken zonder waarschuwing vooraf, mits de minister aantoont dat voor de eerdere erkenning een waarschuwing is gegeven waaraan onvoldoende gevolg is gegeven.

Artikel 11.1.22 Intrekken erkenning beroepsopleiding zonder inschrijvingen

Op grond van dit artikel kan de erkenning worden ingetrokken van een beroepsopleiding waaraan geen studenten staan ingeschreven. De criteria worden veranderd ten opzichte van het huidige artikel 6.4.4, derde lid. Het nieuwe uitgangspunt is dat het bevoegd gezag de erkenning van een opleiding zonder studentinschrijvingen kan behouden, mits minstens één andere opleiding in hetzelfde opleidingsdomein (of kwalificatiedossier Entree) wordt uitgevoerd zonder dat sprake is van een lopend handhavingstraject.

De termijn wordt ten opzichte van artikel 6.4.4, derde lid, verruimd van één naar twee jaar. Daarnaast wordt de voorwaarde geschrapt dat de minister een aanleiding tot intrekking moet beschrijven vanuit het oogpunt van kwaliteitsbewaking.⁹³ Dit criterium is niet goed uitvoerbaar als het bevoegd gezag de opleiding niet uitvoert. Het doel van dit criterium was private instellingen de mogelijkheid te bieden om een opleiding tijdelijk te pauzeren. Deze mogelijkheid wordt gewaarborgd met het nieuwe artikel 11.1.22, waarbij opleidingen kunnen worden gepauzeerd, mits de instelling een opleiding in hetzelfde opleidingsdomein uitvoert.

Als de minister de erkenning van een beroepsopleiding intrekt, kan hij op grond van artikel 11.1.22, eerste lid, onder b, ook de erkenningen intrekken van andere opleidingen waar gedurende ten minste twee jaar geen studenten zijn ingeschreven. Het derde lid beoogt te voorkomen dat het bevoegd gezag het intrekken van de erkenning van een beroepsopleiding kan ontwijken door studenten snel over te schrijven naar een andere opleiding zonder studentinschrijvingen. Krachtens het derde lid kan de erkenning worden ingetrokken van een opleiding waarop geen studenten waren ingeschreven op het moment dat het bevoegd gezag een waarschuwing ontving.

Artikel 11.1.23 Waarschuwing

Voordat de minister het recht op examinering ontnemt of de erkenning van een beroepsopleiding schorst of intrekt wordt een waarschuwing gegeven. In deze bepaling worden de artikelen 6.2.3 en 6.2.3b, tweede lid, samengevoegd, maar niet inhoudelijk gewijzigd. In het zesde lid is een overgangsbepaling opgenomen voor waarschuwingen die zijn gegeven op grond van het oude artikel 6.2.3 of 6.2.3b, tweede lid.

Onderdeel NN (artikel 11a.1)

In verband met het verplaatsen van enkele artikelen in hoofdstuk 6, wordt aan de grondslag voor experimenteerbesluiten toegevoegd dat ook kan worden afgeweken van artikel 5.1.1 (Registratie instellingen en opleidingen). Voor de overige bepalingen uit hoofdstuk 6 die nu in hoofdstuk 11 worden geplaatst (m.b.t. toezicht op niet uit 's Rijks kas bekostigd beroepsonderwijs) bestaat geen noodzaak om te kunnen afwijken bij experiment. Dit wordt ook aangepast in artikel 9.2 van de WVO 2020 (artikel X, onderdeel D).

Onderdeel OO (Artikel 12.2.6)

De stichting Huisdier Kennis Instituut, in de Registratie instellingen en opleidingen aangeduid als Huisdier Kennis Instituut (HKI), verzorgt keuzedelen en onderdelen van

⁹³ Ingevoegd bij amendement: *Kamerstukken II 2016/17, 34347, nr. 20.*

kwalificaties die opleiden tot een groen certificaat op grond van de Regeling certificaten wettelijke beroepsvereisten groen middelbaar beroepsonderwijs. HKI beschikt over de diploma-erkenning van de betreffende kwalificaties maar voert in het opleidingsdomein geen volledige beroepsopleiding uit. Met deze bepaling wordt vastgelegd dat HKI is uitgezonderd van de verplichting om van het betreffende opleidingsdomein een volledige beroepsopleiding uit te voeren. Ook heeft HKI geen zorgplicht voor een passend vervolg van de opleiding. Wel geldt de informatieplicht uit het vierde lid, onderdeel b, van artikel 11.1.12: HKI moet studenten informeren dat zij de beroepsopleiding niet bij HKI kunnen vervolgen.

De wettelijke beroepsvereisten voor de sector LNV houden verband met de toetreding tot specifieke beroepen in deze sector. De minister van LNV heeft een aantal jaar geleden de verplichting ingevoerd dat beroepsfunctionarissen die bedrijfsmatig werken met gezelschapsdieren, moeten beschikken over een certificaat voor een keuzedeel of beroepsgericht onderdeel met wettelijke beroepsvereisten zoals vastgesteld in de kwalificatiedossiers voor het groen beroepsonderwijs. HKI heeft in dit kader een diploma-erkenning ontvangen voor de kwalificaties, zodat het instituut keuzedelen en onderdelen van kwalificaties uit kon voeren op grond van de Regeling certificaten groen beroepsonderwijs. HKI heeft op dit terrein een unieke positie die stamt uit de tijd dat de minister van LNV medeverantwoordelijk was voor groene beroepsopleidingen. In januari 2018 is de stelselverantwoordelijkheid voor het groen onderwijs overgegaan naar de minister van OCW. Bij deze overgang is de Regeling certificaten groen beroepsonderwijs onder de verantwoordelijkheid van de minister van OCW gebracht. Voorliggende bepaling is alleen van toepassing voor HKI en voor zover het de uitvoering betreft van keuzedelen en onderdelen van kwalificaties zoals vastgelegd in de Regeling certificaten wettelijke beroepsvereisten groen middelbaar beroepsonderwijs.

Artikelen II t/m VII, VIII, onderdeel A, IX en X

Voorgesteld wordt om het huidige artikel 1.4.1 WEB te verplaatsen naar hoofdstuk 11, titel 1, WEB. In de artikelen II tot en met VII, VIII, onderdeel A, IX en X zijn de verwijzingen in andere wetten naar dit artikel aangepast. Daarbij moet worden opgemerkt dat in de Wet register onderwijsdeelnemers wordt verwezen naar een "niet door het Rijk bekostigde school of instelling". In de WEB wordt hiervoor het begrip "niet uit 's Rijks kas bekostigde instelling" gebruikt.

Ook bijlage 2 van de Awb waarin de bevoegdheidsregeling bestuursrechtspraak is opgenomen, wordt aangepast. In artikel 2 van deze bijlage worden een aantal besluiten die de minister kan nemen jegens niet uit 's Rijks kas bekostigde instellingen aangemerkt als rechtstreeks appellabel bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Aanleiding daarvoor is de impact van die besluiten op korte termijn op het onderwijs en de middelen van niet uit 's Rijks kas bekostigde instellingen, en het daarmee samenhangende belang bij een snelle finale geschilbeslechting.

Voorts worden de artikelen 2.107h en 2.107i WVO 2020, die betrekking hebben op de onderwijstijd van de doorlopende leerroute vmbo-mbo in de bol- en bbl-variant, op dezelfde wijze als de artikelen 8.5a.11 en 8.5a.12 WEB, gewijzigd. Dit hangt samen met de aanpassing van de urennorm en de daarmee samenhangende wijzigingen in artikel 7.2.7 WEB. Verwezen wordt naar de artikelsgewijze toelichting bij artikel I, onderdelen HH en II m.b.t. de artikelen 8.5a.11 en 8.5a.12.

Artikel VIII, onderdeel B

Het Centraal bureau voor de statistiek (CBS) heeft tot taak het van overheidswege verrichten van statistisch onderzoek ten behoeve van praktijk, beleid en wetenschap en het openbaar maken van de op grond van zodanig onderzoek samengestelde statistieken (artikel 3 van de Wet op het Centraal bureau voor de statistiek; hierna: Wet CBS). Gegevens worden slechts als zodanig openbaar gemaakt als daaraan geen herkenbare gegevens over een afzonderlijke persoon, huishouden, onderneming of instelling kunnen

worden ontleend, tenzij, ingeval het gegevens met betrekking tot een onderneming of instelling betreft, er een gegronde reden is om aan te nemen dat bij de betrokken onderneming of instelling geen bedenkingen bestaan tegen de openbaarmaking (artikel 37 Wet CBS).

Normaliter publiceert CBS derhalve niet over individuele instellingen, maar worden bij het CBS berustende statistische gegevens slechts in geaggregeerde vorm gepubliceerd. Voor de rijks- en gemeentelijke verantwoordelijkheden op het gebied van onderwijs is het echter gewenst dat het CBS de gegevens, bedoeld in artikel 22, eerste lid, van de Wet register onderwijsdeelnemers (Wro) en de daaraan door het CBS gekoppelde gegevens die van belang zijn voor statistische doeleinden openbaar kan maken op het niveau van de onderwijsinstelling of opleiding. Het tweede lid bevat hiervoor een voorziening. Voor de gekoppelde gegevens is de openbaarmaking thans beperkt tot gegevens die van belang zijn voor statistische doeleinden op het gebied van arbeid als bedoeld in artikel 33, tweede lid, onderdeel e, van de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen.

Voor de monitor van de kwaliteitsafspraken zijn echter gegevens van het CBS nodig op het niveau van de onderwijsinstellingen over onderwijs-arbeidsmarkt, die niet alleen gebaseerd zijn op de gegevens van de polisadministratie van het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV), maar ook op het schoolverlatersonderzoek, inkomstenbelastinggegevens, gemeentelijke uitkeringen en gegevens van de Kamer van Koophandel. Daarnaast worden voor het Nationaal Cohortonderzoek, naast het Register Onderwijsdeelnemers (ROD), verschillende CBS-bronnen gebruikt om achtergrondgegevens van leerlingen en hun ouders af te leiden. Met de voorgestelde aanpassing van artikel 22, tweede lid, Wro wordt de publicatie van overzichten op instellingsniveau met deze door CBS van gekoppelde gegevens over arbeid, inkomen en opleidingsniveau en de voorspelde referentiewaarde indicator mogelijk. Voorwaarde daarbij blijft dat deze overzichten geen gegevens bevatten waardoor een afzonderlijke persoon of een afzonderlijk huishouden wordt geïdentificeerd of identificeerbaar is.

De onderhavige wijziging van artikel 22 Wro betreft geen nieuwe gegevenslevering aan het CBS. Wel wordt in een nieuw vierde lid vastgelegd dat de voorspelde referentiewaarde indicator, die op dit moment gehanteerd wordt voor het primair en voortgezet onderwijs, gebaseerd wordt op gegevens die betrekking hebben op kenmerken van onderwijsinstellingen en leerlingenpopulaties. Het kan daarbij onder meer gaan om gezinsgrootte, percentage huishoudens met een hoog en laag inkomen, grootte van de onderwijsinstelling en stedelijkheid van vestigingsplaats van de onderwijsinstelling. Door middel van een statistisch model wordt voor een afzonderlijke onderwijsinstelling berekend wat de meest waarschijnlijke uitkomsten zijn bijvoorbeeld ten aanzien van doorstroom en toetsresultaten.

Artikel XI

Samenloop PM

Artikel XII

De beoogde datum voor inwerkingtreding van de wijzigingen is – conform de vaste verandermomenten voor regelingen over het onderwijs - 1 augustus 2024.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Robbert Dijkgraaf

CONCEPT

Bijlage: Transponeringstabel artikelen m.b.t. het niet uit 's Rijks kas bekostigd onderwijs in de Wet educatie en beroepsonderwijs

Artikel oud	Lid/onderdeel oud	Artikel nieuw
1.4.1	Eerste lid	11.1.1, eerste, tweede en derde lid 11.1.2
	Lid 1a	11.1.3
	Lid 1b	11.1.5
	Tweede lid	11.1.1, vijfde lid
	Derde lid	11.1.8, tweede lid
	Vierde lid	11.1.9, eerste lid
	Vijfde lid	11.1.2, tweede lid
	Zesde lid	11.1.8, derde lid
	Zevende lid	11.1.15
	Achtste lid	1.1.1, begripsbepaling van 'niet uit 's Rijks kas bekostigde instelling' jo. 11.1.1
	Negende lid	11.1.14
	Tiende lid	11.1.14
1.4.2		11.1.16
6.2.1	Eerste lid	5.1.1, derde lid, onder b, onder 1°, 11.1.1, eerste en vierde lid
	Tweede lid	5.1.1, derde lid, onder b, onder 1°
6.2.2	Eerste lid, onder a	11.1.21, eerste lid, onder b
	Eerste lid, onder b	11.1.21, eerste lid, onder c
	Eerste lid, onder c	11.1.21, eerste lid, onder d
	Tweede lid	5.1.1, derde lid, onder b, onder 2°, 11.1.1, tweede lid
	Derde lid	11.1.3
6.2.3	Eerste lid	11.1.23, tweede lid
	Tweede lid	11.1.23, derde lid
	Derde lid	11.1.23, vierde lid
	Vierde lid	11.1.23, vijfde lid
6.2.3.a		Vervalt
6.2.3b	Eerste lid	11.1.20, eerste lid, 5.1.1, derde lid, onder b, onder 3°
	Tweede lid	11.1.23, eerste lid
	Derde lid	11.1.20, tweede lid
6.3.2		6.3.2, 5.1.2, eerste lid, onder a
6.4.1		5.1.1
6.4.4	Eerste lid	11.1.21, eerste lid, onder a 5.1.1, derde lid, onder b, onder 2°
	Tweede lid	11.1.21, tweede lid
	Derde lid	11.1.22 5.1.1, derde lid, onder b, onder 2°
	Vierde lid	5.1.2
10.2		12.4c.1
11.1		10.1
11.2		10.2